

Ministerstvo zemědělství České republiky

ZEMĚDĚLSTVÍ 2004

Praha 2005

Připravili:

- Za MZe:
- ❖ Odbor analýz a speciálních komodit
 - ❖ Odbor financování SZP, veřejné podpory a statistiky
 - ❖ Odbor komunikace
 - ❖ Odbor legislativní a právní
 - ❖ Odbor pro vztahy s EU
 - ❖ Odbor rostlinných komodit
 - ❖ Odbor rozvoje venkova a ekologie
 - ❖ Odbor rybářství, myslivosti a včelařství
 - ❖ Odbor živočišných komodit
 - ❖ Ústřední komise na ochranu zvířat

PGRLF, a.s.

SZIF

VÚZE

Redakční uzávěrka: 30. 6. 2005^{*)}

Redakce: Ing. Miloslav Veinert

Redakční spolupráce: Ing. Michal Bihary

Vyrobil:

Profi Press, s.r.o., Drtiniova 8, 150 00 Praha 5

^{*)} Některé údaje uvedené v publikaci Zemědělství 2004 se mohou lišit od údajů uvedených v publikaci Zpráva o stavu zemědělství ČR za rok 2004 („Zelená zpráva“) z důvodu, že termíny pro dodání podkladů pro tyto publikace jsou odlišné.

Obsah

Úvodní slovo ministra zemědělství	5
OBECNÝ RÁMEC VÝVOJE ZEMĚDĚLSTVÍ	7
Národohospodářský rámec	7
Vývoj sektoru zemědělství	8
Vývoj na vnitřním agrárním trhu	12
Státní zemědělský intervenční fond	14
Agrární zahraniční obchod	24
Podpůrná a dotační politika MZe	26
Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond	31
Legislativní změny	33
ZEMĚDĚLSKÁ VÝROBA	45
ROSTLINNÁ VÝROBA	45
Výrobní faktory RV	45
Počasí	45
Výživa rostlin	45
Ochrana rostlin	46
Osivo a sadba	46
Rostlinné komodity	47
Obiloviny	47
Cukrovka, cukr	49
Brambory	51
Bramborový a pšeničný škrob	52
Olejníky	52
Luskoviny	53
Len přadný a konopí seté	54
Zelenina	55
Ovoce	57
Chmel	58
Réva vinná, víno	59
Léčivé, aromatické a kořeninové rostliny	60
Květiny a okrasné rostliny	61
ŽIVOČIŠNÁ VÝROBA	63
Výrobní faktory ŽV	63
Plemenářská práce a evidence zvířat	63
Krmiva	63
Ochrana zvířat	65
Živočišné komodity	65
Mléko, mléčné výrobky	65
Skot, hovězí maso	69
Prasata, vepřové maso	71
Drůbež, drůbeží maso a vejce	75
Ostatní živočišné komodity (Ovce a kozy, Králíci, Ryby, Včely, Koně)	77
EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ	80
BIOPALIVA	83
GENETICKY MODIFIKOVANÉ ORGANISMY	85
ROZVOJ VENKOVA	87

Úvodní slovo ministra zemědělství

Po roce se Vám opět dostává do rukou souhrnná publikace věnovaná českému zemědělství a jeho výsledkům v roce 2004, která již tradičně předchází obsáhlou Zelenou zprávu. Loňský rok lze bez nadsázky označit v českém zemědělství za přelomový. Vstup České republiky do Evropské unie se dotkl agrárního sektoru nejvíce ze všech oblastí národního hospodářství. Našemu vstupu předcházela náročná příprava, která nám měla zajistit bezproblémový přechod na unijní legislativu, ale také třeba na odlišný systém vyplácení dotací. A toto „předstupní“ úsilí se nám bezpochyby vyplatilo. Výsledkem je, že našim zemědělcům byla vyplacena větší finanční prostředky v závěru roku 2004 a malá část počátkem roku 2005, zatímco ve starých členských státech (EU-15) se tyto prostředky vyplácejí převážně až v prvním čtvrtletí roku 2005, a to až do konce dubna.

Jsem přesvědčen, že včasná výplata finančních prostředků umožní zemědělcům snadnější přechod na evropský systém vyplácení dotací, na který musíme přejít již v roce 2005. Zemědělcům by měly rovněž pomoci překlenovací úvěry poskytované v roce 2004 a 2005 Podpůrným a garančním rolnickým a lesnickým fondem.

Z pohledu financí je však již dnes možné říci, že české zemědělství si připojením k Unii výrazně polepšilo. Do sektoru přišlo v loňském roce více než 23 miliard Kč, z toho zhruba 11 miliard pochází z evropských zdrojů. To je v součtu podpor zhruba o 7 miliard korun více než v roce 2003. Důsledkem zvýšeného přísunu financí byl i kladný hospodářský výsledek agrárního sektoru, který dle Souhrnného zemědělského účtu ČSÚ dosáhl objemu 8,58 miliard Kč.

Každá mince má ovšem dvě strany. Tou odvrácenější byl v tomto případě mnohdy nepříliš uvážený podnikatelský záměr některých zemědělců, kteří příliš rychle podlehli svůdnému volání poměrně vysokých přímých plateb na plochu a dali přednost masivnímu pěstování obilovin. Připočteme-li k tomuto rozhodnutí i nebývale příznivé klimatické podmínky v roce 2004, byla výsledkem největší sklizeň obilovin od roku 1990, což samozřejmě přineslo problémy s odbytem. Nutně si ovšem musíme přiznat, že v tomto případě selhala také záchranná síť Evropské unie v podobě intervenčních nákupů obilovin. Je zřejmé, že tento mechanismus nepočítal s celoevropským přebytkem obilí.

O problémech s intervenčními nákupy obilovin jednáme na Radě ministrů EU a snažíme se o pružnější formu intervenčních nákupů i o větší možnost odbytu do třetích zemí. Česká republika není ve své kritice osamocena a věřím, že do budoucna lze očekávat úpravu podmínek při intervenčním nákupu.

Daleko závažnějším dopadem zaměření zemědělců na maximum přímých plateb je ovšem neustále snižování stavů skotu. Počty dojených krav poklesly i v roce 2004, a to přesto, že se díky vyšším tržbám za produkci i díky zvýšené podpoře ze strany státu zlepšila situace producentů mléka. Stav dojených krav k 1.4. 2004 činily 436,8 tisíc kusů a byly o více než 6 % nižší než v roce 2003. Vlivem této skutečnosti, kterou nevyvážil ani další růst užitkovosti dojnic, produkce mléka v roce 2004 poklesla o 1,7 % na úroveň 2 602 milionů litrů. Naopak průměrná roční užitkovost dojnic se v roce 2004 zvýšila na 6 006 litrů, což znamená meziroční růst o 4,3 %.

Z těchto údajů o mléčné užitkovosti je patrné, že se pomalu dostáváme do situace, kdy ani zvýšená dojivost není schopna kompenzovat úbytek stavů. Velmi podobné podmínky panují rovněž u hovězího masa - příliš velké množství zástavového skotu je vyváženo do zahraničí a mnohdy nemáme v chovech ani dostatek mladého dobytka pro přirozenou obnovu stáda. V letošním roce tak vzrůstá obava, že domácí produkce nepostačí na krytí domácí spotřeby hovězího masa. Tuto neradostnou situaci je potřeba velmi rychle řešit. Chov skotu je základním pilířem zemědělské výroby a je nepochybné, že produkce jednotlivých komodit z tohoto chovu, tedy mléka a hovězího masa, podstatným způsobem ovlivňuje ekonomiku zemědělských podniků. Pomoc státu ke změně nepříznivého stavu tak bude spočívat zejména v národní podpoře pro přeživělavce. Při rozhodování o dorovnání přímých plateb z národních zdrojů jsme zvolili model, v němž na VDJ - tedy přibližně 1 kus dospělého skotu - budeme vyplácet maximum, které vyplývá z návrhu EU. To je 67,90 EUR, tedy přibližně 2 000 korun.

Jsem přesvědčen o tom, že naši zemědělci přizpůsobí svůj podnikatelský záměr dlouhodobé perspektivě podnikání, a že v evropské konkurenci dokážou využít změn ve Společné zemědělské politice. Rozhodování o způsobu využití dotací na farmu a podnik bude stále více v rukou zemědělců.

Ing. Petr Zgarba
Ministr zemědělství ČR

OBEČNÝ RÁMEC VÝVOJE ZEMĚDĚLSTVÍ

Národohospodářský rámec

Česká ekonomika vstoupila do roku 2004 po předchozím roce poměrně silného ekonomického růstu, téměř nulové inflace, mírného zhoršení vnější nerovnováhy, výrazně rostoucího schodku státního rozpočtu a vysoké míry nezaměstnanosti. Vývoj ekonomiky v roce 2004 navazoval na pozitivní tendence roku 2003 za příznivějších vnějších podmínek po vstupu ČR do EU a po mírném oživení evropské ekonomiky. Vliv měl rovněž pohyb světových cen ropy a kovů.

Základní makroekonomické údaje o ČR – porovnání let 1990, 2003 a 2004

Ukazatel	Rok		
	1990	2003	2004
Počet obyvatel (v milionech)	10,36	10,21	10,22
HDP ¹⁾ celkem (v mld. Kč, stálé ceny 1995) ²⁾	1 449	1 703	1 772
HDP – meziroční přírůstek (v %, stálé ceny 1995)	-	+ 3,7	+ 4,0
HDP s.c. 1995 – vývoj (v %, 1990 = 100)	100,0	117,5	122,3
HDP celkem (v mld. Kč, běžné ceny)	626	2 551	2 751
HDP b.c. – vývoj (v %, 1990 = 100)	100,0	407,5	439,5
HDP s.c. 1995 na 1 obyvatele (v Kč)	139 864	166 797	173 386
HDP na 1 obyvatele v paritě kupní síly (PPP) (v USD)	11 261	16 622	18 300
HDP na 1 obyvatele v PPP (v EUR)	-	16 170	16 800
Úroveň HDP na 1 obyvatele ČR v PPP (ČR/EU-15) (v %)	-	63,8	65,0
Směnný kurz Kč/USD	18,0	28,2	25,7
Směnný kurz Kč/EUR	-	31,8	31,9
Konečná spotřeba domácností – vývoj (v %, 1990 = 100)	100,0	122,3	125,2
Tvorba hrubého fixního kapitálu – vývoj (v %, 1990 = 100)	100,0	131,5	143,5
Průmyslová výroba – vývoj (v %, 1990 = 100)	100,0	102,6	112,5
Stavební výroba – vývoj (v %, 1990 = 100)	100,0	105,7	116,1
Zemědělská produkce – vývoj (v %, 1990 = 100)	100,0	66,0	70,0
Saldo zahraničního obchodu ČR (v mld. Kč)	-13,7	-69,8	-22,2
Pracovníci v civilním sektoru NH ³⁾ (v tisících)	5 351	4 939	4 910
Míra nezaměstnanosti – koncem roku dle MPSV ⁴⁾ (v %)	0,8	10,3	10,3
Nezaměstnaní – koncem roku dle MPSV ⁴⁾ (v tisících)	-	542,4	541,7
Průměrná míra inflace (spotřebitelské ceny v %)	-	0,1	2,8
Reálná mzda – vývoj (v %, 1990 = 100)	100,0	135,1	141,0
Zadluženost vůči zahraničí (v mld. Kč)	-	894,3	975,0
Poměr průměru starobního důchodu k hrubé mzdě (v %)	52,0	42,2	40,3

Pramen: ČSÚ, Predikce MF ČR, Ročenka HN 2005. Data uzavřena k 31.5.2005, tzn. bez pozdějších revizí.

Poznámky:

1) HDP = Hrubý domácí produkt

2) 1 466 mld. Kč v roce 1995

3) NH = národní hospodářství

4) MPSV = Ministerstvo práce a sociálních věcí

V roce 2004 pokračoval růst ekonomické výkonnosti, opírající se o stabilní vývoj s podstatným snížením pasiva obchodní bilance zahraničního obchodu, mírným inflačním vzestupem, posilováním kurzu koruny, dlouhodobě narůstající hlubokou státní finanční nerovnováhou, vysokou mírou nezaměstnanosti, ale i zvýšením životní úrovně při dalším zvětšení její diferenciace. Došlo k výraznému posunu ke znakům informační společnosti, ale i k pokračující nízké intenzitě vědecko - technického pokroku.

Hlavní indikátory a tendence ekonomického vývoje ČR v roce 2004 a pozici v rámci EU je možno shrnout následovně:

- Tempo růstu ekonomiky, měřené přírůstkem HDP, se z 1,6 % v roce 2002 zrychlilo na 3,7 % v roce 2003 a 4,0 % v roce 2004.
- Poměr úrovně HDP na 1 obyvatele v paritě kupní síly k zemím EU-15 dosáhl 65 % a 70 % proti EU-25.

- Impulem růstu ekonomiky na poptávkové straně se při určitém zmírnění růstu konečné spotřeby domácností (o 2,4 %), pozitivně stala tvorba fixního kapitálu s nárůstem 9,1 %.
- Pomaleji rostoucí import (o 20,5 %), oproti růstu exportu (o 25,0 %) se odrazil ve zlepšení makroekonomické nevyrovnanosti mezi tvorbou a užitím HDP. Bilance zahraničního obchodu se zlepšila ze záporného salda 69,8 mld. Kč v roce 2003 na 22,2 mld. Kč v roce 2004.
- Růst vývozu a tvorby fixního kapitálu vedl k výraznému zvyšování tempa růstu průmyslové výroby (o 9,9 %) a stavební výroby (o 9,8 %). Tvorbu HDP podpořil i růst zemědělské výroby, zatímco úsek služeb vykazoval nižší přírůstek produkce.
- Celkové pasivum zahraniční platební bilance se mírně snížilo proti roku 2003 a i přes výrazný pokles záporné bilance zahraničního obchodu dosáhlo 143 mld. Kč a činilo 5,2 % v poměru k HDP, tj. bylo nad pětiprocentní hranicí, považovanou za maximální mez úměrnosti.
- Výrazné snižování míry inflace v předešlých letech se v roce 2004 zastavilo a trend se obrátil. Míra inflace dosáhla 2,8 %. Celkově však relativně nízká inflace dokumentuje dosavadní rovnovážný vývoj ekonomiky.
- Produktivita práce na pracujícího člověka se meziročně zvýšila o 4,6 % a reálné mzdy se zvýšily o 3,7 %. Po několika letech se vztah mezi těmito parametry dostal do vyváženosti.
- Kurz koruny vůči euru v ročním průměru posílil a dostal se na úroveň 31,9 Kč za euro (o 2,4 %), přičemž se, společně s růstem inflace, stává brzdou růstu českého exportu do zemí EU, zejména EU-15. Vůči dolaru zesílil v roce 2004 růst koruny na roční průměr 25,7 Kč za dolar, tj. o 9 % (ve srovnání s rokem 2000 o více než 30 %). Maastrichtské podmínky pro přístup k Evropské měnové unii (EMU) kurzový vývoj české koruny dodržuje.
- Měnový vývoj byl charakterizován vyšším tempem růstu peněžní zásoby, než byl růst HDP v běžných cenách. Hlavním zdrojem byl růst zahraničních aktiv. Úvěrová emise byla meziročně vyšší především zásluhou rychle narůstajících spotřebitelských úvěrů (o 33 %), které ke konci roku představovaly již třetinu celkové úvěrové emise v domácí měně. Emise úvěrů podnikům se zvýšila o 3,6 % a je po dlouhé době známkou konsolidace v podnikové a bankovní sféře. Nominální i reálné úrokové sazby se dále snížily a klesly na nejnižší úroveň od ekonomické transformace. Úroková sazba z dlouhodobých státních dluhopisů splňuje další maastrichtské kritérium pro vstup ČR do EMU.
- Míra nezaměstnanosti se nesnížila a zůstává vysoká. Podle počtu uchazečů na úřadech práce koncem roku 2004 dosáhla 10,3 %. Podle metodiky Eurostatu dosáhla 8,3 % a je těsně pod průměrem úrovně zemí EU.
- Hluboký deficit státního rozpočtu ve výši 93,7 mld. Kč byl sice o 21 mld. Kč nižší než ve schváleném rozpočtu, ale znamenal další nárůst veřejného dluhu. Podíl uvedeného schodku na HDP činil 3,4 % a spolu se schodky ostatních částí deficitů rozpočtů vládního sektoru dosáhl 3,9 %. Maastrichtská kritéria tento podíl stanovují maximálně na 3 %. Veřejný dluh vládního sektoru ke konci roku 2004 dosáhl 661 mld. Kč, tj. 24 % v poměru k HDP. Maastrichtská kritéria požadují maximálně 60 % podílu veřejného dluhu na HDP.

Vývoj sektoru zemědělství

Pro české zemědělství znamenal rok 2004 významný přelom. Díky vstupu ČR do EU a navazujícímu přijetí Společné zemědělské politiky (SZP) EU se české zemědělství začlenilo do systému, který je charakterizován výraznou dotační politikou, regulací agrárního trhu a tarifní i netarifní ochranou společného trhu EU.

Platby v rámci SZP EU zajišťovala Platební agentura (PA) při Státním zemědělském intervenčním fondu (SZIF), přičemž se ukázalo, že PA patří v rámci nových členských zemí Unie mezi nejpřípravenější. To umožnilo relativně včasnou a plynulou administraci a distribuci všech forem unijních podpor zemědělcům.

Dále byl rok 2004 charakterizován z hlediska zemědělství mimořádně příznivým počasím, které znamenalo rekordní sklizeň **rostlinné produkce**, prakticky u všech významných plodin (použit zdroj ČSÚ - Definitivní údaje o sklizni zemědělských plodin za rok 2004).

Sklizňová plocha **obilovin** (vč. kukuřice na zrno a ostatních obilovin) se meziročně zvýšila o 149,6 tis. ha, tj. o 10,2 % na 1 609,4 tis. ha. Celková sklizeň ve výši 8 783,8 tis. tun byla proti roku 2003 vyšší o 3 021,4 tis. tun, čili o 52,4 %. Především z důvodu meziročního poklesu sklizňových ploch zůstal pod úrovní roku 2003 objem sklizně jarní pšenice, jarního ječmene, ovsa a ostatních obilovin.

Pšenice celkem bylo sklizeno 5 042,5 tis. tun, což je o 91,2 % více než v roce 2003. U ječmene celkem činila sklizeň 2 330,6 tis. tun, tj. o 12,7 % více a také žito bylo sklizeno o 154 tis. tun více (o 96,7 %) než v roce předchozím.

Hektarový výnos obilovin 5,46 t je ve srovnání s předchozím rokem vyšší o 1,51 t (o 38,3 %), z toho u pšenice ozimé byl dosažen hektarový výnos 5,96 tuny (4,14 tuny v roce 2003), pšenice jarní 4,35 tuny (3,69 tuny), žito 5,29 tuny (3,80 tuny), ječmene ozimého 5,15 tuny (3,09 tuny), ječmene jarního 4,91 tuny (3,91 tuny), oves 3,88 tuny (3,02 tuny), kukuřice na zrno 6,13 tuny (5,58 tuny) a tritikale 4,86 tuny (3,52 tuny).

Produkce jedlých **luskovin** byla meziročně také vyšší a představovala 72 tis. tun, tj. o 33,9 % více než v roce 2003.

Celková produkce **brambor** (bez zahrnutí sklizně domácností) v roce 2004 činila 861,8 tis. tun, což je o 23,8 % více než v roce 2003.

Cukrovky technické bylo při výnosu 50,34 t/ha sklizeno 3 579,3 tis. tun, což znamená meziroční zvýšení o 2,4 %.

V roce 2004 došlo celkově k meziročnímu snížení osevních ploch **olejnin** o více než 8 %, s výjimkou **řepky olejné** jejíž osevní plocha meziročně mírně vzrostla (o 3,4 %). Výrazně meziročně vzrostl celkový objem sklizně řepky olejné na 934,7 tis. tun (387,8 tis. tun v roce 2003). Objem sklizně v roce 2003 byl však silně ovlivněn vymrznutím porostů v zimě 2002/2003, což znamenalo, že v roce 2003 byl dosažen hektarový výnos pouze 1,55 tuny (3,60 tuny v roce 2004).

Produkce **zeleniny a ovoce** po zahrnutí sklizně domácností byla proti předchozímu roku vyšší. Bylo sklizeno 322,3 tis. tun zeleniny (295,6 tis. tun v roce 2003) a ovoce 427,7 tis. tun (351,2 tis. tun v roce 2003).

Na necelých 13 tis. hektarů **vinic** se při hektarovém výnosu 5,38 tuny (5,70 tuny v roce 2003) sklídilo 69,7 tis. tun hroznů, což bylo o 2,3 tis. tun více než v roce 2003.

Produkce **chmele** ve výši 6 311 tun se proti roku 2003 zvýšila o 14,2 %. Výnos chmele z jednoho hektaru 1,08 tuny byl vyšší o 0,15 tuny než v roce 2003.

Sklizeň některých zemědělských plodin v letech 2003 a 2004

Plodina	Sklizňová plocha (ha)		Výnos (t/ha)		Sklizeň (t)	
	2003	2004	2003	2004	2003	2004
Pšenice ozimá	541 696	801 719	4,14	5,96	2 244 457	4 775 190
Pšenice jarní	106 694	61 442	3,69	4,35	393 434	267 333
Žito	41 916	59 209	3,80	5,29	159 312	313 348
Ječmen ozimý	98 817	115 605	3,09	5,15	305 289	595 911
Ječmen jarní	451 137	353 390	3,91	4,91	1 763 404	1 734 671
Oves	77 370	58 572	3,02	3,88	233 560	227 017
Triticale	45 970	62 776	3,52	4,86	161 860	305 396
Kukuřice na zrno	85 426	89 921	5,58	6,13	476 371	551 628
Ostatní obiloviny	10 710	6 717	2,31	1,98	24 709	13 307
OBILOVINY CELKEM	1 459 736	1 609 351	3,95	5,46	5 762 396	8 783 801
Luskoviny jedlé	24 086	21 487	2,23	3,35	53 736	71 962
Brambory - rané	7 076	6 379	16,08	20,15	113 790	128 531
- pozdní konzumní	22 256	22 565	20,48	24,43	455 784	551 312
- průmyslové	6 650	7 030	19,04	25,88	126 588	181 955
Cukrovka technická	77 325	71 096	41,69	50,34	3 223 641	3 579 278
Řepka na semeno	250 959	259 460	1,55	3,60	387 805	934 674
Ostatní olejnin	164 999	120 814	1,26	1,41	208 595	170 692
Len setý olejný	5 345	2 154	0,91	1,45	4 848	3 119
Len setý přádný - stonky	5 683	5 365	2,18	3,27	12 387	17 557
Kukuřice na zeleno a siláž	207 197	213 547	27,55	30,26	5 707 436	6 462 231
Víceleté pícniny na o.p.	244 272	222 471	5,11	6,88	1 248 406	1 529 688
Trvalé trav. porosty (píce v seně)	875 035	858 116	2,41	3,23	2 112 994	2 768 948
Chmel	5 942	5 838	0,93	1,08	5 527	6 311
Vinné hrozny	11 825	12 967	5,70	5,38	67 412	69 733

Pramen: ČSÚ

V oblasti **živočišné produkce** rok 2004 příliš výjimečný nebyl (použité zdroje - viz tabulka Některé ukazatele živočišné produkce v letech 2003 a 2004). Došlo k jejímu mírnému poklesu, přičemž nejvýrazněji poklesla produkce hovězího masa (o 6,6 %), vajec (o 6,6 %), vepřového masa (o 5,7 %) a mléka (o 1,7 %).

Obdobně jako v předchozích letech pokračoval pokles stavů hospodářských zvířat. Největší pokles stavů byl zaznamenán u **prasat** (o 7 %) a z toho zejména u prasníc (o 11,3 %). Stavy **drůbeže** celkem meziročně poklesly o 5,1 % a z toho stavy slepic o 5,2 %. Pokračoval i pokles stavů **skotu** (o 3,1 %), přičemž stavy krav s tržní produkcí mléka poklesly o 6,2 % při současném růstu užitkovosti dojených krav o 4,3 %. Stavy krav bez tržní produkce mléka se meziročně opakovaně zvýšily, a to o 9,7 %. Meziroční zvýšení stavů bylo zaznamenáno také u kategorie **ovce** a beraňů celkem (o 12,6 %).

Některé ukazatele živočišné produkce v letech 2003 a 2004

Ukazatel	2003	2004	Index 2004/03 (%)
Stavy skotu – Soupis k 1.4. (tis. ks)	1 474	1 428	96,9
z toho: Krávy s TPM ¹⁾ (tis. ks)	466	437	93,8
Krávy bez TPM ¹⁾ (tis. ks)	124	136	109,7
Krávy celkem – Soupis k 1.4. (tis. ks)	590	573	97,1
Užitkovost dojených krav – průměr (l/ks/rok)	5 756	6 006	104,3
Průměrná spotřeba jadra (kg/1 mléka)	0,32	0,33	103,1
Produkce mléka celkem (mil. l)	2 646	2 602	98,3
Průměrné přírůstky - skot ve výkrmu (kg/ks/den)	0,874	0,865	99,0
- telata do 6. měsíců (kg/ks/den)	0,767	0,773	100,8
- jalovice chovné (kg/ks/den)	0,654	0,654	100,0
Průměrná spotřeba jadra - skot ve výkrmu (kg/kg přírůstku)	2,53	2,54	100,4
Produkce hovězího masa celkem (tis. tun)	198	185	93,4
Stavy prasat celkem – Soupis k 1.4. (tis. ks)	3 363	3 127	93,0
z toho: Prasnice – Soupis k 1.4. (tis. ks)	283	251	88,7
Průměrné přírůstky prasat ve výkrmu (kg/ks/den)	0,651	0,688	105,7
Průměrná spotřeba jadra - výkrm prasat (kg/kg přírůstku)	3,11	3,07	98,7
Produkce jatečných prasat celkem (tis. tun ž. hm.)	580	547	94,3
Stavy drůbeže celkem – Soupis k 1.4. (tis. ks)	26 873	25 494	94,9
Produkce drůbežího masa celkem (tis. tun ž. hm.)	304	310	102,0
Stavy slepic – Výsledky chovu drůbeže (tis. ks)	11 716	11 112	94,8
Produkce vajec - Výsledky chovu drůbeže (mil. ks)	2 841	2 653	93,4
Průměrná roční snáška vajec (ks/slepice)	242,5	238,7	98,4
Ovce a berani celkem - Soupis k 1.4. (tis. ks)	103	116	112,6

Pramen: ČSÚ, Výsledky statistického zjišťování MZe, Situační a výhledové komoditní zprávy MZe
Poznámka: 1) TPM = Tržní produkce mléka

V **ekonomické oblasti** přinesl rok 2004 tři základní faktory zlepšující ekonomiku zemědělských podniků. Především se jedná, v souvislosti se vstupem ČR do EU, o významné zvýšení příjmů zemědělců v důsledku převzetí Společné zemědělské politiky EU, respektive dotační politiky EU, společně s národními doplňkovými platbami. Druhým faktorem byl příznivý vývoj počasí v roce 2004, který umožnil rekordní sklizně prakticky u všech rozhodujících zemědělských plodin. Třetím faktorem byl meziroční nárůst průměrných realizačních cen zemědělských výrobců.

Nadprodukce v rostlinné výrobě v roce 2004 však přinesla problémy s odbytem a postupný pokles cen zemědělských výrobců (CZV). Přestože v průměru roku vzrostly CZV rostlinných produktů proti roku 2003 o 11,6 %, došlo ve čtvrtém čtvrtletí 2004 k jejich výraznému poklesu ve srovnání se stejným obdobím roku 2003 o 4,7 %, což se zřejmě projeví i v dalším období. CZV živočišných produktů meziročně v průměru celého roku 2004 vzrostly o 6,1 %. Celkový meziroční nárůst CZV za zemědělské výrobky celkem představoval 8,1 %.

V roce 2004 došlo, po několika letech jejich mírného poklesu, i k růstu cen vstupů do zemědělství, který meziročně v průměru celého roku 2004 představoval 6,8 %. Znamená to, že růst cen vstupů do zemědělství byl v roce 2004 pomalejší než růst CZV, což znamenalo mírné snížení rozevřených cenových nůžek mezi růstem CZV a růstem cen vstupů do zemědělství.

Hrubá zemědělská produkce vyjádřená ve stálých cenách roku 1989 v roce 2004 meziročně významně vzrostla, a to o téměř 15 %, na 77,3 mld. Kč. Růst byl tažen hrubou rostlinnou produkcí, která se meziročně zvýšila o 38,4 %, na 38,9 mld. Kč. Hrubá živočišná produkce naopak meziročně poklesla o 1,8 %, na 38,4 mld. Kč. U hrubé rostlinné produkce je třeba poznamenat, že srovnání let 2003 a 2004 je poněkud zavádějící, protože rok 2003 lze označit jako pro rostlinnou produkci nepříznivý a naopak rok 2004 byl velmi příznivý a rostlinná produkce dosáhla největšího objemu od roku 1991, kdy dosáhla ve srovnatelných cenách výše 43,1 mld. Kč. Důvodem meziročního poklesu hrubé živočišné produkce jsou zřejmě především problémy s odbytem masa, mléka a vajec na domácím trhu v důsledku zvýšení odbytových cen na všech úrovních (CZV, CPV i SC).

Uvedené vlivy se promítly v hospodářských výsledcích zemědělských podniků. Podle údajů Souhrnného zemědělského účtu (SZÚ), počítaného v gesci ČSÚ podle metodiky Eurostat, dosáhl **podnikatelský důchod (zisk) za rok 2004**

objemu 8,58 mld. Kč. Údaje SZÚ za rok 2004 jsou vztaženy k jeho poslednímu odhadu (8. červen 2005) při započtení podpor zemědělství skutečně vyplacených k 30. 4. 2005 na nárok roku 2004.

V roce 2004 se po dlouhé době v zásadě vyrovnalo tempo růstu průměrných nominálních mezd v zemědělství (+9,9 %, v roce 2003 +2,2 %) s průmyslem (+7,3 %, v roce 2003 +6,2 %) a národním hospodářstvím celkem (+12,5 %, v roce 2003 +6,6 %). Přesto odměňování v zemědělství ve srovnání s průmyslem i s národním hospodářstvím výrazně a dlouhodobě zaostává. Průměrná nominální mzda v zemědělství v roce 2004 činila 12 930 Kč, v průmyslu 17 490 Kč a v národním hospodářství celkem 18 035 Kč, což znamená, že disparita mezd v zemědělství se v roce 2004 mírně zlepšila. Vůči průmyslu činila 73,9 % (72,2 % v roce 2003) a vůči národnímu hospodářství představovala 71,7 % (69,5 % v roce 2003).

Některé ukazatele vývoje agrárního sektoru ČR v letech 1990, 2003 a 2004

Ukazatel	Rok		
	1990	2003	2004
Zemědělská půda (tis. ha)	4 296	4 269	4 265
Orná půda (tis. ha)	3 232	3 062	3 055
Zornění ČR (%)	75,23	71,72	71,63
Půda v klidu (tis. ha)	-	177,0	55,0
Podniky zemědělské prvovýroby celkem (počet k 31.12.)	4 403	35 692	35 408
z toho: Podniky fyzických osob (počet k 31.12.)	3 205	32 496	32 231
Zemědělská družstva (počet k 31.12.2003)	1 024	686	678
Obchodní společnosti (počet k 31.12.)	-	2 336	2 319
Ostatní podniky, vč. státních (počet k 31.12.)	174	174	180
Hrubá zemědělská produkce (HŽP) - ve s.c. 1989 (mld. Kč)	106,1	67,2	77,3
z toho: Hrubá rostlinná produkce - ve s.c. 1989 (mld. Kč)	44,4	28,1	38,9
Hrubá živočišná produkce - ve s.c. 1989 (mld. Kč)	61,7	39,1	38,4
Vývoj HŽP (v %, index 1989 = 100)	97,7	61,9	72,9
Podíl zemědělství (HŽP) na HDP ČR (s.c. 1995) (v %)	7,32	3,95	4,36
Vývoj cen zemědělských výrobců (v %, index 1989 = 100)	104,1	142,2	153,7
Vývoj cen zemědělských výrobců (CZV) (v %, meziroč. index)	-	97,1	108,1
z toho: CZV rostlinné výrobky celkem (v %, meziroč. index)	-	99,0	111,6
CZV živočišné výrobky (v %, meziroč. index)	-	96,0	106,1
Vývoj cen vstupů do zemědělství (v %, index 1989 = 100)	102,1	341,0	364,2
Vývoj cen vstupů do zemědělství (v %, meziroční index)	-	98,4	106,8
Počet pracovníků v zemědělství (osob)	513 552	148 000	141 000
Vývoj počtů prac. v zemědělství (v %, index 1989 = 100)	96,3	27,8	26,4
Produktivita práce – HŽP (s.c. 1995) na pracovníka (Kč)	206 600	454 054	548 227
Vývoj produktivity práce (v %, index 1989 = 100)	101,4	222,9	265,4
Průměrná měsíční nomin. mzda v zemědělství (Kč/pracovník)	3 692	11 762	12 930
Rentabilita (výnosnost) ^{4) 7)} v zemědělství (v %)	-	- 3,21	+ 4,74
Míra zadluženosti ^{5) 7)} v zemědělství (v %)	-	44,38	43,33
Hosp. výsledky zemědělství (+ zisk/- ztráta) (mld. Kč) ²⁾	-	- 2,5	+ 8,6
Celková podpora agrárního sektoru (mld. Kč) ⁶⁾	-	16,0	23,1
v tom: - ze zdrojů ČR (mld. Kč)	-	15,5	11,9
- ze zdrojů EU – SZP, Strukturální fondy, SAPARD ⁸⁾ (mld. Kč)	-	0,5	11,2
OPP ⁶⁾ zemědělství dle metodiky OECD ^{7) 3)} (%)	55	27	x
Saldo agrárního zahraničního obchodu (mld. Kč)	- 2,9	- 25,2	- 30,9

Pramen: ČSÚ, MF ČR, VÚZE – FADN CZ. Data uzavřena k 31. 5. 2005, tzn. bez pozdějších revizí, s výjimkou revize SZÚ ČSÚ k 8. 6. 2005.

Poznámky:

- 1) OECD = Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj;
- 2) Dle Souhrnného zemědělského účtu (SZÚ) ČSÚ – aktualizace k 8. 6. 2005;
- 3) Rok 2003: revidovaný údaj. Rok 2004: Údaje se nesledují za ČR, pouze za EU 25;
- 4) Výstup FADN na 1 ha z.p. (Výsledek hospodaření / Aktiva celkem) x 100;
- 5) Výstup FADN na 1 ha z.p. (Cizí zdroje / Aktiva celkem) x 100;
- 6) OPP = Odhad produkčních podpor;
- 7) Výpočet dle standardního postupu EU, jednotného pro všechny členské země EU-25;
- 8) SZP = Společná zemědělská politika EU, SAPARD = Předvstupní strukturální program EU;
- 9) Zahnuté podpory agrárního sektoru týkající se roku 2004:
 - Přímé platby (SAPS) vyplacené za období od 1. 1. 2004 do 30. 4. 2005,
 - Národní komplementární přímé platby (tzv. Top Up) vyplacené za období od 1. 1. do 31. 12. 2004,
 - Ostatní přímé platby (pouze v roce 2003 a v roce 2004 doběh roku 2003) vyplacené za období od 1. 1. do 31. 12. 2004,
 - HRDP (platby LFA, agro-envi programy) vyplacené za období od 1. 1. 2004 do 30. 4. 2005,
 - Národní podpory: v roce 2003 dotace dle Nařízení vlády, dle Zásad a ost., v roce 2004 pouze State Aid odsouhlasené EU a vyplacené za období od 1. 1. do 31. 12. 2004,
 - Výdaje Společných organizací trhu: v roce 2003 SZIF dle Nařízení vlády, v roce 2004 SZIF dle předpisů EU vyplacené za období od 1. 1. do 31. 12. 2004.

Vývoj na vnitřním agrárním trhu

Vývoj cen zemědělských výrobců

V roce 2004 došlo ve srovnání s rokem 2003 k nárůstu cen zemědělských výrobců (CZV) o 8,1 %. Tento nárůst byl výraznější u rostlinných komodit (o 11,6 %) a o něco menší u komodit živočišného původu (o 6,1 %).

U **rostlinných komodit** obecně rostly ceny především v prvním a druhém čtvrtletí roku. Avšak vlivem rekordní úrody v roce 2004 a poklesu poptávky u většiny rostlinných komodit, došlo ve třetím a zejména ve čtvrtém čtvrtletí k výraznému poklesu cen (kromě cukrovky technické).

U **obilovin** došlo k největšímu nárůstu CZV v prvním a druhém čtvrtletí, kdy největší nárůst zaznamenala krmná kukuřice ve druhém čtvrtletí (o 56,4 %). Ve čtvrtém čtvrtletí došlo v důsledku rekordní úrody k výraznému poklesu u většiny obilovin, ztlačila cena žita. Na snížení CZV u žita mělo vliv mírné zvýšení ploch této plodiny v ČR a také snížení ceny této komodity na zahraničních trzích. Cena sladovnického ječmene stagnovala v průběhu celého roku a zůstala zhruba na úrovni roku 2003. Přesto meziroční nárůst CZV obilovin činil v průměru 10,1 %. U **řepky olejné** došlo meziročně k mírnému poklesu ceny o 2,2 %, naopak u **krmného hrachu** se cena zvýšila o 3,7 %.

Velký nárůst zaznamenala cena **cukrovky technické**, a to meziročně o 60,3 %. Tento výrazný nárůst byl způsoben vstupem ČR do EU, kdy se u cukrovky začala uplatňovat pevně stanovená minimální cena na úrovni unijních cen.

Meziročně zaznamenaly ceny **konzumních pozdních brambor** nárůst o 63,4 %, přestože ve třetím a čtvrtém čtvrtletí 2004 došlo k radikálnímu poklesu ceny u této komodity v důsledku rekordní sklizně brambor. Nárůst CZV byl patrný v prvním pololetí roku 2004 (o více jak 100 %), kdy se obchodovaly brambory ze sklizně roku 2003 a kdy v důsledku nízké sklizně poptávka převyšovala nabídku. Naopak ceny **průmyslových brambor** ve srovnání s předchozím rokem poklesly v průměru o 31,5 %. Průmyslové brambory se obchodují zpravidla ve třetím a především ve čtvrtém čtvrtletí a i zde se na CZV projevila nadúroda této komodity.

Ceny živočišných komodit obvykle nevykazují takové výkyvy, jako komodity rostlinné (u kterých se výrazně projevuje vliv počasí). To platilo také pro rok 2004, kdy cenové výkyvy u jednotlivých komodit v průběhu roku nebyly tak výrazné (kromě konzumních vajec). U většiny živočišných komodit došlo k mírnému meziročnímu zvýšení CZV v řádu několika procent. Nejvíce vzrostla cena zemědělských výrobců u prasat.

U **kravského mléka** došlo k meziročnímu zvýšení ceny o 3,1 %, kdy po snížení ceny v prvním čtvrtletí došlo v dalším období roku k nárůstu cen. Tento nárůst byl největší ve čtvrtém čtvrtletí, a to o 5,7 %. Na růstu ceny se podobně, jako u cukrovky projevil vstup ČR do EU, kde také mléko patří mezi regulované komodity. Na zvýšení ceny této komodity měl vliv také zájem zahraničních zpracovatelů o tuto komoditu.

Ceny zemědělských výrobců u **jatečných býků** vzrostly meziročně o 4,4 %. K výraznému nárůstu cen docházelo ve třetím a čtvrtém čtvrtletí 2004. Nárůst CZV byl způsoben zvýšenými vývozy jatečného skotu ve druhém pololetí roku.

U **jatečných prasat** došlo k většímu nárůstu CZV, než u jatečných býků, a to v celoročním průměru o 8,3 %. Tento nárůst je významný především proto, že zhruba polovinu spotřeby masa v ČR tvoří maso vepřové. Po počátečním poklesu cen v prvním čtvrtletí roku 2004 došlo k nárůstu cen zejména ve třetím a čtvrtém čtvrtletí, kdy se ceny začaly přibližovat cenám obvyklým v EU. Na zvýšení cen měl vliv i pokles stavů prasat ve všech kategoriích.

CZV **jatečných kuřat** se zvýšila meziročně o 5,1 %, cena byla v průběhu roku stabilní a nebyly zjištěny velké výkyvy ani mezi jednotlivými čtvrtletími. Toto mělo význam především pro spotřebitele, vzhledem k tomu, že se drůbeží maso z hlediska objemu spotřeby a oblíbenosti řadí na druhé místo (hned za vepřovým masem).

U **konzumních vajec** došlo k meziročnímu zvýšení CZV o 2 %, ovšem vývoj v průběhu roku byl výrazně sestupný. Po výrazném zvýšení cen v prvním a druhém čtvrtletí došlo k prudkému poklesu cen, zejména ve čtvrtém čtvrtletí roku 2004 (o 20,6 %). Na tomto poklesu se podílela nadprodukce vajec v tomto období a také levné dovozy ze zahraničí od srpna do prosince roku 2004.

Vývoj cen zemědělských výrobců (CZV) - indexy 2004/2003 (v %)

CZV	Průměr roku	Průměr čtvrtletí			
		I.	II.	III.	IV.
Rostlinné výrobky celkem	111,6	136,8	132,6	104,0	95,3
z toho: Pšenice potravinářská	109,1	135,6	142,8	108,7	81,9
Pšenice krmná	114,8	143,2	145,8	117,6	86,7
Ječmen sladovnický	99,3	96,6	99,3	100,7	99,7
Ječmen krmný	114,0	126,5	132,9	118,3	95,0
Žito	96,3	108,1	117,4	97,6	77,9
Oves krmný	101,5	104,0	104,6	106,2	93,9
Kukuřice krmná	124,7	147,0	156,4	142,7	88,2
Hrách krmný	103,7	114,8	99,4	109,3	95,5
Semeny řepky olejné	97,8	113,7	114,5	95,8	78,2
Cukrovka technická	160,3	x	x	150,3	161,2
Brambory pozdní konzumní	163,4	217,4	215,6	69,9	45,8
Brambory průmyslové	68,5	169,0 ¹⁾	x	72,3	66,3
Jablka konzumní	109,2	119,3	110,7	125,1	88,0
Třešně	131,1	x	134,3	102,9	x
Mrkev bez natě	93,8	109,9	95,6	88,2	65,0
Zelí bílé hlávkové	64,6	59,4	58,3	75,0	64,0
Cibule suchá	124,2	148,3	143,1	71,3	51,8
Živočišné výrobky celkem	106,1	100,5	104,8	108,2	107,7
z toho: Mléko kravské (tř. jak. Q)	103,1	98,4	101,5	103,9	105,7
Býci jateční (tř. jak. A v živém)	104,4	99,6	99,7	105,4	108,6
Prasata jatečná (tř. jak. I. v živém)	108,3	93,7	106,5	112,1	112,7
Kuřata jatečná (I. tř. jak.)	105,1	105,3	106,3	106,4	103,4
Krůty brojlerové	100,2	108,3	102,3	100,7	94,7
Vejce slepičí (konzumní tříděná)	102,0	138,9	122,1	99,8	79,4
Králici jateční	102,0	98,8	103,1	97,4	107,3
Kapr (I. tř. jak.)	93,8	100,4	96,4	92,3	90,4
Zemědělské výrobky úhrnem	108,1	113,8	114,8	106,7	103,1

Pramen: ČSÚ

Poznámka: 1) Pouze za měsíc leden 2004

Vývoj cen vstupů do zemědělství

Ceny celkových vstupů do zemědělství se v roce 2004 meziročně zvýšily o 6,8 %, přičemž mezi jednotlivými čtvrtletími nebyly velké rozdíly. Na tomto zvýšení se největší měrou podílelo zvýšení cen **motorových paliv** (o 24,7 %), zejména pak ve třetím a čtvrtém čtvrtletí. Výrazné bylo také meziroční zvýšení cen **veterinárních služeb** (o 16,6 %). U ostatních vstupů nebylo zvýšení cen tak výrazné. Ke snížení cen vstupů došlo pouze u **pesticidů** (o 2,6 %).

Vývoj cen vstupů do zemědělství – indexy 2004/2003 (v %)

Druh vstupu	Průměr roku	Průměr čtvrtletí			
		I.	II.	III.	IV.
Osiva a sadba	108,0	102,6	104,1	114,6	110,3
Zvířata pro chov a výrobu	105,5	100,6	104,9	108,3	108,1
Energie, paliva a maziva celkem	114,7	94,0	114,0	123,3	129,9
z toho: Paliva na topení	102,9	96,0	101,9	106,0	108,0
Motorová paliva	124,7	87,2	122,5	140,7	156,6
Elektřina	104,9	103,2	106,4	106,5	103,6
Maziva	113,1	92,6	113,6	121,7	127,2
Umělá hnojiva	107,4	106,4	108,9	106,6	107,6
Pesticidy	97,4	99,0	97,5	97,0	96,4
Krmiva	109,0	115,4	118,4	108,0	95,3
Údržba a opravy strojního zařízení	104,5	102,2	103,8	105,5	106,6
Údržba a opravy budov	100,6	99,7	100,3	100,9	101,4
Veterinární služby	116,6	126,1	126,2	122,3	97,0
Ostatní výdaje celkem	102,2	101,8	102,3	102,3	102,4
z toho: Voda, její úprava a rozvod	105,0	104,4	105,1	105,2	105,4
Doprava silniční nákladní	103,1	104,5	102,5	102,9	102,6
Služby pošt a telekomunikací	100,1	99,7	100,5	99,7	100,5
Pojištění zemědělské produkce	102,7	101,5	103,1	103,1	103,1
Služby právní, účetní a poradenství	102,3	102,6	102,7	102,1	101,9
Služby pro zemědělství	108,7	100,0	100,0	101,4	133,5
Stroje a ostatní zařízení	100,9	101,3	101,2	100,4	100,8
Budovy	104,1	102,7	104,2	104,8	104,8
Vstupy celkem	106,8	104,6	108,2	107,8	106,7

Pramen: ČSÚ

Státní zemědělský intervenční fond

Zabezpečování Společné zemědělské politiky EU v ČR bylo svěřeno Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu (SZIF). Státní zemědělský intervenční fond je právnickou osobou se sídlem v Praze, který náleží do působnosti Ministerstva zemědělství. Činnost SZIF se řídí zákonem č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu, který je v souladu se zákonem č. 252/1997 Sb., o zemědělství.

V období do 30. dubna 2004 (před vstupem ČR do EU) zabezpečoval SZIF organizaci trhu v souladu s nařízeními vlády ČR vydanými k realizaci zákona č. 256/2000 Sb., o SZIF, ve znění pozdějších předpisů. V období od 1. května 2004 (po vstupu ČR do EU) zabezpečuje SZIF činnosti dané nařízeními Rady nebo Komise Evropských společenství a nařízeními vlády ČR, vydanými k provedení zákona č. 256/2000 Sb., případně kterými se v rámci Společné zemědělské politiky stanoví bližší podmínky poskytování podpory (z finančních zdrojů EU) a národní podpory (z finančních zdrojů ČR).

Přehled výdajů SZIF v roce 2004 (tis. Kč)

Ukazatel	Schválený rozpočet	Čerpání celkem	Plnění (%)
Společná organizace trhu (SOT) ¹⁾	3 976 788	3 412 238	85,8
Přímé platby (PP)	5 600 000	2 854 870	51,0
Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP)	6 136 993	2 072 115	33,8
Geodetické služby pro PP a HRDP	0	2 771	x
Program SAPARD	1 638 772	1 585 027	96,7
Výdaje na regulaci trhu a podp. zemědělství celkem	17 352 553	9 927 021	57,2
Marketingová činnost	33 000	19 595	59,4
Správní výdaje	927 821	883 932	95,3
Výdaje SZIF úhrnem	18 313 374	10 830 548	59,1

Pramen: SZIF

Poznámka: 1) Bez částky za odvod DPH za prodej výrobků, splátku úvěrů, úroky z úvěrů a ostatní výdaje.

Státní zemědělský intervenční fond je akreditovanou Platební agenturou pro provádění opatření Společné zemědělské politiky financovaných ze záruční sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu podle článku 1, odstavec 6, nařízení Komise (ES) č. 1663/1995 a zprostředkovatelem finanční podpory, kterou Evropská unie v rámci opatření poskytuje České republice.

Pilířem poskytovaných finančních podpor jsou Přímé platby (PP) vyplácené zjednodušeným systémem, tj. na hektar obhospodařované plochy a Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP), zaměřené na podporu multifunkčního zemědělství včetně zpracování zemědělských produktů a zajištění trvale udržitelného rozvoje venkova. Nezanedbatelnou finanční pomocí jsou rovněž tržní opatření Společné organizace trhu (SOT), která řeší výkyvy poptávky a nabídky na trhu a zabezpečují zemědělským podnikatelům větší jistotu a lepší stabilitu v podnikání. SZIF převzal rovněž kontrolu a vedení předvstupního programu SAPARD a nově plní také roli Marketingové agentury při propagaci domácích potravinářských produktů (např. udělování značky KLASA).

Přehled podpor SZIF v roce 2004 dle jednotlivých zdrojů (tis. Kč)

Druh podpory	Zdroje podpor				Celkem
	SZIF	EU			
		SZP ¹⁾	SPRV ²⁾	Ostatní	
Společná organizace trhu (SOT)	3 110 313	301 925	0	0	3 412 238
1) Finanční podpory	1 467 757	83 384	0	0	1 551 141
Kompenzační podpora při stanovení produkčních kvót mléka	755 433	0	0	0	755 433
Podpora programu zvýšení spotřeby „školního mléka“	54 998	2 567	0	0	57 565
Podpora výroby kaseinu a kaseinátů z odstředěného mléka	0	70 991	0	0	70 991
Ostatní podpory mlékárenských výrobků	0	0	0	0	0
Podpora soukromého skladování vepřového masa	1 142	0	0	0	1 142
Podpora výroby bramborového škrobu	18 904	0	0	0	18 904
Podpora výroby pšeničného škrobu	6 990	0	0	0	6 990
Finanční podpora na nepotravinářské užití řepky olejné	630 290	0	0	0	630 290
Podpora pro organizace producentů ovoce a zeleniny	0	494	0	0	494
Podpora na ovoce a zeleninu ke zpracování	0	9 332	0	0	9 332
Podpora uměle sušeného krmiva	0	0	0	0	0
2) Vývozní subvence	1 298 541	211 211	0	0	1 509 752
Subvence na vývoz výrobků z kravského mléka	1 128 489	0	0	0	1 128 489
Subvence na vývoz jatečného skotu a hovězího masa	30 010	0	0	0	30 010
Vývozní subvence jatečných prasat a selat	68 499	0	0	0	68 499
Subvence na vývoz bramborového škrobu	19 566	0	0	0	19 566
Subvence na vývoz sladu	51 977	0	0	0	51 977
Vývozní subvence na zpracované výrobky	0	2 552	0	0	2 552
Vývozní subvence na nezpracované výrobky	0	208 659	0	0	208 659
3) Dotace	120 650	7 330	0	0	127 980
Doplatek přímé platby pěstitelům brambor	94 289	0	0	0	94 289
Výrobní náhrada za výrobky zpracované ze škrobu	0	438	0	0	438
Výrobní náhrady za cukr pro chemický průmysl	0	6 892	0	0	6 892
Půda do klidu – doplatek za rok 2003	26 361	0	0	0	26 361
4) Intervenční nákupy	223 365	0	0	0	223 365
Intervenční nákup obilovin	68 146	0	0	0	68 146
Náklady na nákup, skladování a prodej řepky olejné	155 219	0	0	0	155 219
Jednotná platba na plochu (SAPS)	0	2 854 870	0	0	2 854 870
Horizontální plán rozvoje venkova	414 424	0	1 657 691	0	2 072 115
Méně příznivé oblasti (LFA)	414 424	0	1 657 691	0	2 072 115
Program SAPARD	0	0	0	1 585 027	1 585 027
Podpory celkem ³⁾	3 524 737	3 156 795	1 657 691	1 585 027	9 924 250

Pramen: SZIF

Poznámky:

1) Společná zemědělská politika

2) Společná politika rozvoje venkova

3) Podpory SZIF vyplacené za období od 1.1. do 31.12.2004

Společná organizace trhu (SOT)

1. Finanční a finanční kompenzační podpory

a) Podpora při stanovení produkčních kvót mléka

V souladu se zákonem ČR č. 256/2000 Sb., o SZIF, ve znění pozdějších předpisů, bylo vydáno nařízení vlády ČR č. 445/2000 Sb., o stanovení produkčních kvót mléka na léta 2001 až 2005. Podmínky pro poskytnutí kompenzační podpory na vyrovnání újmy způsobené zavedením systému produkčních kvót mléka pro kvótový rok 2004/2005 upravuje novela tohoto nařízení, tj. nařízení vlády ČR č. 107/2004 Sb., kde § 9a tohoto nařízení stanoví, že kompenzační podpora je stanovena producentovi na základě rozhodnutí, a to do výše individuální produkční kvóty mléka, kterou ke dni podání žádosti disponoval, navýšenou o její jednu dvanáctinu. Výše podpory je definována podle podílu obhospodařovaných zemědělských pozemků jednotlivých žadatelů o kompenzační podporu. Pro kvótový rok 2003/2004 schválilo Prezidium SZIF výši sazby kompenzační podpory za každý litr dodaného mléka takto:

- ❖ pro producenty, u kterých podíl výměry jimi obhospodařovaných zemědělských pozemků, nacházejících se v méně příznivých oblastech dosahuje alespoň 50% celkové výměry, nebo producent je ekologickým výrobcem, ve výši 0,30 Kč/l,
- ❖ pro ostatní producenty ve výši 0,25 Kč/l.

Čerpání finančních prostředků v rámci kompenzační podpory bylo zahájeno v měsíci květnu, až po vyhodnocení plnění dodávek mléka v kvótovém roce 2003/2004 a v měsíci dubnu 2004. V průběhu měsíce května a června 2004 bylo producentům mléka v rámci kompenzační podpory vyplaceno celkem 755 433 tis. Kč. Tyto finanční prostředky byly vyplaceny z rozpočtu ČR.

b) Podpora programu zvýšení spotřeby vybraných mléčných výrobků žáky (tzv. „školní mléko“)

V roce 2004 pokračoval program „školní mléko“ podle nařízení vlády ČR č. 91/2001 Sb., kterým se stanoví podmínky a zásady pro poskytování podpory programu zvýšení spotřeby zpracovatelsky upraveného mléka a vybraných mléčných výrobků žáky, kteří plní povinnou školní docházku. Žáci měli nejméně jedenkrát v týdnu nárok na 500 ml mléka nebo jogurtového mléka, nebo 300 g jogurtu, nebo 160 g smetanového krému s možností kombinace dvou kusů balení mléčných výrobků. Platnost tohoto nařízení vlády ČR byla ukončena dne 30. dubna 2004.

Podpora spotřeby mléka a vybraných mléčných výrobků žáky je v ČR od 1.5.2004 poskytována v souladu s Nařízením Rady (ES) č. 1255/1999 o Společné organizaci trhu s mlékem a mléčnými výrobky, ve znění nařízení Rady (ES) č. 1787/2003 a Nařízením Komise (ES) č. 2707/2000 a č. 816/2004. Dne 1.5.2004 vstoupilo v platnost nové nařízení vlády ČR č. 205/2004 Sb., kterým se v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky stanoví bližší podmínky poskytování podpory (z finančních zdrojů ES) a národní podpory (z finančních zdrojů ČR - z rozpočtu SZIF) spotřeby mléka a mléčných výrobků žáky, kteří plní povinnou školní docházku ve školách zařazených do sítě škol. Každý žák má nárok na mléčný výrobek dotovaný ze zdrojů ES, a to v maximálním množství vyjádřeném ekvivalentem 0,25 l mléka na každý den, kdy probíhá školní výuka, mléčný výrobek dotovaný z národních zdrojů, a to tak, že zpracovatelsky upravené mléko lze poskytovat maximálně 4x týdně a vybrané mléčné výrobky (jogurty, jogurtové mléko a smetanový krém) lze poskytovat maximálně 3x týdně. Denně ale žák může s národní podporou dostat maximální množství 0,25 l mléka, případně ekvivalentní objem jiného výrobku.

Ve školním roce 2003/2004 bylo do programu zvýšení spotřeby mléka zapojeno 8 zpracovatelů, dodávajících podporované mléčné výrobky do cca 2 800 škol. Podíl žáků ve školách, kteří využívali možnosti zakoupení těchto mléčných výrobků činil v průměru 32 %.

Podpora spotřeby školního mléka ve školním roce 2003/2004

Období	Počet škol	Počet žáků	Podíl žáků, kteří výrobky odebírali (%)	Počet dodaných mléč. výrobků (ks)	Celkové dodané množství (kg, l)	Celková výše podpory (Kč)
IX. – XII. 03	3 168	748 828	40,50	9 422 774	2 062 739	26 045 998
I. – III. 04	3 121	740 418	41,78	7 123 883	1 519 588	19 427 910
IV. 04	2 832	592 966	42,49	2 282 641	478 751	6 171 570
V. – VI. 04	1 986	452 655	10,30	1 973 016	434 715	3 352 672 2 567 303 ¹⁾
Celkem	-	-	-	20 802 314	4 495 793	57 565 453

Pramen: SZIF

Poznámka: 1) Podpora z finančních zdrojů ES

V roce 2004 bylo na „školní mléko“ vyčerpáno celkem 57 565 tis. Kč. Platby byly uskutečněny za období září - prosinec 2003 a leden - červen 2004. Podpora z finančních prostředků ČR se na celkové podpoře podílela 95,5 %. Podpory za období září - prosinec 2004 (školní rok 2004/2005) budou vyplaceny v prvním pololetí 2005.

c) Podpora výroby kaseinu a kaseinátů z odstředěného mléka

Tato podpora se poskytuje podle nařízení Komise (ES) č. 2921/1990 ze dne 10.10.1990 v souladu s nařízením vlády ČR č. 225/2004 Sb., o některých podrobnostech provádění vybraných tržních opatření společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky, v souladu se zákonem č. 252/1997 Sb., o zemědělství, v souladu se zákonem ČR č. 256/2000 Sb., o SZIF.

V ČR vznikl nárok na tuto podporu 1. května 2004 a to pouze z prostředků EU. V roce 2004 žádal o podporu jeden subjekt. Průměrná měsíční výroba u zmíněného subjektu byla 220 t kaseinu, na který žádal podporu. Avšak výše podpory kolísala poměrně často. Podpora pro 100 kg odstředěného mléka, které bylo zpracováno na kasein či kaseináty, byla stanovena v termínu 31.3.2004 - 20.7.2004 na 6 EUR. Od 21.7.2004 byla stanovena na 4,80 EUR, od 23.9.2004 byla snížena na 3,30 EUR a od 23.10.2004 dokonce na 2,70 EUR na 100 kg odstředěného mléka zpracovaného na kasein. Zemědělský přepočítací koeficient se stanovuje dle Evropské centrální banky k prvnímu dni měsíce, ve kterém byl kasein či kaseinát vyroben. Od května do konce roku 2004 byla vyplacena podpora ve výši 70 991 tis. Kč. V průběhu ledna a února 2005 dojde ještě k vyplacení podpory ve výši 12 266 tis. Kč, což je podpora nárokováná za měsíc listopad a prosinec 2004.

d) Ostatní podpory mlékárenských výrobků

Poskytování podpory na nákup másla neziskovými institucemi a organizacemi dle NK č. 2191/1981 ze dne 31. července 1981

Tato forma podpory je v současné době nejvyužívanější podporou. Od vstupu ČR do EU bylo do konce roku 2004 přijato celkem 125 žádostí neziskových organizací o vystavení „Potvrzení“. Z tohoto množství bylo 40 žádostí zamítnuto a 85 žádostí schváleno a vydáno 813 „Potvrzení“ na celkové množství 164 427,10 kg másla. Byly též přijaty 2 žádosti o podporu od dodavatelů zlevněného másla (kterých se registrovalo 5). Výplata podpory však bude realizována až v roce 2005.

Prodej másla za snížené ceny a poskytování příspěvku za smetanu, máslo koncentrované máslo používané při výrobě těstovin, zmrzliny a dalších potravin dle NK č. 2571/1997 ze dne 15. prosince 1997

Během roku 2004 byly přijaty 4 žádosti o registraci podniku a 2 žádosti o registraci skladovacích prostor, umístěných mimo výrobní areál podniku. Všechny přijaté žádosti byly po předchozí kontrole na místě schváleny. Podmínkou účasti v této formě podpory je úspěšné absolvování výběrového řízení, které probíhá v Bruselu každý druhý a čtvrtý čtvrtek v měsíci. První nabídky do těchto výběrových řízení jsou očekávány až v průběhu února 2005.

Poskytování podpory pro odstředěné mléko a sušené odstředěné mléko využívané jako krmivo a prodej sušeného odstředěného mléka dle NK č. 2799/1999 ze dne 17. prosince 1999

V průběhu roku 2004 bylo přijato 8 žádostí o schválení podniku pro výrobu krmných směsí. Po předchozí kontrole na místě byly tyto žádosti schváleny. Vzhledem k nedávnému razantnímu snížení výše podpory na odstředěné mléko (OM) a sušené odstředěné mléko (SOM) zapracovávaných do krmiv nebyla tato podpora využívána.

Poskytování příspěvku při nabídkovém řízení na koncentrované máslo určené pro přímou spotřebu ve Společenství dle NK č. 429/1999 ze dne 20. února 1990

V roce 2004 byla přijata pouze 1 žádost o registraci podniku na výrobu koncentrovaného másla. Na základě výsledků z kontroly na místě byla žádost schválena. Podmínkou účasti v této formě podpory je úspěšné absolvování výběrového řízení, které probíhá v Bruselu každý druhý a čtvrtý čtvrtek v měsíci. Během roku 2004 se však registrovaná firma žádného vyhlášeného výběrového řízení nezúčastnila. Avšak na základě určitých informací předpokládáme, že by se v roce 2005 mohla začít tato podpora využívat.

e) Soukromé skladování vepřového masa

Podle nařízení vlády ČR č. 231/2003, o stanovení podmínek a zásad pro poskytování dotace soukromému skladování vepřového masa, byly poskytovány tyto podpory před vstupem do EU. Soukromé skladování 200 tun vepřového masa probíhalo od února do dubna 2004 a podpora byla z prostředků ČR poskytnuta v květnu 2004. Podpora soukromého skladování vepřového masa z prostředků SZIF činila 1 142 tis. Kč.

Společná organizace trhu masa podle podmínek EU (tj. soukromé skladování hovězího, vepřového, skopového a koziho masa a intervenční nákupy hovězího masa) nebyla, vzhledem k příznivé situaci na trhu, Komisí EU vyhlášena a proto na tyto tituly nebyly čerpány žádné prostředky.

f) Podpora výroby bramborového škrobu

Nařízení vlády ČR č. 175/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, kterým se stanoví podmínky a zásady pro poskytování finanční podpory pro zpracování brambor a pšenice na škrob a kterým se stanoví podmínky a zásady pro poskytování subvence při vývozu výrobků z bramborového škrobu. Toto nařízení vlády stanovovalo výši finanční podpory při výrobě bramborového škrobu do 1 500 Kč/t bramborového škrobu. Prezidium SZIF schválilo dne 19.12.2002 tuto maximální sazbu. Celkem byla při financování této komodity vyplacena v roce 2004 částka 18 904 tis. Kč.

g) Podpora výroby pšeničného škrobu

Podporu výroby pšeničného škrobu upravovalo rovněž nařízení vlády č. 175/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Finanční podpora byla stanovena do výše 1 000 Kč/t pšeničného škrobu, přičemž Prezidium SZIF schválilo dne 19. prosince 2002 tuto maximální sazbu. Celkem byla při financování této komodity vyplacena v roce 2004 částka 6 990 tis. Kč.

h) Finanční podpora na nepotravinářské užití řepky

Podpora pro hospodářský rok 2003/2004 vycházela z nařízení vlády č. 86/2001 Sb., kterým se stanoví podmínky pro poskytování finanční podpory za uvádění pudy do klidu, a finanční kompenzační podpory za uvádění pudy do klidu a zásady pro prodej řepky olejné vypěstované na půdě uváděné do klidu, ve znění pozdějších předpisů.

Vzhledem k situaci, že ČR k 1. květnu 2005 vstoupila do EU, byla platnost nařízení vlády č. 86/2001 Sb. upravena novelou nařízení vlády č. 306/2003 Sb. tak, že pro pěstitele řepky byla ukončena platnost nařízení vlády k 30.9.2003 a pro zpracovatele řepky - výrobce MEŘO ukončena platnost nařízení vlády k 30.4. 2004. Tím byla ukončena podpora výroby MEŘO.

Pro hospodářský rok 2003/2004 a v jeho průběhu byla pravidla nařízení vlády 86/2001 Sb. upravena novelami a to č. 306/2003 Sb. a č. 129/2004 Sb. V nařízení vlády č. 306/2001 Sb. byl mimo výše uvedeného stanovení platnosti dále upraven závazek kupujícího vyrobit z tuny řepky olejné dané množství metylesteru řepkového oleje a to v závislosti na % olejnatosti řepky (olejnatost nejméně 36 % - 0,2658 t MEŘO; olejnatost nejméně 38 % - 0,2874 t MEŘO; olejnatost nejméně 40 % - 0,3125 t MEŘO). Dále zde byla dána možnost SZIF nakoupit semeno řepky olejné na komoditních nebo plodinových burzách a to v množství, které nebude nakoupeno od pěstitelů z půdy uvedené do klidu, nebo zajištěno výrobcí MEŘO do výše 230 000 tun. Dále pak zde bylo upraveno období pro stanovení ceny řepky pro poskytnutí podpory na výrobu MEŘO ze semene řepky olejné, které si zajistí výrobci MEŘO.

V nařízení vlády č. 129/2004 Sb. bylo umožněno upravit výši finanční podpory pro výrobce MEŘO, pokud cena řepky, za kterou SZIF nakupuje řepku z půdy uváděné do klidu včetně finanční podpory připadající na tunu dodávané řepky, byla nižší, než cena semene řepky olejné zjištěná na zahraniční komoditní burze a zároveň bylo umožněno SZIF zvýšit poskytovanou podporu o prokazatelně vynaložené nezbytné náklady spojené s dovozem semene řepky olejné pro účely výroby MEŘO.

Konečná výše finanční podpory na nepotravinářské užití řepky pro 2003/2004 byla stanovena na 6 259,50 Kč na tunu zpracované řepky. Celkem bylo v období leden 2004 až duben 2004 vyplaceno 630 290 tis. Kč.

i) Podpora pro organizace producentů

Podpora byla vyplacena v souladu s klíčovým Nařízením Rady (ES) č. 2200/1996, nařízením Komise (ES) č. 1432/2003, Nařízením Komise (ES) č. 1433/2003 a nařízením vlády ČR č. 247/2004 Sb. ze dne 21. dubna 2004, o provádění některých opatření společných organizací trhu s ovocem a zeleninou a s výrobky zpracovanými z ovoce a zeleniny. Celkem bylo v roce 2004 z prostředků EU vyplaceno 494 tis.Kč.

j) Podpora na ovoce a zeleninu určené ke zpracování (rajčata, broskve, hrušky)

Společnou organizaci trhu s výrobky ze zpracovaného ovoce a zeleniny upravuje nařízení Rady (ES) č. 2201/1996. Prováděcí pravidla k tomuto nařízení, týkající se systému podpor v odvětví zpracovaného ovoce a zeleniny, stanovuje nařízení Komise (ES) č. 1535/2003. Pro hospodářský rok 2004-2005 je pro nově přistupující členské státy stanovena podpora (nařízení Komise (ES) č. 416/2004) pro rajčata dodaná ke zpracování 25,88 EUR/t, pro broskve 35,78 EUR/t a 121,28 EUR/t pro hrušky.

Pro rok 2004 se počítalo pouze s vyplacením podpory na rajčata určená ke zpracování, a to na množství 11 377,3 t dodané suroviny. Celková částka podpory činila 294 445 EUR neboli 9 332 tis.Kč, což je 102,2 % plánovaného čerpání rozpočtu. Rozdíl v odhadu byl způsoben pouze odlišným přepočtovým kurzem.

k) Podpora uměle sušeného krmiva

Tato podpora je poskytována na základě nařízení ER č. 603/95 o společné organizaci trhu se sušeným krmivem, nařízení EK č. 785/95 stanovující podrobná pravidla pro aplikaci směrnice Rady (EC) o společné organizaci trhu se sušenými krmivy s platností do 31.3.2005 a nařízení vlády ČR č. 204/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek provádění společné organizace trhu se sušenými krmivy.

Podpora uměle sušeného krmiva je poskytována formou dotace a to zálohově na 1 tunu uměle sušeného krmiva, které opustilo zpracovatelský podnik. Národní garantované množství pro uměle sušená krmiva je 27 942 tun. Sazba dotace byla stanovena Komisí EU pro hospodářský rok 2004/2005 (tzn. do konce března) na 68,83 EUR/t uměle sušeného krmiva.

V roce 2004 bylo prozatím požádána podpora na 18 636 tun uměle sušených krmiv (18 636 t*68,83 EUR/t *31 Kč/EUR*0,6) tj. na 23 859 tis.Kč na zálohy (žádosti za listopad a prosinec nejsou dosud uzavřeny). V roce 2004 nebyla vyplacena žádná podpora. Důvodem nevyčerpání rozpočtových prostředků v kalendářním roce 2004 dle předběžného schématu byly technické problémy při administraci, které byly vyřešeny až v průběhu ledna 2005. V měsíci lednu 2005 by mělo být vyplaceno přes 14 mil.Kč a do konce března 2005 bychom se měli vrátit zpět k původně navrženému schématu výplat.

2. vývozní subvence

a) Subvence na vývoz výrobků z kravského mléka

Systém subvencovaných vývozů mléčných výrobků v období leden - duben 2004 vycházel z nařízení vlády ČR č. 486/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, s použitím minimální ceny vycházející z § 10 nařízení vlády ČR č. 445/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Rozsah regulace byl odvozen od předpokladu přebytku mléka ve výši 269 mil. litrů o tučnosti 4,5 %, který vycházel z propočtů bilance výroby a užití mléka v roce 2004, respektoval vývoj na trhu s mlékem a byl následně schválen Prezidiem SZIF v listopadu 2003 s omezením horní hranice objemu másla s obsahem vody nejvýše 16 % (10 500 t) a sušeného odtučněného mléka s obsahem tuku nejvýše 1,5 % včetně kaseinu potravinářského (13 720 t). Vývoz ostatních mléčných výrobků byl omezen celkovým nárokem počtu litrů plazmy a tukových jednic, což po odečtení výše uvedených výrobků od celkového bilančního přebytku představovalo 96 959 000 litrů plazmy a 323 883 700 tukových jednic.

O podporu vývozu mléčných výrobků v roce 2004 požádalo celkem 19 subjektů. S 18 subjekty byla uzavřena řádná roční smlouva. Celkové požadavky jednotlivých subjektů představovaly cca 306 699 380 litrů plazmy a 1 036 475 475 tukových jednic. Tento objem sice nepřesáhl v konečném důsledku povolenou 25% hranici stanoveného bilančního přebytku mléka, vycházející z příslušného nařízení vlády, avšak výrazným způsobem byl překročen stanovený maximální limit u sušeného mléka odtučněného včetně kaseinu potravinářského, což bylo vyřešeno na dalším jednání Prezidia SZIF dne 20.1.2004 schválením úpravy bilančního přebytku mléka na dané období, která spočívala v navýšení plazmy o 14,02 %. Tato úprava umožnila pokrýt požadavky mlékáren s tím, že změna se týkala maximálního stanoveného limitu u sušeného mléka odtučněného včetně kaseinu potravinářského pro subvencovaný vývoz.

Výše uvedené opatření, odůvodněné především nutností zamezení nadlimitních zásob do doby vstupu ČR do EU a pokrytí požadavků mlékáren bez krácení ze strany SZIF, výrazně napomohlo řešení závažné situace na trhu s mlékem a zlepšení tak výchozí pozice zpracovatelům mléka v rozhodujícím období před naším vstupem do EU. Po konečných úpravách bylo z celkového (upraveného) bilančního přebytku rozděleno cca 285 106 085 litrů plazmy a 997 250 430 tukových jednic.

b) Subvence na vývoz jatečných býků a hovězího masa

Podle nařízení vlády ČR č. 81/2001 Sb., kterým se stanoví podmínky a zásady k podpoře vývozu jatečných býků a z nich vyrobeného hovězího masa, ve znění pozdějších předpisů, byly poskytovány tyto podpory ještě před vstupem do EU. Subvencované vývozy jatečných býků a masa z nich vyrobeného probíhaly od 8. října do 31. prosince 2003. Celkem bylo vyvezeno 4 564 tuny přepočtené živé hmotnosti. Na vývoz uskutečněný koncem roku 2003 byla v lednu 2004 vyplacena z rozpočtu SZIF subvence ve výši 30 010 tis. Kč.

c) Subvencované vývozy jatečných prasat, selat a vepřového masa

Podle nařízení vlády ČR č. 550/2002 Sb., kterým se stanoví podmínky a zásady poskytování subvence pro vývoz selat, jatečných prasat a vepřového masa, byly poskytovány tyto podpory ještě před vstupem do EU. V průběhu měsíců ledna až dubna 2004 bylo vyvezeno 7 281,6 t přepočtené živé hmotnosti jatečných prasat a selat. Výplata subvencí byla, vzhledem k nutnosti prověření a zpracování všech potřebných dokladů, poskytována až do června 2004. Vývozní subvence z rozpočtu SZIF byly poskytnuty v celkové výši 68 499 tis. Kč.

d) Subvence při vývozu bramborového škrobu

Subvenci při vývozu bramborového škrobu rovněž stanovovalo nařízení vlády č. 175/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a to ve výši 5 000 Kč/t bramborového škrobu. V roce 2004 byla vyplacena pro subvencování této komodity částka 19 566 tis. Kč. Platnost uvedeného nařízení vlády č. 175/2001 Sb. byla ukončena dnem vstupu ČR do EU. Současně bylo vydáno nařízení vlády ČR č. 115/2004 Sb., v platném znění, které stanoví některé postupy při provádění opatření SOT se škrobem po vstupu ČR do EU.

e) Subvence při vývozu sladu

Subvence při vývozu sladu byla poskytována dle nařízení vlády č. 174/2001 Sb., kterým se stanoví podmínky a zásady opatření k podpoře vývozu sladu z národních zdrojů (z rozpočtu SZIF). Toto subvencování probíhalo na vývozy uskutečněné do 30. dubna 2004. Na slad vyvezený po tomto datu již nebyla poskytnuta žádná subvence. Dne 16. července 2003 schválilo Prezidium SZIF, v souladu se s citovaným nařízením vlády ČR, maximální přípustné množství, na které mohla být subvence poskytnuta, ve výši 110 000 tun a maximální výši subvence v hodnotě 1 000 Kč/t sladu. Celkem byla při financování této komodity vyplacena v roce 2004 částka 51 977 tis. Kč.

f) Vývozní subvence na zpracované výrobky

Vývozní subvence se poskytovala na základní výrobky obsažené ve zpracovaných výrobcích. Seznam zpracovaných výrobků, které patří do výrobků non annex I, je uveden v příloze B nařízení Komise 1520/2000. Základní výrobky jsou uvedeny v příloze A NK 1520/2000. Výši sazby vývozní subvence vyhláší Evropská Komise v úředním věstníku EU přibližně každý měsíc, u některých základních výrobků častěji (viz mléko a cukr), u některých po

delší době (viz vejce). Výše se stanoví na 100 kg základního výrobku. Finanční prostředky byly čerpány z prostředků EU v celkové výši 2 552 tis. Kč.

g) Vývozní subvence na nezpracované výrobky

Prováděcí předpis upravující poskytování vývozních subvencí u všech komodit je nařízení Komise (ES) č. 800/1999. Celkem byly v období od 1. května do 31. prosince 2004 vyplaceny ze zdrojů EU vývozní subvence na nezpracované výrobky ve výši 208 659 tis. Kč.

3. Poskytování dotací

a) Doplatek přímé platby pěstitelům brambor z národních zdrojů

V souvislosti s přímými platbami přijala ČR systém zjednodušené platby na plochu zemědělské půdy (SAPS), ve kterém jsou přímé platby poskytované ze zdrojů EU pro rok 2004 ve výši 25 % rozděleny na celkovou zemědělskou plochu bez ohledu na plodiny, kterých se týká přímá platba v rámci SZP EU. Na základě „Přístupové smlouvy“ mezi ČR a EU doplatila Česká republika z národních zdrojů v odvětví bramborového škrobu přímé platby do 100 % úrovně přímých plateb v EU. V EU je platba pěstitelům brambor k výrobě bramborového škrobu vyplácena ve výši 110,54 EUR na 1 tunu bramborového škrobu.

Původně plánovaná částka 90 000 tis. Kč byla překročena, jelikož podle nařízení vlády ČR č. 115/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, může výrobce žádat o doplatek přímé platby pěstitelům brambor v průběhu hospodářského, nikoliv kalendářního roku. Celkem byla od 1. května do 31. prosince 2004 vyplacena na množství 124 589 tun brambor z národních zdrojů částka 94 289 tis. Kč.

b) Výrobní náhrady za výrobky zpracované ze škrobu

Výrobní náhrada je v EU vyplácena na 1 tunu zpracovaného škrobu na základě nařízení Komise (EHS) 1722/93. Jedná se o škrob bramborový, pšeničný a kukuřičný. Výše sazby za tunu škrobu se v průběhu roku mění. Celkem byla od 1. května do 31. prosince 2004 na množství 1 163,15 tun bramborového škrobu vyplacena z rozpočtu EU částka 13 854,4 EUR, tj. 438 tis. Kč.

c) Cukrovka a cukr

Většina opatření společné organizace trhu s cukrem používaných v Evropské unii začala pro Českou republiku platit se začátkem nového tzv. hospodářského roku, tedy 1. července 2004. Administrací všech režimů spojených se SOT s cukrem byl pověřen SZIF.

Zavádění společné organizace trhu s cukrem dle evropského vzoru bylo v České republice usnadněno i tím, že regulace trhu s touto komoditou zde byla již určitou dobu zavedená. Navíc již v dubnu roku 2003 byla legislativně zakotvena národní produkční kvóta cukru v té výši, kterou se České republice podařilo vyjednat na období po vstupu do EU. Tato kvóta (454 862 t) byla v roce 2003 rozdělena na jednotlivé subjekty a nařízením vlády č. 364/2004 Sb. bylo její přerozdělení převedeno i do období po vstupu. V souladu s evropskými předpisy, byla každému producentovi cukru stanovena kvóta A a kvóta B ve vzájemném poměru 97 % a 3 %. Za cukr, který je v rámci těchto kvót vyroben odvádějí producenti tzv. výrobní dávky. Dávka se platí ve dvou fázích: do 1. června záloha a do 15. prosince doplatek.

Kromě správy kvótového systému a s ním spojeným výběrem výrobních dávek, je dále v kompetenci SZIF vydávání dovozních a vývozních licencí, vyplácení vývozních náhrad a rovněž vyplácení výrobních náhrad na cukr použitý v chemickém průmyslu.

Každý členský stát zasílá Evropské komisi do 1. března daného hospodářského roku informaci o tzv. předběžné výrobě cukru v daném roce. Dle údajů, které zasílají producenti cukru na SZIF a které SZIF ověřil kontrolou, činí tato předběžná výroba v hospodářském roce 2004/2005 553 960 t bílého cukru. Z tohoto množství činí výroba cukru A 441 209 tun, výroba cukru B 13 653 tun a výroba cukru C 99 097 tun. Z toho do příštího hospodářského roku bylo převedeno 19 879 tun.

d) Výrobní náhrady na cukr pro chemický průmysl

Prováděcím předpisem pro vyplácení výrobních náhrad pro cukr použitý v chemickém průmyslu je jednak nařízení Evropské komise č. 1265/2001 a jednak nařízení vlády ČR č. 364/2004 Sb. v platném znění. Vzhledem k tomu, že výše zmíněné nařízení Komise začalo pro nové členské státy včetně České republiky platit od 1. července 2004, mohli zájemci o tuto podporu žádat SZIF až od tohoto data, a to až poté, kdy je SZIF zaregistroval. Registrovaní výrobci mohou požádat o vydání tzv. osvědčení o výrobní náhradě, které je poté, při splnění veškerých podmínek stanovených uvedenými nařízeními, opravňuje k získání náhrady. Během doby platnosti osvědčení informuje výrobce SZIF o dodaných a zpracovaných množstvích tzv. základních produktů (většinou cukru) a po překontrolování poskytnutých údajů je náhrada vyplacena.

V období od května do prosince roku 2004 byla vyplacena náhrada na 525,84 tun cukru. SZIF vyplatil 6 892 tis. Kč (216 946 EUR při kurzu 31,768 Kč/EUR). Důvodem nedočerpání původně odhadované částky 13 456 tis. Kč je posunutí výplaty náhrady, na zbývající původně zahrnuté množství, do roku 2005.

e) Půda do klidu - doplatek za rok 2003

Poskytování podpor za uvádění půdy do klidu dle nařízení vlády ČR č. 86/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, bylo ukončeno nařízením vlády ČR č. 306/2003 Sb., ke dni 30. září 2003. V roce 2004 byly vypláceny doplatky podpor na základě rozhodnutí o poskytnutí finanční podpory za uvádění půdy do klidu a finanční kompenzační podpory za uvádění půdy do klidu pro hospodářský rok 2002/2003. V roce 2004 se vyplátilo z prostředků SZIF celkem 26 361 tis. Kč.

Doplatky finanční podpory za uvádění půdy do klidu za rok 2003

Ukazatel	Výměra (ha)	Výše podpory (tis. Kč)
Řepka olejná	371	731
Zelené hnojení	759	1 850
Len olejný	1 041	1 780
Len přadný	149	588
Konopí seté	3	4
Ostatní půda	31 981	21 408
Celkem	34 304	26 361

Pramen: SZIF

4. Zabezpečování intervenčních nákupů

a) Intervenční nákup obilovin

Od 1. ledna 2004 do 30. dubna 2004 (do vstupu ČR do EU) nebyly pro intervenční nákup obilovin čerpány žádné finanční prostředky, intervenční nákup neprobíhal, ani nebyly skladovány intervenční zásoby obilovin z předchozích let. K 31.12.2004 uzavřel SZIF 65 smluv se skladovateli v ČR o celkové kapacitě 398 930 tun obilovin. Ke konci období hospodářského roku 2004/2005 je odhadována skladová kapacita v ČR 550 000 t obilovin.

Na základě nařízení Rady (ES) č. 1784/2003 o společné organizaci trhu obilovin a dále na základě nařízení Komise (ES) č. 824/2000, kterým se stanoví postupy přejímání obilovin intervenčními agenturami, byl v ČR k 1. listopadu 2004 zahájen intervenční nákup pšenice, ječmene a kukuřice. Intervenční nákup obilovin byl realizován v souladu se zákonem ČR č. 256/2000 Sb. o SZIF, ve znění pozdějších předpisů, a dále na základě nařízení vlády ČR č. 180/2004 Sb., o provádění některých opatření společné organizace trhu s obilovinami. Intervenční cena byla stanovena ve výši 101,31 EUR/t a od listopadu byla měsíčně zvyšována o kompenzační příplatek skladovacích nákladů ve výši 0,46 EUR/t. Cena byla upravována o příplatky a srážky za kvalitativní parametry obilovin. Na základě umístění skladu nabídky, intervenčního centra a intervenčního skladu byly kalkulovány negativní a pozitivní paušální dopravní náklady. SZIF vydal do konce roku 2004 požadavky na kontrolu 320 tis. tun obilovin již uskladněných v intervenčních skladech, přičemž do 31. prosince 2004 bylo zkontrolováno a převzato 220 tis. tun obilovin. Do 31. prosince 2004 bylo zapláceno celkem 67 966 tis. Kč vč. DPH za obiloviny převzaté během listopadu 2004, což proti původnímu rozpočtu 546 744 tis. Kč znamenalo plnění 12,5 %. Celkem se jednalo o 21 tis. tun obilovin, z toho 7 tis. tun pšenice, 2 tis. tun ječmene a 12 tis. tun kukuřice. Úhrada nákladů na naskladnění a skladování obilovin v roce 2004 nebyla předpokládána a neproběhla. Zůstal však skluz z roku 2003, kdy náklady na naskladnění pšenice potravinářské ve výši 180 tis. Kč byly uhrazeny v lednu 2004. Celkové náklady na intervenční nákup obilovin v roce 2004 činily 68 146 tis. Kč.

b) Náklady na nákup, skladování a prodej řepky olejné

Nákup řepky olejné byl prováděn v souladu s nařízením vlády č. 86/2001 Sb., kterým se stanoví podmínky pro poskytování finanční podpory za uvádění půdy do klidu a finanční kompenzační podpory za uvedení půdy do klidu a zásady pro prodej řepky olejné vypěstované na půdě uvedené do klidu, ve znění nařízení vlády č. 454/2001 Sb., č. 094/2002 Sb. a č. 306/2003 Sb.

Z hospodářského roku 2002/2003 bylo nakoupeno celkem od pěstitelů z režimu půdy uváděné do klidu 88 500 t semen řepky olejné. Výkup byl proveden za cenu 5 250 Kč za tunu (vč. 5 % DPH) a od SZIF bylo na tento účel vyplaceno celkem 464 625 000 Kč. Uvedené množství řepky zůstalo k poskytnutí výrobcům MEŘO pro období od 1.10. 2003 do 1.4. 2004 pro výrobu MEŘO.

V souladu s novelou provedenou nařízením vlády č. 306/2003 Sb., měl SZIF povinnost dokoupit řepku z volného trhu v takovém množství, aby pokryl smluvní závazky s výrobcí MEŘO. V období leden 2004 až duben 2004 dále SZIF nakoupil 12 430 t řepky. Na tento nákup a na skladování, naskladnění a vyskladnění řepky na zásobách SZIF vynaložil celkem 155 219 tis. Kč. S poskytnutím podpory bylo za období leden až duben 2004 vyrobeno celkem 46 626,78 tun MEŘO.

Jednotná platba na plochu (SAPS)

Celková sazba a rozloha byla projednána a schválena na Řídícím výboru EK pro obiloviny. České republice byl stanoven celkový objem podpory 198,94 mil. EUR. V nařízení Komise (ES) č. 1407/2004 je určen směnný kurz 32,4485 Kč/EUR (tj. celková sazba ve výši 6 488 305 tis. Kč). Rozloha zemědělské půdy v ČR byla ohlášena EU ve výši 3 469 tis. ha.

Období, ve kterém mohou být propláceny žádosti o přímé platby podané v roce 2004 (nařízení Komise (ES) č. 2199/2003) je od 16. října 2004 do 30. dubna 2005. V roce 2004 bylo podáno 18 757 žádostí a z toho bylo do 31. prosince 2004 vyplaceno 5 386 žadatelům celkem 2 854 870 tis. Kč (tj. 87 981 559 EUR). Důvodem nedočerpání rozpočtových prostředků v kalendářním roce 2004 dle předběžného odhadu byl velký počet chyb v žádostech a enormní množství změn podaných žadateli. S tím je spojený i proces přechodu databáze LPIS (Systém pro identifikaci pozemků) z černobílých na barevné snímky včetně aktualizace dat v LPIS v průběhu dotačního období. V následujících letech by k těmto zpožděním docházet nemělo.

Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP)

Podpory programu HRDP bylo možné poskytovat na následující opatření:

- ❖ Předběžné ukončení zemědělské činnosti,
- ❖ Méně příznivé oblasti,
- ❖ Agroenvironmentální opatření,
- ❖ Lesnictví,
- ❖ Zakládání skupin výrobců,
- ❖ Technická pomoc.

Ve smyslu nařízení Komise (ES) č. 27/2004 je u nových členských zemí EU uplatňován finanční model N+2. Prakticky to znamená, že žádosti podané v rámci jednotlivých opatření HRDP v roce 2004 mohou být propláceny až do roku 2006.

Celkem bylo podáno 17 199 žádostí na HRDP, z toho na „Méně příznivé oblasti“ 8 563 žádostí, na „Agroenvironmentální opatření“ 8 251 žádostí a na „Lesnictví“ 385 žádostí. V roce 2004 byl realizován pouze program „Méně příznivé oblasti“. Z uvedeného počtu podaných žádostí na toto opatření bylo proplaceno celkem 6 742 žádostí v celkové výši 2 072 115 tis. Kč. Nevyřízení celého počtu přijatých žádostí bylo způsobeno velkým počtem chyb v podaných žádostech a velkým počtem žadatelů vyvolaných změn. Na podporu „Předběžné ukončení zemědělské činnosti“ a na podporu „Zakládání skupin výrobců“ nebylo v roce 2004 vydáno příslušné nařízení vlády. Opatření „Technická pomoc“ nebylo dosud spuštěno.

Geodetické služby pro SAPS a HRDP

Zabezpečování činnosti a zejména kontroly dotačních žádostí žadatelů o Přímé platby a Horizontální plán rozvoje venkova bylo prováděno pomocí snímkování pozemků metodou dálkového průzkumu Země. Po vyhodnocení snímků následuje porovnávání těchto snímků s podanou žádostí o příslušnou podporu a následně (v případě nejasností) i kontrolou prováděnou přímo u žadatele. Tento dálkový průzkum Země je zabezpečen prostřednictvím smlouvy o dílo č. 00/2004/04585 uzavřenou dne 9. března 2004 s dodavatelem GISAT s.r.o., Praha 10. Na nákladech za tyto služby vynaložil SZIF v roce 2004 celkem 2 771 tis.Kč.

Program SAPARD

Program SAPARD vychází z nařízení Rady (ES) č. 1268/1999 ze dne 21.6.1999 o podpoře Společenství na předstupní opatření pro zemědělství a rozvoj venkova v kandidátských zemích střední a východní Evropy. Je jedním z předstupních nástrojů Evropské unie a je zaměřen na priority Společné zemědělské politiky a venkova. Při jeho realizaci jsou používány administrativní postupy a kontrolní mechanismy, které jsou praktikovány v členských zemích EU. Základním programovým dokumentem je „Plán rozvoje zemědělství a venkova ČR na období 2000 - 2006“. Plán je rozdělen na tyto priority a opatření:

Priorita 1 - Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství:

- Opatření 1.1. Investice do zemědělského majetku,
- Opatření 1.2. Zlepšování zpracování a marketingu zemědělských produktů a produktů rybolovu,
- Opatření 1.3. Zlepšování struktur pro kontrolu kvality, kvalitu potravin a ochranu spotřebitele,
- Opatření 1.4. Meliorace a pozemkové úpravy.

Priorita 2 - Trvale udržitelný rozvoj venkovských oblastí:

- Opatření 2.1. Obnova a rozvoj vesnic a venkovské infrastruktury,
- Opatření 2.2. Rozvoj a diverzifikace hospodářských činností zajišťujících rozmanitost aktivit a alternativní zdroje příjmů,
- Opatření 2.3. Metody zemědělské produkce určené k ochraně životního prostředí a uchování krajiny.

Priorita 3 - Příprava podmínek pro plné využití programu:

- Opatření 3.1. Zlepšování profesního vzdělávání,
- Opatření 3.2. Technická pomoc.

Přehled o čerpání finančních prostředků dle jednotlivých opatření programu SAPARD v roce 2004 (tis. Kč)

Opatření	Počet žádostí	Čerpání finančních prostředků			
		EU	MZe	MMR ¹⁾	Celkem
Opatření 1.1.	168	271 602	83 125	0	354 727
Opatření 1.2.	138	262 684	86 144	0	348 828
Opatření 1.3.	121	144 783	48 261	0	193 044
Opatření 1.4.	100	164 975	0	0	164 975
Opatření 2.1.	69	286 186	0	37 997	324 183
Opatření 2.2.	60	156 165	0	50 014	206 179
Opatření 2.3.	60	8 386	2 795	0	11 181
Opatření 3.1.	21	10 001	3 334	0	13 335
Opatření 3.2.	7	8 186	0	0	8 186
Celkem	744	1 312 968	223 659	88 011	1 624 638

Pramen: SZIF

Poznámka: 1) Ministerstvo pro místní rozvoj

Proplácení projektů SAPARD v roce 2004 nebylo plynulé. Důvodem byl nedostatek finančních prostředků ze strany EU. V měsících únor, červen a listopad se projekty neproplácely a v měsících březnu, květnu a říjnu se projekty proplatily ze zapůjčených národních zdrojů. Vzhledem k tomu, že příjmy a výdaje programu „Agentura SAPARD 2000“ byly v měsících leden a únor hrazeny z účtu MZe, z účtu SZIF (za období březen až prosinec 2004) byly čerpány finanční prostředky ve výši 1 585 027 tis. Kč.

V prosinci 2004 byly proplaceny poslední projekty opatření 2.1. v rámci limitů alokací, stanovených EU na celý program SAPARD. Od ledna 2005 budou projekty tohoto opatření již ze 100 % hrazeny z prostředků MMR.

Zabezpečování marketingové činnosti

V roce 2004 byla činnost marketingu SZIF, na základě přijaté strategie, zaměřena zejména na následující propagační akce a metody:

1. Mediální propagační kampaň

- ❖ Úvodní billboardová kampaň propagující národní značku KLASA a tuzemské potravinářské produkty v 600 lokalitách v ČR.
- ❖ Doprovodná mediální kampaň v centrálních médiích a v rozhlasu, doplňující akce obchodní podpory v obchodních řetězcích.
- ❖ Osmidílný TV seriál, propagující tradici domácích potravin a národní značku KLASA.
- ❖ Inzerce ve specializovaných potravinářských médiích.
- ❖ Příprava speciálního propagačního portálu „KLASA“, využívajícího www. stránek.
- ❖ Byly zahájeny práce na čtyřech dílech pilotního seriálu o české regionální gastronomii.
- ❖ V rámci mediálního partnerství byla zadána propagační stať o významu a smyslu národní značky KLASA do chystané příručky o pravidlech HACCP (Analýza rizik a kritické kontrolní body), připravované pro obchodníky s potravinami v ČR. Příručka je připravována vydavatelstvím deníků Bohemia a je určena mj. i pro širokou skupinu maloobchodníků s potravinami
- ❖ Zpracování audiovizuálního materiálu o tradicích českého vinařství.
- ❖ Rozsáhlejší akce Odboru pro marketing byly provázeny reklamními akcemi v regionálních médiích.
- ❖ Ředitel odboru SZIF se zúčastnil dvou diskusí pořadů v TV BOX a dále byl předsedou komise pro udělování značky Bio produkt roku - i tuto aktivitu přenášela TV, pro kterou hovořil.
- ❖ Byla navázána velmi dobrá spolupráce s časopisem Potravinářský zpravodaj - prakticky v každém vydání jsou informace o aktivitách odboru pro marketing SZIF.

2. Výstavnictví

V rámci propagace českých potravin se odbor pro marketing SZIF zúčastnil většího počtu potravinářských expozic v tuzemsku i v zahraničí.

3. Obchodní podpora

- ❖ Umísťování značky KLASA na výrobcích:

V okamžiku převzetí administrace národní značky marketingovým odborem SZIF v únoru 2004 bylo národní značkou KLASA oceněno na 271 výrobků od 56 výrobců. Nyní je národní značka udělena, nebo se chystá její udělení,

zhruba 608 produktům od 104 producentů. Jejich počet byl tedy výrazně zvýšen. Byla též provedena výrazná změna pravidel udělování národní značky posilující kvality, které má značka prezentovat.

❖ Akce obchodní podpory v obchodních domech:

Byla provedena velká akce obchodní podpory v obchodním domě Globus v Praze Čakovicích. Během akce bylo osloveno na 400 000 potenciálních zákazníků přímo, prostřednictvím reklamních letáků.

❖ Vybrané akce na podporu exportu v zahraničí:

Ve spolupráci s českými zastupitelstvími byly provedeny akce obchodní podpory, propagující tuzemské produkty v následujících zahraničních lokalitách: Rakousko (Vídeň), Slovensko (Prešov), Litva (Vilnius), Kréta.

4. Public Relations

Průběžná mediální kampaň v centrálních a specializovaných médiích - vyšlo přes 70 vesměs pozitivních článků o národní značce KLASA, jejím vývoji a udělování ministrem zemědělství ČR a dále o činnosti odboru pro marketing SZIF.

5. Marketingové průzkumy

Odbor pro marketing zajistil tržní manuály pro podniky potravinářského průmyslu a pro agrární obchod. Manuály dávají přehled zejména o rámcových ekonomických podmínkách jednotlivých trhů, analyzují stav a trendy ve výrobě, spotřebě a exportu potravinářských komodit, popisují strukturu maloobchodu, analyzují rozvoj agrárního obchodu v dané zemi atd. K dispozici jsou manuály těchto zemí: Polsko, Slovensko, Maďarsko, Slovinsko, Rumunsko, Chorvatsko, Litva, Lotyšsko, Estonsko a České republiky. Uvedené činnosti odboru marketingu si vyžádaly finanční prostředky z rozpočtu SZIF ve výši 19 595 tis. Kč.

Agrární zahraniční obchod

Zahraničně obchodní vztahy ČR provázela v roce 2004 v porovnání s předchozím rokem celá řada změn, které souvisely především se vstupem do EU. Zahraniční obchod byl ovlivňován řadou administrativních a ekonomických faktorů, z nichž některé působily pouze jednorázově, další však vedly k trvalým změnám v zahraničním obchodu.

Základní charakteristika celkového a agrárního zahraničního obchodu (AZO) v letech 2003 a 2004

Ukazatel	MJ	2003	2004	Meziroční změna	
				(mil. Kč, resp. mil. EUR)	(%)
Zahraniční obchod ČR celkem					
Obrat celkem	mil. Kč	2 811 653,1	3 449 650,7	637 997,6	22,7
	mil. EUR	88 294,6	108 126,0	19 831,4	22,5
Vývoz celkem	mil. Kč	1 370 930,0	1 713 694,9	342 763,9	25,0
	mil. EUR	43 051,4	53 714,1	10 662,7	24,8
Dovoz celkem	mil. Kč	1 440 723,1	1 735 956,8	295 233,7	20,5
	mil. EUR	45 243,2	54 411,9	9 168,7	20,3
Balance celkem	mil. Kč	-69 793,1	-22 262,9	47 530,2	68,1
	mil. EUR	-2 191,8	-697,8	1 493,9	68,2
Agrární zahraniční obchod ČR ¹⁾					
Obrat celkem	mil. Kč	122 823,0	152 795,1	29 972,1	24,4
	mil. EUR	3 857,0	4 789,2	932,2	24,2
Vývoz celkem	mil. Kč	48 793,7	60 959,9	12 166,2	24,9
	mil. EUR	1 532,3	1 910,7	378,4	24,7
Dovoz celkem	mil. Kč	74 029,3	91 835,2	17 805,9	24,1
	mil. EUR	2 324,7	2 878,5	553,8	23,8
Balance celkem	mil. Kč	-25 235,6	-30 875,3	-5 639,7	22,3
	mil. EUR	-792,5	-967,8	-175,3	22,1
Podíl obratu AZO na celkovém obratu	%	4,37	4,43	0,06	1,4
Podíl agrárního vývozu na celkovém vývozu	%	3,56	3,56	0,00	0,0
Podíl agrárního dovozu na celkovém dovozu	%	5,14	5,29	0,15	3,0
Podíl bilance AZO na bilanci celkem	%	36,16	138,68	102,52	283,6

Pramen: ČSÚ

Poznámka: 1) Kapitoly 01 až 24 celního sazebníku

Z administrativních faktorů lze zmínit především odlišný způsob sběru dat převažující části zahraničního obchodu. Údaje o obchodu se státy EU byly z předchozích Jednotných celních deklarací nahrazeny údaji ze zvláštních administrativních zjišťování (Intrastat), které jsou získávány od příjemců a odesílatelů zboží ve vazbě na údaje o DPH. Zbývající část zahraničního obchodu, realizovaná především s třetími zeměmi a tvořící zhruba 20 % obrátu AZO, podléhá nadále klasickému celnímu řízení, které je zdrojem statistických údajů (Extrastat). Neplatí však zjednodušený princip, že Intrastat je obchod v rámci EU a Extrastat pouze obchod mimo EU.

Z ekonomických faktorů lze uvést zejména začlenění ČR do největší zóny volného obchodu na světě a tím zlepšení podmínek pro obchodování, vývoj cen řady zemědělských a potravinářských výrobků na světovém trhu (např. významně vzrostly ceny rostlinných olejů, kávy a obilovin) a meziroční oslabení české koruny vůči euru.

Odstranění celních bariér souběžně se změnou celních sazeb a posunem celní hranice se již pozitivně projevil v meziročním zvýšení obrátu agrárního zahraničního obchodu o 29 972,1 mil. Kč, tj. o 24,4 %, a to především v důsledku přírůstku dovozu o 17 805,9 mil. Kč (o 24,1 %). Souběžné zvýšení celkového agrárního vývozu činilo pouze 12 166,2 mil. Kč (24,9 %). Při vyjádření v eurech se meziročně agrární vývoz zvýšil o 378,4 mil. EUR a dovoz o 553,8 mil. EUR.

Výsledkem těchto změn bylo prohloubení celkové pasivní bilance agrárního zahraničního obchodu o 5 639,7 mil. Kč (o 22,3 %), resp. o 175,3 mil. EUR (22,1 %) a meziroční nárůst podílu tohoto schodku na celkové pasivní obchodní bilanci ČR o 102,5 procentních bodů. Přesto celkový stupeň krytí agrárního dovozu vývozem se zlepšil z 65,9 % na 66,4 %, z toho stupeň krytí dovozu vývozem v rámci obchodu se zeměmi EU 25 ze 70,5 % na 70,9 %. Zvýšil se rovněž podíl obrátu agrárního zahraničního obchodu na celkovém zahraničním obchodu ČR meziročně z 4,37 % na 4,43 %, z toho podíl dovozu na celkovém dovozu z 5,14 % na 5,29 %. Podílové zastoupení vývozu zemědělských a potravinářských produktů na celkovém exportu ČR se v podstatě nezměnilo (činilo 3,56 %).

Hodnota vývozu v rámci agrárního obchodu se státy EU 25 v roce 2004 činila 51 729,9 mil. Kč (1 621,4 mil. EUR) a vzrostla meziročně o 31,0 %. Rovněž hodnota dovozu ze zemí EU 25 (72 582,0 mil. Kč, resp. 2 275,0 mil. EUR) se zvýšila proti roku 2003 o 29,6 %. Avšak v důsledku vyššího nominálního meziročního přírůstku dovozu než odpovídajícího vývozu se prohloubil schodek bilance agrárního obchodu ČR se státy EU 25 meziročně o 4 361,3 mil. Kč (135,7 mil. EUR), z toho bilance obchodu se státy EU 15 o 5 167,4 mil. Kč (160,8 mil. EUR), tj. o 26,4 %. Naproti tomu aktivum bilance agrárního obchodu se státy EU 10 vzrostlo proti roku 2003 o 806,1 mil. Kč (25,1 mil. EUR), tj. o 26,1 %.

Vývoz zemědělských a potravinářských komodit do členských zemí EU 25 se na celkovém vývozu ČR v roce 2004 podílel 84,9 % a odpovídající dovoz na celkovém dovozu ČR 79,0 % (80,9 %, resp. 75,6 % v roce 2003).

V rámci teritoriální skladby agrárního vývozu do členských zemí EU 25 se podíl zemí EU 15 zvýšil meziročně ze 47,9 % na 50,5 % a podíl zemí EU 10 naopak poklesl z 52,1 % na 49,5 %. Participace Slovenska na tomto exportu se přitom snížila z 29,0 % na 28,9 %, Německa z 25,2 % na 22,8 % a Polsko z 13,8 % na 10,7 % při zvýšení významu exportu do Maďarska z 4,9 % na 7,5 % a do Rakouska z 4,7 % na 5,8 %. Podílové zastoupení zemí EU 15 na celkovém agrárním dovozu ze zemí EU 25 v roce 2004 rovněž stoupl z 68,7 % na 70,1 % při souběžném poklesu významu importu ze zemí EU 10 z 31,3 % na 29,9 %. U dovozu z Německa došlo za toto období ke zvýšení podílového zastoupení na celkovém agrárním importu ze zemí EU 25 z 26,2 % na 28,1 % a u dovozu z Polska z 10,8 % na 12,0 %. Naproti tomu participace Slovenska se na tomto dovozu snížila z 14,2 % na 12,2 %, Španělska z 8,0 % na 6,9 %, Itálie ze 7,5 % na 6,9 % a Maďarska z 5,4 % na 4,8 %.

Agrární vývoz do ostatních zemí v roce 2004 dosáhl 9 230,0 mil. Kč (289,3 mil. EUR) a odpovídající dovoz 19 253,2 mil. Kč (603,5 mil. EUR), tj. zaznamenal meziroční pokles o 0,7 %, resp. nárůst o 6,7 %. Schodek bilance agrárního zahraničního obchodu s uvedenými zeměmi se tedy prohloubil z 8 744,8 mil. Kč (274,6 mil. EUR) na 10 023,2 mil. Kč (314,2 mil. EUR), z toho pasivum obchodu s rozvojovými zeměmi o 1 263,4 mil. Kč (39,1 mil. EUR) a obchodu s ostatními státy s vyspělou tržní ekonomikou (OSVTE) o 175,5 mil. Kč (5,3 mil. EUR). Naproti tomu v bilanci agrárního obchodu se zeměmi SNS (Společenství nezávislých států) došlo k meziročnímu zvýšení aktiva ČR o 680,1 mil. Kč (21,1 mil. EUR).

V komoditní skladbě agrárního zahraničního obchodu došlo v roce 2004 k mírnému zlepšení (podíl produktů s vyšší přidanou hodnotou na tvorbu celkového bilančního schodku AZO se meziročně snížil).

Nejvýznamnějšími agregacemi agrárního vývozu zůstaly v roce 2004 Mléko a mléčné výrobky, Nápoje a lihoviny, Živá zvířata společně s komoditní agregací Maso a jedlé droby, dále pak Cukr a cukrovinky, Různé potravinářské přípravky a Olejnatá semena, jehož celková hodnota (36 802,6 mil. Kč) stoupla proti roku 2003 o 41,0 % a podílela se na celkovém agrárním vývozu ČR 60,4 %. K pozoruhodnému meziročnímu zvýšení hodnoty vývozu došlo přitom zejména u agregací Cukr a cukrovinky (o 3 713,5 mil. Kč), Mléko a mléčné výrobky, (o 2 020,5 mil. Kč), Živá zvířata (o 1 805,7 mil. Kč) a Maso a jedlé droby (o 1 210,5 mil. Kč). Naproti tomu výrazný pokles vývozu nastal u Obilovin (o 1 807,5 mil. Kč).

U podstatně diverzifikovanější struktury agrárního dovozu do ČR bylo zaznamenáno meziroční zvýšení exportu téměř u všech zbožových skupin, avšak změny jeho hodnot byly oproti vývozu převážně menší. V rámci významnějších dovozních agregací ve struktuře agrárního dovozu největší meziroční změnou bylo zvýšení hodnoty importu

u agregace Maso a droby (o 3 914,6 mil. Kč). K výraznému přírůstku importu došlo také u agregací Nápoje a lihoviny (o 1 791,3 mil. Kč), Mléko a mléčné výrobky (o 1 511,6 mil. Kč), Tabák a tabákové výrobky (o 1 361,1 mil. Kč), Přípravky z obilovin, mouky a škrobu (o 1 323,2 mil. Kč), Zbytky a odpady v potravinářském průmyslu - krmivo (o 1 250,0 mil. Kč) a Ovoce a ořechy (o 1 170,3 mil. Kč). Hodnota dovozu uvedených agregací v roce 2004 představující 46 924,4 mil. Kč (51,1 % celkového agrárního dovozu), vzrostla meziročně o 12 322,0 mil. Kč (35,6 %).

Podpůrná a dotační politika MZe

Vstupem České republiky do EU k 1. květnu 2004 vstoupil v platnost nový systém a nová struktura národních podpor zemědělství a venkova. Národní dotace nesmí narušit zásady společného trhu a podléhají notifikaci ze strany Evropské komise.

Přehled finančních prostředků z rozpočtové kapitoly MZe na podporu agrokomplexu v roce 2004

Ukazatel	Rozpočet pro rok 2004		Skutečnost roku 2004 (mil. Kč)	Čerpání na upravený rozpočet (%)
	Schválený (mil. Kč)	Upravený (mil. Kč)		
Národní doplňkové platby ¹⁾	5 200	5 203	5 203	100,0
Podpory podle „Zásad“ ²⁾	1 490	1 485	1 422	95,8
NV č. 505/2000 Sb. ⁶⁾	0	39	19	48,7
Podpora zemědělství celkem	6 690	6 727	6 644	98,8
PGRLF ³⁾	1 049	662	630	95,2
Vinařský fond ⁴⁾	70	80	75	93,8
Majetková újma ⁵⁾	35	23	22	95,7
Povodně 2002 ⁷⁾	0	1	1	100,0
Podpora agrokomplexu úhrnem	7 844	7 493	7 372	98,4

Pramen: MZe

Poznámky:

- 1) Dle Zásad MZe, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 2 odst. 1 písm. a) bod 11 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, - dosažení úrovně přímých plateb do zemědělství stanovené smlouvou o přistoupení ČR k Evropské unii pro rok 2004
- 2) Zásady MZe, kterými se stanovují podmínky pro poskytování finančních podpor formou dotací na základě podpůrných programů stanovených podle § 2 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, - pro rok 2004
- 3) Prostředky převedené na Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond, a.s.
- 4) Návrh finanční výpomoc Vinařskému fondu podle zákona č. 115/1995 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících předpisů
- 5) Prostředky na majetkovou újmu poskytované podle § 16 odst. 2 zákona č. 147/1996 Sb., o rostlinolékařské péči
- 6) Nařízení vlády č. 505/2000 Sb., kterým se stanoví podpůrné programy k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, k podpoře aktivit podílejících se na udržování krajiny, programy pomoci k podpoře méně příznivých oblastí, a kritéria pro jejich posuzování, ve znění NV č. 500/2001 Sb. a NV č. 203/2004 Sb.
- 7) Podpory poskytované podle Usnesení vlády ČR ze dne 14. října 2002 č. 1018, o použití prostředků Pozemkového fondu ČR a kapitoly 329 MZe na zmírnění škod způsobených povodněmi v roce 2002 a v souladu s § 7 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Národní doplňkové platby

Národní komplementární (doplňkové) přímé platby před vstupem do EU byly zaměřeny na ty sektory, které se při vyplácení jednotných plateb na plochu ze zdrojů EU (tzv. SAPS) jeví jako nejvíce ohrožené. Cílem těchto plateb bylo zajištění konkurenceschopnosti českého zemědělství na evropském i světovém trhu; dosažení úrovně přímých plateb do zemědělství až do úrovně dané „Smlouvou o přistoupení ČR k EU“, pro rok 2004. Platby byly členěny na jednotlivé tituly, jejichž přehled a rozsah uvádí následující tabulka:

Národní doplňkové platby v roce 2004

Titul	Název titulu	mil. Kč
1.1.A.	Orná půda	3 821
1.1.B.	Chmelnice	28
1.1.C.	Bahnice a kozy	45
1.1.D.	Krávy bez tržní produkce mléka	367
1.1.E.	Skot	910
1.1.F.	Osivo pícnin a lnu	32
Celkem		5 203

Pramen: MZe

1.1.A. Orná půda

Příjemcem této dotace byli podnikatelé (dle § 2 zákona č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník) podnikající v zemědělské výrobě (forma: neinvestiční dotace). Výše dotace byla 1 479 Kč/ha orné půdy, která byla vedena v Evidenci využití zemědělské půdy podle užívatelských vztahů podle § 3a a je ornou půdou dle § 3i písm. a) zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších změn a doplňků (ve znění zákona č. 247/2003 Sb.) ke dni 31. 12. 2003. Počet přijatých žádostí byl 12 798, počet schválených žádostí 12 784 a bylo podpořeno 2 589 457 ha orné půdy. Na tento dotační titul bylo vyplaceno 3 821 318 tis. Kč.

1.1.B. Chmelnice

Tato dotace byla určena pro podnikatelé podnikající v zemědělské výrobě (forma: neinvestiční dotace). Dotace byla ve výši 4 320 Kč/ha chmelnice, která byla vedena v Evidenci využití zemědělské půdy podle užívatelských vztahů podle § 3a a je ornou půdou dle § 3i písm. a) zákona o zemědělství č. 252/1997 Sb., ve znění pozdějších změn a doplňků (ve znění zákona č. 247/2003 Sb.) ke dni 31. 12. 2003. Bylo přijato i schváleno 147 žádostí a podpořeno 6 452 ha chmelnic. Na tento dotační titul bylo vyplaceno 27 847 tis. Kč.

1.1.C. Bahnice a kozy

Příjemcem dotace byli podnikatelé podnikající v zemědělské výrobě (forma: neinvestiční dotace). Výše dotace byla 700 Kč/bahnici nebo kozu chovanou k 31.12.2003 chovatelem, který je držitelem individuálních limitů práv na prémie pro chovatele bahnic nebo koz podle § 2 písm. e) nařízení vlády č. 241/2003 Sb. Na tento titul bylo přijato 1 534 žádostí, schváleno bylo 1 525. Na tento dotační titul bylo vyplaceno 44 770 tis. Kč.

1.1.D. Krávy bez tržní produkce mléka

Dotace byla určena pro zemědělské podnikatele (forma: investiční nenávratná dotace). Dotace byla ve výši 4 225 Kč/krávu chovanou v systému krav bez tržní produkce mléka (KBTPM) k 31.12.2003. Počet přijatých žádostí činil 2 331, schváleno bylo 2 329 žádostí a podpořeno 86 813 ks krav chovaných v systému KBTPM. Vyplaceno bylo 366 785 tis. Kč.

1.1.E. Skot

Příjemcem dotace byli podnikatelé podnikající v zemědělské výrobě (forma: neinvestiční dotace). Dotace činila 850 Kč/velkou dobytčí jednotku (VDJ) vypočtenou ze stavu skotu chovaného žadatelem k 31.12.2003. Bylo přijato 8 885 žádostí, počet schválených žádostí činil 8 875 a v rámci tohoto titulu bylo podpořeno 1 071 436 VDJ. Vyplaceno bylo 910 525 tis. Kč.

1.1.F. Osivo píce a lnu

Příjemcem dotace byli producenti, kteří osivo vypěstovali a měli uzavřenou množitelenskou smlouvu se šlechtitelskou nebo semenářskou firmou, jejíž činnost byla ohlášena podle zákona č. 219/2003 Sb., o uvádění osiva a sadby do oběhu (forma: neinvestiční dotace). Dotace byla ve výši 1 600 - 15 000 Kč/tunu osiva podle zařazení do skupiny druhu osiva. Na tento dotační titul bylo přijato 349 žádostí, z toho bylo schváleno 347 a podpořeno 3 727 tun osiva. Na tento dotační titul bylo vyplaceno 32 206 tis. Kč.

Podpory podle „Zásad“

Podpory podle „Zásad“ z části navazovaly na podpůrné programy MZe z dřívějších let. V roce 2004 byly některé podpůrné programy ukončeny, nebo byly přesunuty do jiných podpor. Podobně, jako u národních doplňkových, bylo cílem těchto podpor zajištění konkurenceschopnosti českého zemědělství na evropském i světovém trhu. Následující tabulka poskytuje přehled těchto podpůrných programů.

Podpůrné programy pro zemědělství podle „Zásad“¹⁾ MZe v roce 2004

Program		Název programu	Podpory 2003	Podpory 2004	Index 04/03
			(mil. Kč)	(mil. Kč)	(%)
1.	C.	Obnova chmelnic, ovocných sadů a prostorových izolátů révy vinné, chmele a ovocných druhů	146	0	x
	D.	Podpora včelařství ²⁾	0	80	x
	F.	Podpora nepotravinářského využití půdního fondu – pěstování přádného lnu pro vlákno	0	21	x
	H.	Zazvěření oblastí postižených záplavami	7	0	x
	I.	Podpora vybudování kapkové závlahy	23	25	108,7
	J.	Podpora využívání bioetanolu jako alternativního paliva	1	0	x
	L.	Chov krav bez tržní produkce mléka, chov ovcí a koz	605	0	x
	Q.	Podpora odbytů skotu	46	0	x
	R.	Restrukturalizace vinic a ovocných sadů, obnova chmelnic, ovocných sadů a jejich prostorových izolátů	45	109	244,4
	S.	Podpora komplexní sklizně máku setého	1	5	500,0
	T.	Podpora integrovaných systémů pěstování ovoce, zeleniny a hroznů révy vinné	0	26	x
2.	A.	Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat	203	210	103,4
	B.	Udržování genetického potenciálu osiv a sadby	167	0	x
	C.	Podpora zlepšování zdravotního stavu polních plodin	285	0	x
3.		Podpora ozdravování polních a speciálních plodin	80	438	547,5
5.		Podpora NH Kladruby n. L., ZH Písek a ZH Tlumačov	60	69	115,0
6.		Podpora genetických zdrojů ³⁾	35	35	100,0
7.		Podpora mladých začínajících zemědělců	106	0	x
8.		Nákazový fond	61	254	416,4
9.		Poradenství a vzdělávání	45	69	153,3
10.	A.,B.	Podpora činnosti odbytových organizací výrobců	38	0	x
	D.	Podpora evropské integrace nevládních organizací	9	12	133,3
13.	A.	Podpora zavádění systémů řízení jakosti a systému environmentálního managementu podle norem ISO	8	0	x
	B.	Podpora zvyšování funkčnosti a účinnosti systému kritických bodů (HACCP)	342	0	x
15.		Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků	72	69	95,8
Celkem PP podle „Zásad“			2 385	1 422	59,6

Pramen: MZe

Poznámky:

- 1) Zásady MZe, kterými se stanovují podmínky pro poskytování finančních podpor formou dotací na základě podpůrných programů stanovených podle § 2 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, pro rok 2004
- 2) V roce 2003 byla tato podpora vyplácena v rámci podpůrných programů na základě NV č. 505/2000 Sb.
- 3) Bez částky převedené prostřednictvím rozpočtových opatření příspěvkovým organizacím ve výši cca 25 mil. Kč

1.D. Podpora včelařství

Účelem dotace bylo zabezpečení opylování zemědělských hmyzosnubných plodin, příjemcem dotace byl včelař, chovající včely na území ČR (forma: neinvestiční dotace). Výše dotace činila 144 Kč/včelstvo. Počet přijatých žádostí byl 1 (žádost podává souhrnně Český svaz včelařů). Bylo podpořeno 554 739 včelstev a vyplaceno 79 831 tis. Kč. Dříve byla tato podpora vyplácena v rámci podpůrných programů na základě NV č. 505/2000 Sb.

1. F. Podpora nepotravinářského využití půdního fondu - pěstování přádného lnu pro vlákno

Cílem dotace bylo podpořit pěstování přádného lnu pro vlákno. Příjemcem dotace byli podnikatelé (dle § 2 zákona č. 513/1991 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě (forma: neinvestiční dotace). Výše dotace činila 4 000 Kč/ha. Bylo přijato i schváleno 128 žádostí a podpořeno 5 366 ha. V rámci této podpory bylo vyplaceno 21 465 tis. Kč.

1.I. Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích a vinicích

Účelem dotace bylo zvýšení konkurenceschopnosti a kvality ovoce, chmele a vinných hroznů. Příjemcem dotace byli podnikatelé (dle § 2 zákona č. 513/1991 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě (forma: investiční dotace). Výše dotace byla 48 700 Kč/ha. Bylo přijato 76 žádostí, z toho bylo schváleno 65 žádostí. V rámci tohoto programu bylo podpořeno 126 ha vinic, 113 ha chmelnic a 272 ha ovocných sadů. Vyplaceno bylo celkem 24 996 tis. Kč.

1.R. Podpora restrukturalizace vinic a ovocných sadů, obnova chmelnic, ovocných sadů a jejich prostorových izolátů

Cílem tohoto programu byla restrukturalizace vinic, resp. nezbytné zlepšení odrůdové skladby vinic, nezbytná obnova chmelnic, ovocných sadů, prostorových izolátů révy vinné, chmele a ovocných druhů, restrukturalizace ovocných sadů, resp. nezbytné zlepšení zdravotního stavu ovocných stromů a zlepšení kvality produkovaného ovoce. Příjemcem dotace byli podnikatelé podnikající v zemědělské výrobě (forma: investiční dotace). Na restrukturalizaci vinic se vyplácelo 163 tis. Kč/ha a tak bylo podpořeno 351 ha vinic částkou 57 145 tis. Kč. Na obnovu chmelnic, ovocných sadů a prostorových izolátů bylo vyplaceno 34 663 tis. Kč a byla tak podpořena 89 ha chmelnic, 219 ha ovocných sadů a 15 ha prostorových izolátů. Restrukturalizace ovocných sadů na výměře 177 ha byla podpořena částkou 17 698 tis. Kč. Celková podpora tohoto programu dosáhla 109 506 tis. Kč.

1.S. Podpora komplexní sklizně máku setého

Účelem této dotace bylo podpořit komplexní sklizeň máku setého s ohledem na zajištění bezpečnosti území ČR z hlediska omamných a psychotropních látek v souladu se zákonem č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, v platném znění. Příjemcem dotace byl podnikatel podnikající v zemědělské výrobě, který komplexně sklídl pěstelskou plochu máku spolu s makovinou. Výše dotace činila 340 Kč/ha. Počet přijatých žádostí činil 204, schváleny byly 203 žádosti. Podpořeno bylo 14 771 ha máku komplexně sklizených částkou 5 015 tis. Kč (oproti roku 2003 došlo k významnému nárůstu této podpory).

1.T. Podpora integrovaných systémů pěstování ovoce, zeleniny a hroznů révy vinné

Tato dotace byla zaměřena na podporu hospodaření v souladu s požadavky ochrany životního prostředí. Příjemcem dotace byli, jako u předchozích podpor, podnikatelé podnikající v zemědělské výrobě (forma: neinvestiční dotace). Výše dotace činila 3 000 Kč/ha a na tuto podporu bylo přijato 135 žádostí a schváleno 112. Podpořeno bylo 8 604 ha částkou 25 812 tis. Kč.

2.A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat

Cílem podpory bylo zabezpečit udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat na základě zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči. Příjemcem podpory byly oprávněné osoby (uznaná chovatelská sdružení a chovatelé). Podpory byly vypláceny na ověřování původu, vedení plemenných knih, nákup plemeníků, přenos embryí, kontrolu užitkovosti a výkonnosti zkoušky u vyjmenovaných hospodářských zvířat. Na tento podpůrný program bylo vyplaceno celkem 209 744 tis. Kč.

3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin

Cílem této podpory bylo zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření karanténních virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem. Biologická ochrana, jako náhrada chemické ochrany, byla podpořena částkou 15 055 tis. Kč na výměře více jak 15 tis. ha. Podpora prostorových a technických izolátů množitelského materiálu ovocných plodin, révy vinné a chmele se zaměřením na ochranu proti hospodářsky závažným virovým chorob byla ve výši 13 723 tis. Kč. Testování množitelského materiálu a využitím imunoenzymatických metod a metod PCR byla podpořena částkou 7 911 tis. Kč. Na podporu ozdravení šlechtitelského materiálu odrůd brambor vyšlechtěných v ČR bylo vynaloženo 2 892 tis. Kč. Šlechtění zaměřené na vyšší odolnost proti škodlivým biotickým a abiotickým činitelům bylo podpořeno částkou 159 526 tis. Kč. Podpora používání certifikované sadby brambor dosáhla 43 893 tis. Kč. Nákup úředně uznaného osiva pšenice, hrachu a sóji byl podpořen částkou 194 782 tis. Kč. Celková částka podpor dosáhla 437 782 tis. Kč.

5. Podpora Národnímu hřebčínu (NH) Kladruby nad Labem, státní podnik, Zemskému hřebčinci (ZH) Písek, státní podnik a ZH Tlumačov, státní podnik

Účelem této dotace bylo zachování chovu starokladrubského koně v NH Kladruby nad Labem a na zajištění plnění úkolů státní péče o rozvoj plemenářství v chovu koní ČR v ZH Písek a ZH Tlumačov. Na tuto podporu bylo vyplaceno celkem 69 000 tis. Kč, z toho 54 000 tis. Kč obdržel NH Kladruby nad Labem, 8 000 tis. Kč ZH Písek a 7 000 tis. Kč ZH Tlumačov.

6. Genetické zdroje

Cílem dotace byla ochrana genetických zdrojů pro výživu a zemědělství. Tento program zahrnoval tři samostatné podprogramy: Národní program uchování a využití genetických zdrojů hospodářských a užitkových zvířat, ryb a včel, Národní program konzervace a využití genetických zdrojů rostlin a Národní program konzervace a využití genofondu mikroorganismů a drobných organismů hospodářského významu. Příjemcem podpory byly fyzické

osoby, university a výzkumné organizace. Jako dotace bylo vyplaceno 34 647 tis. Kč (dalších 25 353 tis. Kč bylo vyplaceno přímo prostřednictvím rozpočtových opatření příjemcům dotací, tj. vyjmenovaným příspěvkovým organizacím MZe, MŽP a AV ČR).

Těmito národními programy plní MZe závazky vyplývající z mezinárodní Dohody o biologické rozmanitosti, která se stala součástí legislativy ČR jako sdělení MZV č. 134/1999 Sb. a závazky vyplývající z členství ČR ve FAO. Zahnuje veškeré subjekty zabývající se ochranou genetických zdrojů pro výživu a zemědělství, tj. fyzické osoby, university, výzkumné soukromé a příspěvkové organizace. Z těchto programů je vyloučena podpora genových rezerv starokladrubských koní chovaných v Národním hřebčinu Kladruby nad Labem, které jsou dotované z dotačního programu č. 5.

8. Nákazový fond

Cílem tohoto programu byla podpora vybraných činností zaměřených proti rozšiřování nebezpečných nákaz hospodářských zvířat a částečná úhrada nákladů spojených s neškodným odstraňováním kadáverů a masokostních mouček (MKM) a kafilerních tuků (KT) z kadáverů. Program byl rozdělen do dvou podprogramů:

8.A. Podpora vybraných činností zaměřených proti rozšiřování nebezpečných nákaz hospodářských zvířat, v rámci kterého bylo podpořeno vyšetření na paratuberkulózu skotu částkou 250 Kč (na jedno vyšetření). Bylo vyšetřeno 14 992 ks skotu a na tyto účely bylo vynaloženo 3 748 tis. Kč.

8.B. Podpora chovatelům na částečnou úhradu nákladů spojených s neškodným odstraňováním kadáverů, MKM a KT, kde neškodné odstraňování kadáverů bylo podpořeno částkou 238 838 tis. Kč a odstraňování MKM a KT bylo podpořeno částkou 11 892 tis. Kč. Povinnost bezpečného odstraňování masokostních mouček a kafilerních tuků z kadáverů byla stanovena po legislativní úpravě, která zakazuje využití těchto odpadů ke krmným účelům.

V rámci podpůrného programu 8. bylo vyplaceno celkem 254 478 tis. Kč.

9. Poradenství a vzdělávání

Cílem programu bylo poskytnout podnikatelům v resortu zemědělství dostatek informací a vzdělání potřebné k jejich podnikání a dále zajistit vzdělávání nastupující generace zemědělců a pracovníků v zemědělství. Finanční prostředky na jednotlivé podprogramy byly rozděleny následovně:

9.A. Speciální poradenství, zaměřené na pořádání seminářů pro pěstitele i chovatele, výstav a zajištění odrůdových zkoušek, bylo podpořeno částkou 34 924 tis. Kč.

9.E. Školní závody, které sloužily k zajištění praktické výuky ve vybraných zemědělských, lesnických a potravinářských oborech, byly podpořeny částkou 14 749 tis. Kč.

9.F. Podpora poradenství v zemědělství, zaměřená na dodržování principů ochrany životního prostředí, byla podpořena částkou 17 677 tis. Kč.

9.G. Podpora získání minimální zemědělské kvalifikace, která byla vyplácena absolventům rekvalifikačních kurzů, dosáhla částky 2 147 tis. Kč.

Na tento podpůrný program bylo vynaloženo celkem 69 497 tis. Kč.

10. D. Podpora evropské integrace nevládních organizací

Účelem dotace bylo zlepšení efektivnosti a odborné úrovně činnosti nevládních organizací formou podpory integrace v rámci ES. Příjemcem podpory byly české stavovské agrární nevládní organizace s významnou celostátní působností v zemědělsko - potravinářském komplexu, s minimální dobou registrace 2 roky k datu podání žádosti o dotaci a minimálním počtem 150 členů (právnických i fyzických osob), které byly členy vyjmenovaných mezinárodních organizací. Na tuto podporu bylo vyplaceno 11 671 tis. Kč.

15. Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků

Cílem této dotace byla částečná kompenzace újmy rybářským subjektům vzniklé zajišťováním vodohospodářských a celospolečenských funkcí rybníků (akumulace vody v krajině, retenční účinek při povodních, zajišťování sportovních a rekreačních účelů, ad.). Příjemcem dotace byli podnikatelé (dle § 2 zákona č. 513/1991 Sb.) podnikající v zemědělské výrobě. Tato dotace se vyplácela ve výši 890 Kč/ha a dosáhla částky 68 691 tis. Kč.

Podpůrné programy podle nařízení vlády č. 505/2000 Sb. (Nařízení vlády)

Podpůrné programy k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, k podpoře aktivit podílejících se na udržování krajiny, programy pomoci k podpoře méně příznivých oblastí poskytované podle nařízení vlády 505/2000 Sb., ve znění nařízení vlády č. 500/2001 Sb., byly vstupem do EU nahrazeny platbami v rámci Horizontálního plánu rozvoje venkova ČR na období 2004 - 2006 (HRDP). Podpora včelařství byla zahrnuta mezi dotační programy (1.D.) podle „Zásad“.

Nařízením vlády č. 203/2003 Sb. byly zachovány pouze podpůrné programy na údržbu porostů založených v kalendářním roce 2003 nebo v předcházejících letech a na které byly poskytnuty dotace podle Nařízení vlády. Cílem byla povýsadbová péče o prvky územních systémů ekologické stability krajiny (ÚSES), údržba porostů rychle rostoucích dřevin (RRD) a podpora mladých lesních porostů, na jejichž založení byla v kalendářním roce 2003 nebo v předcházejících letech poskytnuta dotace podle NV č. 505/2000 Sb. Na tyto podpory bylo vyplaceno celkem 19 078 tis. Kč.

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF)

V roce 2004 byly poskytovány podpory prostřednictvím Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu, a.s. na základě následujících programů:

Provoz - Cílem programu bylo přispět k řešení přechodného nedostatku vlastních finančních zdrojů na provozní účely (příjem žádostí byl ukončen ke dni 31.3.2004).

Vyrovnaní úrokového zatížení - Cílem programu bylo vyrovnat rozdíl úrokového zatížení úvěrů poskytovaných do zemědělství ve srovnání s ostatními odvětvími ekonomiky.

Překlenovací úvěry pro subjekty LFA - Cílem programu bylo zajistit provozní financování subjektů hospodářství na LFA (časově omezený program - přijímání žádostí pouze v období 20.2. - 20.4.2004).

Investice - Cílem programu, který je složen z jednotlivých podprogramů, bylo podpořit rozvoj perspektivních podnikatelských subjektů v odvětví.

❖ **Zemědělec** - Cílem podprogramu bylo zejména vytvořit předpoklady pro rozvoj perspektivních zemědělců-prvovýrobců a usnadnit investiční obnovu lesa.

❖ **Zpracovatel** - Cílem podprogramu bylo vytvořit rozvoj konkurenceschopných zpracovatelských organizací.

❖ **Odbytová organizace** - Cílem podprogramu bylo podpořit vybudování a rozvoj odbytových organizací

❖ **Hygiena** - Cílem podprogramu bylo zajištění veterinárních a hygienických podmínek provozů, zpracovávajících živočišné a rostlinné produkty tak, aby tyto provozny odpovídaly příslušným hygienickým a veterinárním předpisům ČR i EU.

❖ **Půda** - Cílem podprogramu bylo podpořit nákup nestátní zemědělské a omezeně lesní půdy, včetně trvalých porostů.

Mládí - Cílem programu bylo usnadnit zahájení a rozvoj zemědělské výroby na bázi rodinných subjektů pro mladé podnikatele a mladé rodiny do 40 let.

Kromě výše uvedených programů poskytoval PGRLF, a.s. finanční podporu z vlastních zdrojů na:

- ❖ program **Založení a údržba porostů bylin pro energetické využití pěstovaných na orné půdě** (příjem žádostí do 15.11.2004)
- ❖ program **Podpora pojištění** (příjem žádostí 1.9. - 1.11.2004)

Přehled o úhradách ze záruky v roce 2004

Programy	Počet žádostí	Celková garance (tis. Kč)	Úhrady ze záruky	
			Uhrazeno (tis. Kč)	Vráceno (tis. Kč)
I - Zemědělec	2	3 400	3 180	0
Lesy	0	0	0	-87
Nabyvatel	0	0	0	-346
Provoz	5	11 300	9 452	-7 119
Služby	2	14 866	8 945	-12 281
TOZ ¹⁾	0	0	508	-6 566
Zemědělec	31	254 843	153 481	-60 642
Celkem	40	284 409	175 566	-87 041

Pramen: PGRLF, a.s.

Poznámka: 1) Trvale se obracející zásoby

V následující tabulce je uveden přehled schváleného počtu žádostí, výše zprostředkovaného úvěru, poskytnutých garancí a přiznaných a vyplacených dotací v roce 2004. Údaje jsou získány rozdílem stavů k 31.12.2004 a 31.12.2003.

Výsledky PGRLF, a.s. v roce 2004

Typ organizace	Počet žádostí	Z toho schváleno	Výše zprostř. úvěru (tis. Kč)	Poskytnuté garance (tis. Kč)	Přiznané dotace (tis. Kč)	Vyplaceno z přiznaných dotací (tis. Kč)
SHR	962	884	1 454 817	345 649	126 157	150 107
s.r.o.	478	440	1 264 535	376 257	45 997	111 099
a.s.	753	722	3 535 197	1 052 313	372 168	457 879
ZD	446	410	1 624 451	512 247	17 587	153 546
Ostatní	18	15	83 686	19 859	6 193	7 630
Celkem	2 657	2 471	7 962 686	2 306 325	568 102	880 261
Podle typu programu						
Provoz	501	490	2 060 579	953 933	136 734	136 816
Vyrovnání úrokového zatížení	58	48	263 771	0	4 629	317
LFA	419	413	812 846	720 098	27 840	20 479
Zemědělec	0	-1	-5 521	-2 224	-157 711	155 232
I-zemědělec	1 550	1 405	4 394 833	563 633	494 049	533 244
I-zpracovatel	11	7	95 316	2 995	1 791	7 322
I-odbytová organizace	2	2	158 000	54 000	24 473	5 495
I-hygiena	3	2	46 300	13 890	-4 257	17 536
I-půda	113	105	136 562	0	53 797	605
Export	0	0	0	0	-60	-1 822
Lesy	0	0	0	0	-1 064	558
Služby	0	0	0	0	-12 119	4 479
Restituent	0	0	0	0	0	0
Nabyvatel	0	0	0	0	0	0
TOZ	0	0	0	0	0	0
Krmné obilí	0	0	0	0	0	0
Krajina ¹⁾	0	0	0	0	0	0
Mládí ¹⁾	322	297	0	0	0	0
Agroregion ¹⁾	0	0	0	0	0	0
Povodně ¹⁾	0	0	0	0	0	0
KPV ^{1) 2)}	0	0	0	0	0	0
Skot ¹⁾	0	0	0	0	0	0

Pramen: PGRLF, a.s.

Poznámky:

- 1) Tyto programy nejsou zahrnuty do součtu ČR celkem.
- 2) Jedná se o obnovu hospodaření na rodinných farmách členů Klubu politických vězňů (KPV).

Záporná hodnota u programu Zemědělec je způsobena vyřazením jedné žádosti v roce 2004 (promítnuto do všech sloupců). Záporná hodnota ve sloupci Vyplaceno z přiznaných dotací je způsobena vrátkami vyplacených dotací, např. u vyřazených či zamítnutých žádostí. Záporná hodnota ve sloupci Přiznané dotace je způsobena změnami splátkových kalendářů či snížením úrokové míry. Uvedené údaje jsou považovány za předběžné.

Legislativní změny

Národní legislativa

V následujícím přehledu jsou uvedeny legislativní změny v právních předpisech, které se bezprostředně týkají Ministerstva zemědělství, publikované ve Sbírce zákonů v období od 1.1.2004 do 1.3.2005 (rozdělené podle jednotlivých oblastí).

Celní opatření pro dovoz vybraných komodit

Nařízení vlády č. 61/2004 Sb., o stanovení množstevního omezení vývozu obilovin a výrobků z obilovin z České republiky

(pozn.: účinnost předpisu od 13.2.2004 do 30.4.2004)

Ekonomické nástroje k podpoře podnikatelských aktivit v zemědělství

Zákon č. 85/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

(pozn.: účinnost předpisu od 19.2.2004, část ode dne vstupu ČR do EU)

Nařízení vlády č. 203/2004 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 505/2000 Sb., kterým se stanoví podpůrné programy k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, k podpoře aktivit podílejících se na udržování krajiny, programy pomoci k podpoře méně příznivých oblastí a kritéria pro jejich posuzování, ve znění nařízení vlády č. 500/2001 Sb.

(pozn.: účinnost předpisu od 26.4.2004)

Vyhláška č. 173/2004 Sb., o způsobu a rozsahu vyžadování údajů Výzkumným ústavem zemědělské ekonomiky

(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU)

Vyhláška č. 79/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 433/2003 Sb., o způsobu výpočtu nároku na vrácení spotřební daně zaplacené v cenách některých minerálních olejů spotřebovaných v zemědělské prvovýrobě, lesních školkách a při obnově a výchově lesa a o způsobu a podmínkách vedení dokladů a evidence a o normativch spotřeby těchto výrobků

(pozn.: účinnost předpisu od 1.3.2005)

Lesní hospodářství

Nařízení vlády č. 308/2004 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování dotací na zalesňování zemědělské půdy a na založení porostů rychle rostoucích dřevin na zemědělské půdě určených pro energetické využití

(pozn.: účinnost předpisu od 24.5.2004)

Vyhláška č. 29/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 149/2003 Sb., o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin

(pozn.: účinnost předpisu od 29.1.2004)

Vyhláška č. 139/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o přenosu semen a sazenic lesních dřevin, o evidenci o původu reprodukčního materiálu a podrobnosti o obnově lesních porostů a o zalesňování pozemků prohlášených za pozemky určené k plnění funkcí lesa

(pozn.: účinnost předpisu od 1.4.2004)

Myslivost

Vyhláška č. 7/2004 Sb., o posouzení podmínek pro bažantnice a o postupu, jakým bude vymezena část honitby jako bažantnice

(pozn.: účinnost předpisu od 1.2.2004)

Vyhláška č. 553/2004 Sb., o podmínkách, vzoru a bližších pokynech vypracování plánu mysliveckého hospodaření v honitbě

(pozn.: účinnost předpisu od 1.1.2005)

Ochrana zvířat proti týrání

Zákon č. 77/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1.3.2004, část ode dne vstupu ČR do EU)

Vyhláška č. 192/2004 Sb., o ochraně zvířat při chovu, veřejném vystoupení nebo svodu

(pozn.: účinnost předpisu od 23.4.2004)

Vyhláška č. 193/2004 Sb., o ochraně zvířat při přepravě

(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU)

Vyhláška č. 207/2004 Sb., o ochraně, chovu a využití pokusných zvířat

(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU)

Vyhláška č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat

(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU)

Vyhláška č. 382/2004 Sb., o ochraně hospodářských zvířat při porážení, utrácení nebo jiném usmrcování

(pozn.: účinnost předpisu od 1.8.2004)

Potravinářská výroba

Zákon č. 94/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 477/2001 o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 3.3.2004)

Zákon č. 316/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

(pozn.: účinnost předpisu od 27.5.2004)

Zákon č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o vinohradnictví a vinařství)

(pozn.: účinnost předpisu od 28.5.2004)

Zákon č. 322/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 97/1996 Sb., o ochraně chmele, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 28.5.2004)

Nařízení vlády č. 98/2005 Sb., kterým se stanoví systém rychlého varování o vzniku rizika ohrožení zdraví lidí z potravin a krmiv

(pozn.: účinnost předpisu od 1.3.2005)

Vyhláška č. 28/2004 Sb., kterou se mění vyhláška č. 298/2000 Sb., kterou se stanoví seznam vinařských obcí, seznam viničních tratí a jejich vymezení, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 1.2.2004)

Vyhláška č. 124/2004 Sb., kterou se mění vyhláška č. 77/2003 Sb., kterou se stanoví požadavky pro mléko a mléčné výrobky, mražené krémy a jedlé tuky a oleje

(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU)

Vyhláška č. 161/2004 Sb., kterou se mění vyhláška č. 147/1998 Sb., o způsobu stanovení kritických bodů v technologii výroby, ve znění vyhlášky č. 196/2002 Sb.

(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU)

Vyhláška č. 194/2004 Sb., o způsobu provádění klasifikace jatečně upravených těl jatečných zvířat a podmínkách vydávání osvědčení o odborné způsobilosti fyzických osob k této činnosti

(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU)

Vyhláška č. 210/2004 Sb., o podmínkách a požadavcích na provozní a osobní hygienu při výrobě potravin a jejich uvádění do oběhu s výjimkou prodeje, kromě potravin živočišného původu

(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU)

Vyhláška č. 211/2004 Sb., o metodách zkoušení a způsobu odběru a přípravy kontrolních vzorků

(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU)

Vyhláška č. 212/2004 Sb., o stanovení zásob a způsobu jejich ohlašování Státní zemědělské a potravinářské inspekci

(pozn.: účinnost předpisu od 28.4.2004)

Vyhláška č. 289/2004 Sb., kterou se mění vyhláška č. 335/1997 Sb., kterou se provádí § 18 písm. a), d), h), i), j) a k) zákona č. 110/1997 Sb. O potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, pro nealkoholické nápoje a koncentráty a k přípravě nealkoholických nápojů, ovocná vína, ostatní vína a medovinu, pivo, konzumní líh, lihoviny a ostatní alkoholické nápoje, kvasný ocet a droždí, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 12.7.2004)

Vyhláška č. 320/2004 Sb., kterou se mění vyhláška č. 212/2004 Sb., o stanovení zásob a způsobu jejich ohlašování Státní zemědělské a potravinářské inspekci

(pozn.: účinnost předpisu od 27.5.2004)

Vyhláška č. 323/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o vinohradnictví a vinařství
(pozn.: účinnost předpisu od 28.5.2004)

Vyhláška č. 324/2004 Sb., kterou se stanoví seznam vinařských podoblastí, vinařských obcí a viničních tratí, včetně jejich územního vymezení
(pozn.: účinnost předpisu od 28.5.2004)

Vyhláška č. 325/2004 Sb., k provedení zákona o ochraně chmele
(pozn.: účinnost předpisu od 28.5.2004)

Vyhláška č. 611/2004 Sb., kterou se mění vyhláška č. 211/2004 Sb., o metodách zkoušení a způsobu odběru a přípravy kontrolních vzorků
(pozn.: účinnost předpisu od 7.12.2004)

Vyhláška č. 650/2004 Sb., kterou se mění vyhláška č. 157/2003 Sb., kterou se stanoví požadavky pro čerstvé ovoce a čerstvou zeleninu, zpracované ovoce a zpracovanou zeleninu, suché skořápkové plody, houby, brambory a výrobky z nich, jakož i další způsoby jejich označování
(pozn.: účinnost předpisu od 22.12.2004)

Vyhláška č. 43/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 76/2003 Sb., kterou se stanoví požadavky pro přírodní sladidla, med, cukrovinky, kakaový prášek a směsi kakaa s cukrem, čokoládu a čokoládové bonbony
(pozn.: účinnost předpisu od 1.2.2005)

Vyhláška č. 78/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 77/2003 Sb., kterou se stanoví požadavky pro mléko a mléčné výrobky, mražené krémy a jedlé tuky a oleje, ve znění vyhlášky č. 124/2004 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 21.2.2005)

Pozemkový fond, pozemkové úpravy a pozemkové úřady

Zákon č. 85/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
(pozn.: účinnost předpisu od 19.2.2004, část ode dne vstupu ČR do EU)

Zákon č. 94/2005 Sb., o zrušení Státního fondu pro zúrodnění půdy, o změně zákona č. 95/1999 Sb., o podmínkách převodu zemědělských a lesních pozemků z vlastnictví státu na jiné osoby a o změně zákona č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, a o změně zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 28.2.2005)

Vyhláška č. 570/2004 Sb., kterou se mění vyhláška č. 463/2002 Sb., kterou se stanoví seznam katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků, ve znění vyhlášky č. 387/2003 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 1.1.2005)

Rostlinolékařská péče

Zákon č. 79/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 147/1996 Sb., o rostlinolékařské péči a změnách některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 25.2.2004)

Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů
(pozn.: účinnost předpisu od 31.5.2004, část od 1.1.2005, část od 1.1.2006)

Vyhláška č. 195/2004 Sb., kterou se mění vyhláška č. 89/2002 Sb., o ochraně proti zavlékání škodlivých organismů při dovozu, průvozu a vývozu rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů a proti jejich rozšiřování na území České republiky a o soustavné rostlinolékařské kontrole, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU)

Vyhláška č. 327/2004 Sb., o ochraně včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů při použití přípravků na ochranu rostlin
(pozn.: účinnost předpisu od 31.5.2004)

Vyhláška č. 328/2004 Sb., o evidenci výskytu a hubení škodlivých organismů ve skladech rostlinných produktů a o způsobu zjišťování a regulace jejich výskytu v zemědělských veřejných skladech a skladech Státního zemědělského intervenčního fondu
(pozn.: účinnost předpisu od 31.5.2004)

Vyhláška č. 329/2004 Sb., o přípravcích a dalších prostředcích na ochranu rostlin
(pozn.: účinnost předpisu od 31.5.2004)

Vyhláška č. 330/2004 Sb., o opatřeních proti zavlékání a rozšiřování škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů

(pozn.: účinnost předpisu od 31.5.2004, část od 1.1.2005)

Vyhláška č. 331/2004 Sb., o opatřeních k zabezpečení ochrany proti zavlékání a šíření původce bakteriální kroužkovitosti bramboru a původce bakteriální hnědé hniloby

(pozn.: účinnost předpisu od 31.5.2004)

Vyhláška č. 332/2004 Sb., o opatřeních k zabezpečení ochrany proti zavlékání a šíření původce rakoviny bramboru, hádátka bramborového a hádátka nažloutlého

(pozn.: účinnost předpisu od 31.5.2004)

Vyhláška č. 333/2004 Sb., o odborné způsobilosti na úseku rostlinolékařské péče

(pozn.: účinnost předpisu od 31.5.2004, část od 1.1.2006)

Vyhláška č. 334/2004 Sb., o mechanizačních prostředcích na ochranu rostlin

(pozn.: účinnost předpisu od 31.5.2004)

Vyhláška č. 662/2004 Sb., kterou se mění vyhláška č. 330/2004 Sb., o opatřeních proti zavlékání a rozšiřování škodlivých organismů rostlin a rostlinných produktů

(pozn.: účinnost předpisu od 1.1.2005)

Rybářství

Zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráží, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství)

(pozn.: účinnost předpisu od 1.4.2004, část ode dne vstupu ČR do EU)

Vyhláška č. 197/2004 Sb., k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráží, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství)

(pozn.: účinnost předpisu od 23.4.2004)

Státní zemědělský intervenční fond

Zákon č. 85/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

(pozn.: účinnost předpisu od 19.2.2004, část ode dne vstupu ČR do EU)

Nařízení vlády č. 107/2004 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 445/2000 Sb., o stanovení produkčních kvót mléka na léta 2001 až 2005, ve znění nařízení vlády č. 44/2002 Sb.

(pozn.: účinnost předpisu od 10.3.2004 do 30.4.2004)

Nařízení vlády č. 108/2004 Sb., o stanovení výše poměrné části rezervy, kterou lze v systému produkčních kvót mléka rozdělit v kvótovém roce 2004/2005

(pozn.: účinnost předpisu od 1.4.2004 do 31.3.2005)

Nařízení vlády č. 115/2004 Sb., kterým se stanoví některé postupy při provádění opatření společné organizace trhu se škrobem

(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU, část ode dne vyhlášení)

Nařízení vlády č. 129/2004 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 86/2001 Sb., kterým se stanoví podmínky pro poskytování finanční podpory za uvádění půdy do klidu a finanční kompenzační podpory za uvádění půdy do klidu a zásady pro prodej řepky olejné vypěstované na půdě uváděné do klidu, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 24.3.2004 do 30.4.2004)

Nařízení vlády č. 159/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek poskytování a propadnutí záruk pro zemědělské výrobky

(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU)

Nařízení vlády č. 160/2004 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 114/2001 Sb., o stanovení produkčních kvót cukru na kvótové roky 2001/2002 až 2004/2005, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 9.4.2004)

Nařízení vlády č. 180/2004 Sb., o provádění některých opatření společné organizace trhu s obilovinami

(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU)

Nařízení vlády č. 181/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek provádění společných organizací trhu, pokud jde o systém subvencí při vývozu pro zemědělské výrobky a zpracované zemědělské výrobky

(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU)

Nařízení vlády č. 182/2004 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 174/2001 Sb., kterým se stanoví podmínky a zásady opatření k podpoře vývozu sladu
(pozn.: účinnost předpisu od 21.4.2004)

Nařízení vlády č. 204/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek provádění společné organizace trhu se sušenými krmivry
(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU)

Nařízení vlády č. 205/2004 Sb., kterým se v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky stanoví bližší podmínky poskytování podpory a národní podpory spotřeby mléka a mléčných výrobků žáky, kteří plní povinnou školní docházku ve školách zařazených do sítě škol
(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU, část od 1.9.2004)

Nařízení vlády č. 224/2004 Sb., o některých podrobnostech provádění společných organizací trhu v režimu dovozních a vývozních licencí a osvědčení o stanovení náhrady předem pro zemědělské produkty
(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU)

Nařízení vlády č. 225/2004 Sb., o některých podrobnostech provádění vybraných tržních opatření společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky
(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU)

Nařízení vlády č. 241/2004 Sb., o podmínkách provádění pomoci méně příznivým oblastem a oblastem s ekologickými omezeními
(pozn.: účinnost předpisu od 30. dubna 2004)

Nařízení vlády č. 242/2004 Sb., o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí (o provádění agroenvironmentálních opatření)
(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU)

Nařízení vlády č. 243/2004 Sb., o stanovení některých podrobností a bližších podmínek při poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy pro rok 2004
(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU)

Nařízení vlády č. 244/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek pro uplatňování dávky v odvětví mléka a mléčných výrobků v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky
(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU)

Nařízení vlády č. 245/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek při provádění opatření společné organizace trhu s vínem
(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU)

Nařízení vlády č. 246/2004 Sb., o provádění některých opatření společné organizace trhu s osivem
(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU)

Nařízení vlády č. 247/2004 Sb., o provádění některých opatření společných organizací trhu s ovocem a zeleninou a s výrobky zpracovanými z ovoce a zeleniny
(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU)

Nařízení vlády č. 248/2004 Sb., o některých opatřeních k provádění společné organizace trhu se lnem a konopím, pěstovanými na vlákno
(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU)

Nařízení vlády č. 249/2004 Sb., o stanovení některých podrobností a bližších podmínek k provádění opatření společných organizací trhu s hovězím a telecím, vepřovým, drůbežím, skopovým a kozím masem a vejci a k poskytování zvláštních subvencí při vývozu pro hovězí a telecí maso a pro některé druhy vykostěného hovězího masa
(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU)

Nařízení vlády č. 308/2004 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování dotací na zalesňování zemědělské půdy a na založení porostů rychle rostoucích dřevin na zemědělské půdě určených pro energetické využití
(pozn.: účinnost předpisu od 24.5.2004)

Nařízení vlády č. 364/2004 Sb., o stanovení některých podmínek provádění opatření společné organizace trhu v odvětví cukru
(pozn.: účinnost předpisu od 1.7.2004, část od 15.6.2004)

Nařízení vlády č. 517/2004 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 244/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek pro uplatňování dávky v odvětví mléka a mléčných výrobků v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky
(pozn.: účinnost předpisu od 1.10.2004)

Nařízení vlády č. 542/2004 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 242/2004 Sb., o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí (o provádění agroenvironmentálních opatření)
(pozn.: účinnost předpisu od 25.10.2004)

Nařízení vlády č. 543/2004 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 115/2004 Sb., kterým se stanoví některé postupy při provádění opatření společné organizace trhu se škrobem

(pozn.: účinnost předpisu od 25.10.2004)

Nařízení vlády č. 579/2004 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 243/2004 Sb., o stanovení některých podrobností a bližších podmínek při poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy pro rok 2004, a kterým se zrušují některá nařízení vlády, upravující podporu vývozu některých zemědělských produktů

(pozn.: účinnost předpisu od 25.11.2004)

Nařízení vlády č. 655/2004 Sb., o stanovení podmínek pro zařazení skupin výrobců, zajišťujících společný odbyt vybraných zemědělských komodit, do programu zakládání skupin výrobců a o stanovení podmínek pro poskytnutí dotace k podpoře jejich činnosti

(pozn.: účinnost předpisu od 12.1.2005)

Nařízení vlády č. 69/2005 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotace v souvislosti s předčasným ukončením provozování zemědělské činnosti zemědělského podnikatele

(pozn.: účinnost předpisu od 7.3.2005)

Nařízení vlády č. 99/2005 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 181/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek provádění společných organizací trhu, pokud jde o systém poskytování subvencí při vývozu pro zemědělské výrobky a zpracované zemědělské výrobky

(pozn.: účinnost předpisu od 28.2.2005)

Strukturální politika a ekologie v zemědělství

Zákon č. 85/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

(pozn.: účinnost předpisu od 19.2.2004, část ode dne vstupu ČR do EU)

Nařízení vlády č. 203/2004 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 505/2000 Sb., kterým se stanoví podpůrné programy k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, k podpoře aktivit podílejících se na udržování krajiny, programy pomoci k podpoře méně příznivých oblastí a kritéria pro jejich posuzování, ve znění nařízení vlády č. 500/2001 Sb.

(pozn.: účinnost předpisu od 26.4.2004)

Nařízení vlády č. 241/2004 Sb., o podmínkách provádění pomoci méně příznivým oblastem a oblastem s ekologickými omezeními

(pozn.: účinnost předpisu od 30. dubna 2004)

Nařízení vlády č. 242/2004 Sb., o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí (o provádění agroenvironmentálních opatření)

(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU)

Nařízení vlády č. 308/2004 Sb., o stanovení některých podmínek pro poskytování dotací na zalesňování zemědělské půdy a na založení porostů rychle rostoucích dřevin na zemědělské půdě určených pro energetické využití

(pozn.: účinnost předpisu od 24.5.2004)

Nařízení vlády č. 542/2004 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 242/2004 Sb., o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí (o provádění agroenvironmentálních opatření)

(pozn.: účinnost předpisu od 25.10.2004)

Nařízení vlády č. 655/2004 Sb., o stanovení podmínek pro zařazení skupin výrobců, zajišťujících společný odbyt vybraných zemědělských komodit, do programu zakládání skupin výrobců a o stanovení podmínek pro poskytnutí dotace k podpoře jejich činnosti

(pozn.: účinnost předpisu od 12.1.2005)

Nařízení vlády č. 69/2005 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotace v souvislosti s předčasným ukončením provozování zemědělské činnosti zemědělského podnikatele

(pozn.: účinnost předpisu od 7.3.2005)

Vyhláška č. 174/2004 Sb., kterou se mění vyhláška č. 53/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění vyhlášky č. 263/2003 Sb.

(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU)

Veterinární péče

Zákon č. 318/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 381/1991 Sb., o Komoře veterinárních lékařů České republiky

(pozn.: účinnost předpisu od 27.5.2004)

Nařízení vlády č. 179/2004 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na veterinární technické prostředky
(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU)

Vyhláška č. 201/2004 Sb., kterou se mění vyhláška č. 202/2003 Sb., o veterinárních požadavcích na čerstvé maso, mleté maso, masné polotovary a masné výrobky, ve znění vyhlášky č. 375/2003 Sb., a vyhláška č. 381/2003 Sb., o veterinárních požadavcích na živočichy pocházející z akvakultury a produkty akvakultury, produkty rybolovu a živé mlže a o veterinárních podmínkách jejich dovozu ze třetích zemí

(pozn.: účinnost předpisu od 26.4.2004)

Vyhláška č. 202/2004 Sb., o opatřeních pro předcházení a zdolávání afrického moru prasat

(pozn.: účinnost předpisu od 26.4.2004)

Vyhláška č. 356/2004 Sb., o sledování (monitoringu) zoonóz a o změně vyhlášky č. 299/2003 Sb., o opatřeních pro předcházení a zdolávání nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka

(pozn.: účinnost předpisu od 12.6.2004)

Vyhláška č. 389/2004 Sb., o opatřeních pro tlumení slintavky a kulhavky a k jejímu předcházení a o změně vyhlášky č. 299/2003 Sb., o opatřeních pro předcházení a zdolávání nákaz a nemocí přenosných ze zvířat na člověka, ve znění vyhlášky č. 356/2004 Sb.

(pozn.: účinnost předpisu od 1.7.2004)

Vyhláška č. 411/2004 Sb., kterou se stanoví správná výrobní praxe, správná distribuční praxe a bližší podmínky povolování výroby a distribuce léčiv, včetně medikovaných krmiv a veterinárních autogenních vakcín, změn vydaných povolení, jakož i bližší podmínky vydávání povolení k činnosti kontrolních laboratoří (vyhláška o výrobě a distribuci léčiv)

(pozn.: účinnost předpisu od 13.7.2004)

Vyhláška č. 610/2004 Sb., o označování a pasech psů, koček a fretek v zájmovém chovu při jejich neobchodních přesunech a o změně vyhlášky č. 296/2003 Sb., o zdraví zvířat a jeho ochraně, o přemísťování a přepravě zvířat a o oprávnění a odborné způsobilosti k výkonu některých odborných veterinárních činností

(pozn.: účinnost předpisu od 7.12.2004)

Vyhláška č. 638/2004 Sb., kterou se mění vyhláška č. 200/2003 Sb., o veterinárních požadavcích na vaječné výrobky, a vyhláška č. 203/2003 Sb., o veterinárních požadavcích na mléko a mléčné výrobky

(pozn.: účinnost předpisu od 1.1.2005)

Vyhláška č. 639/2004 Sb., kterou se mění vyhláška č. 375/2003 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů, a o veterinárních požadavcích na živočišné produkty

(pozn.: účinnost předpisu od 1.1.2005)

Vyhláška č. 651/2004 Sb., kterou se mění vyhláška č. 201/2003 Sb., o veterinárních požadavcích na čerstvé drůbeží maso, králičí maso, maso zvěře ve farmovém chovu a maso volně žijící zvěře

(pozn.: účinnost předpisu od 1.1.2005)

Vyhláška č. 652/2004 Sb., kterou se mění vyhláška č. 202/2003 Sb., o veterinárních požadavcích na čerstvé maso, mleté maso, masné polotovary a masné výrobky, ve znění vyhlášky č. 375/2003 Sb. a vyhlášky č. 201/2004 Sb.

(pozn.: účinnost předpisu od 1.1.2005)

Vodní hospodářství

Zákon č. 20/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 23.1.2004, část ode dne vstupu ČR do EU)

Vyhláška č. 146/2004 Sb., kterou se mění vyhláška č. 428/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích)

(pozn.: účinnost předpisu od 5.4.2004)

Vyhláška č. 390/2004 Sb., kterou se mění vyhláška č. 292/2002 Sb., o oblastech povodí

(pozn.: účinnost předpisu od 1.7.2004)

Vyhláška č. 391/2004 Sb., o rozsahu údajů v evidencích stavu povrchových a podzemních vod a o způsobu zpracování, ukládání a předávání těchto údajů do informačních systémů veřejné správy

(pozn.: účinnost předpisu od 1.7.2004, část od 1.1.2005, část od 1.1.2010)

Vyhláška č. 619/2004 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 7/2003 Sb., o vodoprávní evidenci

(pozn.: účinnost předpisu od 1.1.2005)

Vyhláška č. 620/2004 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 432/2001 Sb., o dokladech žádosti o rozhodnutí nebo vyjádření a o náležitostech povolení, souhlasů a vyjádření vodoprávního úřadu, ve znění vyhlášky č. 195/2003 Sb.

(pozn.: účinnost předpisu od 1.1.2005)

Zemědělská výroba

Zákon č. 21/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 91/1996 o krmivech, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 147/2002 Sb., o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském), ve znění zákona č. 309/2002 Sb.

(pozn.: účinnost předpisu od 23.1.2004, část ode dne vstupu ČR do EU)

Zákon č. 85/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony

(pozn.: účinnost předpisu od 19.2.2004, část ode dne vstupu ČR do EU)

Zákon č. 317/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 156/1998 Sb., o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd (zákon o hnojivech), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 147/2002 Sb., o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském a o změně některých dalších zákonů (zákon o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 27.5.2004)

Zákon č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o vinohradnictví a vinařství)

(pozn.: účinnost předpisu od 28.5.2004)

Zákon č. 322/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 97/1996 Sb., o ochraně chmele, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 28.5.2004)

Zákon č. 94/2005 Sb., o zrušení Státního fondu pro zúrodnění půdy, o změně zákona č. 95/1999 Sb., o podmínkách převodu zemědělských a lesních pozemků z vlastnictví státu na jiné osoby a o změně zákona č. 569/1991 Sb., o Pozemkovém fondu České republiky, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, a o změně zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 28.2.2005)

Nářízení vlády č. 243/2004 Sb., o stanovení některých podrobností a bližších podmínek při poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy pro rok 2004

(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU)

Nářízení vlády č. 98/2005 Sb., kterým se stanoví systém rychlého varování o vzniku rizika ohrožení zdraví lidí z potravin a krmiv

(pozn.: účinnost předpisu od 1.3.2005)

Vyhláška č. 8/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti pro posouzení vhodnosti názvů odrůd pěstovaných rostlin

(pozn.: účinnost předpisu od 15.1.2004 do dne vstupu ČR do EU)

Vyhláška č. 136/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti označování zvířat a jejich evidence hospodářství a osob stanovených plemenářským zákonem

(pozn.: účinnost předpisu od 1.4.2004)

Vyhláška č. 147/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu chmele, révy, ovocných a okrasných druhů a jeho uvádění do oběhu

(pozn.: účinnost předpisu od 5.4.2004)

Vyhláška č. 173/2004 Sb., o způsobu a rozsahu vyžadování údajů Výzkumným ústavem zemědělské ekonomiky

(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU)

Vyhláška č. 175/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin

(pozn.: účinnost předpisu od 21.4.2004)

Vyhláška č. 184/2004 Sb., kterou se mění vyhláška č. 451/2000 Sb., kterou se provádí zákon č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění pozdějších předpisů

(pozn.: účinnost předpisu od 23.4.2004)

Vyhláška č. 194/2004 Sb., o způsobu provádění klasifikace jatečně upravených těl jatečných zvířat a podmínkách vydávání osvědčení o odborné způsobilosti fyzických osob k této činnosti

(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU)

Vyhláška č. 206/2004 Sb., kterou se stanoví požadavky na odběr vzorků, postupy a metody zkoušení osiva a sadby
(pozn.: účinnost předpisu od 26.4.2004)

Vyhláška č. 212/2004 Sb., o stanovení zásob a způsobu jejich ohlašování Státní zemědělské a potravinářské inspekci
(pozn.: účinnost předpisu od 28.4.2004)

Vyhláška č. 320/2004 Sb., kterou se mění vyhláška č. 212/2004 Sb., o stanovení zásob a způsobu jejich ohlašování Státní zemědělské a potravinářské inspekci
(pozn.: účinnost předpisu od 27.5.2004)

Vyhláška č. 323/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o vinohradnictví a vinařství
(pozn.: účinnost předpisu od 28.5.2004)

Vyhláška č. 324/2004 Sb., kterou se stanoví seznam vinařských podoblastí, vinařských obcí a viničních tratí, včetně jejich územního vymezení
(pozn.: účinnost předpisu od 28.5.2004)

Vyhláška č. 325/2004 Sb., k provedení zákona o ochraně chmele
(pozn.: účinnost předpisu od 28.5.2004)

Vyhláška č. 399/2004 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 274/1998 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 1.8.2004)

Vyhláška č. 400/2004 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 275/1998 Sb., o agrochemickém zkoušení zemědělských půd a zjišťování půdních vlastností lesních pozemků, ve znění vyhlášky č. 477/2000 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 1.8.2004)

Vyhláška č. 401/2004 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 474/2000 Sb., o stanovení požadavků na hnojiva
(pozn.: účinnost předpisu od 1.8.2004)

Vyhláška č. 475/2004 Sb., kterou se mění vyhláška č. 471/2000 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění vyhlášky č. 326/2003 Sb.
(pozn.: účinnost předpisu od 26.8.2004)

Vyhláška č. 497/2004 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 124/2001 Sb., kterou se stanoví požadavky na odběr vzorků a principy metod laboratorního zkoušení krmiv, doplňkových látek a premixů a způsob uchovávání vzorků
(pozn.: účinnost předpisu od 1.10.2004)

Vyhláška č. 528/2004 Sb., o požadavcích na národní referenční laboratoře a referenční laboratoře v oblasti činnosti v působnosti zákona o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském
(pozn.: účinnost předpisu od 1.11.2004)

Vyhláška č. 40/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 175/2004 Sb., kterou se stanoví podrobnosti o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin
(pozn.: účinnost předpisu od 1.2.2005)

Vyhláška č. 77/2005 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 451/2000 Sb., kterou se provádí zákon č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění pozdějších předpisů
(pozn.: účinnost předpisu od 21.2.2005)

Zemědělské školství, výzkum, vzdělávání

Vyhláška č. 213/2004 Sb., kterou se stanoví seznam teoretických a praktických oblastí, které tvoří obsah vzdělání a přípravy vyžadovaný v České republice pro výkon regulované činnosti v rámci působnosti Ministerstva zemědělství
(pozn.: účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU)

Legislativa ES

V následujícím přehledu uvádíme nejdůležitější předpisy ES, které se týkají resortu zemědělství, přijatých v roce 2004 (rozdělené podle jednotlivých oblastí).

Přímé platby

Nařízení Komise (ES) č. 583/2004 ze dne 22. března 2004, kterým se z důvodu přistoupení České republiky, Estonska, Kypru, Lotyšska, Litvy, Maďarska, Malty, Polska, Slovinska a Slovenska k Evropské unii mění nařízení (ES) č. 1782/2003, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce, (ES) č. 1786/2003 o společné organizaci trhu se sušenými krmivem a (ES) č. 1257/1999 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF)

Nařízení Rady (ES) č. 864/2004 z 29. dubna 2004 kterým se z důvodu přistoupení České republiky, Estonska, Kypru, Lotyšska, Litvy, Maďarska, Malty, Polska, Slovinska a Slovenska k Evropské unii mění nařízení (ES) č. 1782/2003, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce

Rozhodnutí Rady č. 2004/281/ES ze dne 22. března 2004, kterým se přizpůsobují Akt o přistoupení České republiky, Estonska, Kypru, Lotyšska, Litvy, Maďarska, Malty, Polska, Slovinska a Slovenska a úpravy smluv, na nichž je založena Evropská unie, v důsledku reformy společné zemědělské politiky

Nařízení Komise (ES) č. 795/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla k režimu jednotné platby podle nařízení Rady (ES) č. 1782/2003, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce

Nařízení Komise (ES) č. 796/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla k podmíněnosti, odlišení a integrovanému administrativnímu a kontrolnímu systému uvedených v nařízení Rady (ES) č. 1782/2003, kterým se stanoví společná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce

Nařízení Komise (ES) č. 1766/2004 ze dne 13. října 2004, kterým se mění nařízení (ES) č. 2199/2003, kterým se stanoví přechodná opatření k provádění nařízení Rady (ES) č. 1259/1999, pokud jde o režim jednotných plateb na plochu pro Českou republiku, Estonsko, Kypr, Lotyšsko, Litvu, Maďarsko, Maltu, Polsko, Slovinsko a Slovensko pro rok 2004

Nařízení Komise (ES) č. 1973/2004 dne 29. října 2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1782/2003 ohledně režimů podpor stanovených v hlavě IV a IVa tohoto nařízení a ohledně využití půdy vyjmuté pro pěstování surovin

Rozhodnutí Komise (ES) č. 1974/2004 ze dne 29. října 2004, kterým se mění nařízení (ES) č. 795/2004 o stanovení prováděcích pravidel pro režim jednotné platby uvedený v nařízení Rady (ES) č. 1782/2003, kterým se stanoví obecná pravidla pro režimy přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zavádějí některé režimy podpor pro zemědělce

Evropský zemědělský orientační a záruční fond

Nařízení Komise (ES) č. 4/2004 ze dne 23. prosince 2003, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (EHS) č. 4045/89 o kontrole opatření tvořících součást systému financování záruční sekci Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF), prováděné členskými státy

Rozhodnutí Komise č. 2004/21/ES ze dne 29. prosince 2003, kterým se stanovují orientační prostředky pro Českou republiku, Estonsko, Kypr, Lotyšsko, Litvu, Maďarsko, Maltu, Polsko, Slovinsko a Slovensko podle záruční sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu pro opatření na rozvoj venkova v období 2004 až 2006

Nařízení Komise (ES) č. 27/2004 ze dne 5. ledna 2004, kterým se stanoví přechodná prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1257/1999, pokud jde o financování opatření pro rozvoj venkova v České republice, Estonsku, na Kypru, v Lotyšsku, Litvě, Maďarsku, na Maltě, v Polsku, Slovinsku a na Slovensku záruční sekci EZOZF

Nařízení Komise (ES) č. 1407/2004 ze dne 2. srpna 2004 o stanovení směnného kurzu na rok 2004 pro režim jednotných plateb za plochu použitelný pro Českou republiku, Estonsko, Kypr, Lotyšsko, Litvu, Maďarsko, Polsko a Slovensko

Veřejná podpora

Nařízení Komise (ES) č. 1/2004 ze dne 23. prosince 2003 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES u státní podpory malého a středního podnikání v oblasti produkce, zpracování a marketingu zemědělských produktů

Nařízení Komise (ES) č. 1595/2004 ze dne 8. září 2004 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na státní podporu malým a středním podnikům působícím v oblasti produkce, zpracování a uvádění produktů rybolovu na trh

Nařízení Komise (ES) č. 1860/2004 ze dne 6. října 2004 o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na podporu de minimis v zemědělském odvětví a v odvětví rybolovu

Rozvoj venkova

Nařízení Rady (ES) č. 817/2004 z 29. března 2004, kterým se stanoví podrobná pravidla pro aplikaci nařízení Rady (ES) č. 1257/1999 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOZF) a o změně a zrušení některých nařízení

Zemědělské struktury

Nařízení Komise (ES) č. 2189/2004 ze dne 20. prosince 2004, kterým se stanoví standardní poplatek za zemědělský podnikový výkaz zemědělské účetní datové sítě pro účetní období 2005

Nařízení Komise (ES) č. 635/2004 ze dne 5. dubna 2004, kterým se stanoví měnové kurzy aplikovatelné na určité přímé podpory a strukturální nebo environmentální opatření v roce 2004.

Nařízení Komise (ES) č. 751/2004 ze dne 22. dubna 2004, kterým se stanoví určité rozhodné skutečnosti pro směnný kurz v roce 2004 pro Českou republiku, Estonsko, Kypr, Lotyšsko, Litvu, Maďarsko, Maltu, Polsko, Slovinsko a Slovensko v návaznosti na jejich přistoupení k Evropské unii

Mléko a mléčné výrobky

Nařízení Komise (ES) č. 50/2004 ze dne 9. ledna 2004, kterým se mění nařízení (ES) č. 2535/2001, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1255/1999, pokud jde o dovozní režim pro mléko a mléčné výrobky a otevření celních kvót a kterým se stanoví odchylka od uvedeného nařízení

Nařízení Komise (ES) č. 595/2004 ze dne 30. března 2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1788/2003, kterým se stanoví dávka v odvětví mléka a mléčných výrobků

Nařízení Komise (ES) č. 810/2004 ze dne 29. dubna 2004, kterým se v důsledku přistoupení České republiky, Estonska, Kypru, Lotyšska, Litvy, Maďarska, Malty, Polska, Slovinska a Slovenska k Evropské unii upravují některá nařízení o společné organizaci trhu s mlékem a mléčnými výrobky

Cukr

Nařízení Komise (ES) č. 60/2004 ze dne 14. ledna 2004, kterým se stanoví přechodná opatření v odvětví cukru z důvodu přistoupení České republiky, Estonska, Kypru, Lotyšska, Litvy, Maďarska, Malty, Polska, Slovinska a Slovenska

Nařízení Komise (ES) č. 1969/2004 ze dne 16. listopadu 2004, kterým se opravuje nařízení (ES) č. 96/2004, kterým se v důsledku přistoupení České republiky, Estonska, Kypru, Lotyšska, Litvy, Maďarska, Malty, Polska, Slovinska a Slovenska k Evropské unii upravují některá nařízení o trhu s cukrem

Nařízení Komise (ES) č. 1775/2004 ze dne 14. října 2004, kterým se pro hospodářský rok 2003/04 stanoví dávky z výroby v odvětví cukru

Víno

Nařízení Komise (ES) č. 1774/2004 ze dne 14. října 2004, kterým se mění nařízení (ES) č. 1623/2000, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 1493/1999 o společné organizaci trhu s vínem, jež se týkají mechanismů trhu

Nařízení Komise (ES) č. 1991/2004 ze dne 19. listopadu 2004, kterým se mění nařízení (ES) č. 753/2002, kterým se stanoví některá prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1493/1999 pro popis, označování, obchodní úpravu a ochranu některých vinařských produktů

Ovoce a zelenina

Nařízení Komise (ES) č. 85/2004 ze dne 15. ledna 2004, kterým se stanoví obchodní norma pro jablka

Nařízení Komise (ES) č. 86/2004 ze dne 15. ledna 2004, kterým se stanoví obchodní norma pro hrušky

Nařízení Komise (ES) č. 103/2004 ze dne 21. ledna 2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 2200/96, pokud jde o intervenční režim a stažení z trhu v odvětví ovoce a zeleniny

Obiloviny

Nařízení Komise (ES) č. 750/2004 ze dne 22. dubna 2004, kterým se v důsledku přistoupení České republiky, Estonska, Kypru, Lotyšska, Litvy, Maďarska, Malty, Polska, Slovinska a Slovenska k Evropské unii upravuje nařízení (EHS) č. 2273/93

Nařízení Komise (ES) č. 777/2004 ze dne 26. dubna 2004, kterým se v důsledku přistoupení České republiky, Estonska, Kypru, Litvy, Lotyšska, Maďarska, Malty, Polska, Slovenska a Slovinska k Evropské unii upravují některá nařízení o trhu s obilovinami

Nařízení Komise (ES) č. 1273/2004 ze dne 12. července 2004 o prodloužení konečné lhůty pro výsev některých plodin na orné půdě v některých oblastech Společenství v hospodářském roce 2004/2005

Nařízení Komise (ES) č. 2045/2004 ze dne 29. listopadu 2004, kterým se mění nařízení (EHS) č. 2131/93, kterým se stanoví postupy a podmínky pro uvedení do prodeje obilovin ze zásob intervenčních agentur

Nařízení Komise (ES) č. 1805/2004 ze dne 14. října 2004, kterým se mění nařízení (EHS) č. 2273/93, kterým se stanoví intervenční centra pro obiloviny

Chmel

Nařízení Komise (ES) č. 2125/2004 ze dne 14. prosince 2004, kterým se mění nařízení (EHS) č. 890/78, kterým se stanoví prováděcí pravidla pro vydávání ověřovacích listin původu pro chmel

Konopí a len

Nařízení Komise (ES) č. 752/2004 z 22.4.2004 o přechodných opatřeních v sektoru lnu a konopí pěstovaného na vlákno v ČR, Estonsku, Litvě, Lotyšsku, Maďarsku, Polsku a Slovensku

Olivy

Nařízení Rady (ES) č. 865/2004 ze dne 29. dubna 2004 o společné organizaci trhu s olivovým olejem a stolními olivami a o změně nařízení (EHS) č. 827/68

Vepřové maso

Nařízení Komise (ES) č. 1900/2004 ze dne 29. října 2004, kterým se stanoví váhové koeficienty výpočet ceny jatečně upravených těl prasat na trhu Společenství na hospodářský rok 2004/05

Nařízení Komise (ES) č. 130/2004 ze dne 26. ledna 2004, kterým se mění nařízení (ES) č. 1518/2003, které stanoví podrobná pravidla pro implementaci systému exportních licencí v sektoru vepřového masa

Hovězí maso

Nařízení Komise (ES) č. 1777/2004 ze dne 14. října 2004, kterým se mění nařízení (ES) č. 2342/1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1254/1999 o společné organizaci trhu s hovězím a telecím masem, pokud jde o režim premií, z důvodu přistoupení České republiky, Estonska, Kypru, Lotyšska, Litvy, Maďarska, Malty, Polska, Slovinska a Slovenska k Evropské unii

Nařízení Komise (ES) č. 917/2004 z 29. dubna 2004 o podrobných pravidlech pro použití nařízení Rady (ES) č. 797/2004 o opatřeních ve včelařském sektoru

Drůbež a vejce

Nařízení Komise (ES) č. 633/2004 ze dne 30. března 2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla k režimu vývozních licencí v odvětví drůbežího masa

Nařízení Komise (ES) č. 814/2004 ze dne 29. dubna 2004, kterým se v důsledku přistoupení České republiky, Estonska, Kypru, Lotyšska, Litvy, Maďarska, Malty, Polska, Slovinska a Slovenska k Evropské unii přizpůsobuje nařízení (EHS) č. 1538/91, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (EHS) č. 1906/90 o některých obchodních normách pro drůbeží maso

Nařízení Komise (ES) č. 818/2004 z 29. dubna 2004, kterým se z důvodu přistoupení České republiky, Estonska, Kypru, Lotyšska, Litvy, Maďarska, Malty, Polska, Slovinska a Slovenska k Evropské unii mění nařízení Komise (ES) č. 2295/2003, kterým se zavádí prováděcí pravidla k nařízení Rady (EHS) č. 1907/90 o některých obchodních normách pro vejce

Nařízení Komise (ES) č. 1515/2004 ze dne 26. srpna 2004, kterým se mění nařízení (ES) č. 2295/2003 o prováděcích pravidlech k nařízení Rady (EHS) č. 1907/90 o některých obchodních normách vajec

Nařízení Komise (ES) č. 1498/2004 ze dne 24. srpna 2004, kterým se mění nařízení (ES) č. 633/2004, kterým se stanoví prováděcí pravidla k režimu vývozních licencí v odvětví drůbežího masa

Veterinární a zootechnické předpisy

Nařízení Komise (ES) č. 136/2004 ze dne 22. ledna 2004, kterým se stanoví postupy veterinárních kontrol produktů dovážených ze třetích zemí na stanovištích hraniční kontroly Společenství (Text s významem pro EHP)

Nařízení Rady (ES) č. 21/2004 ze dne 17. prosince 2003 o stanovení systému identifikace a evidence ovcí a koz a o změně nařízení (ES) č. 1782/2003 a směrnic 92/102/EHS a 64/432/EHS

Nařízení Komise (ES) č. 599/2004 ze dne 30. března 2004 o přijetí harmonizovaného vzoru osvědčení a inspekční zprávy pro obchod se zvířaty a produkty živočišného původu uvnitř Společenství (Text s významem pro EHP)

Nařízení Komise (ES) č. 282/2004 ze dne 18. února 2004, kterým se zavádí doklad pro celní prohlášení u zvířat dovážených do Společenství ze třetích zemí a pro veterinární kontroly těchto zvířat (Text s významem pro EHP)

Nařízení Rady (ES) č. 870/2004 ze dne 24. dubna 2004, kterým se stanoví program Společenství pro zachování, popis, sběr a využití genetických zdrojů v zemědělství a kterým se zrušuje nařízení (ES) č. 1467/94 (text s významem pro EHP)

Nařízení Rady (ES) č. 1590/2004 z 26. dubna 2004 zakládající program Společenství k zachování, popisu, sběru a využití genetických zdrojů v zemědělství a rušící nařízení Rady (ES) č. 1467/94

Rostlinolékařské předpisy

Nařízení Komise (ES) č. 316/2004 ze dne 20. února 2004, kterým se mění nařízení (ES) č. 753/2002, kterým se stanoví některá prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1493/1999 pro popis, označování, obchodní úpravu a ochranu některých vinařských produktů

ZEMĚDĚLSKÁ VÝROBA

ROSTLINNÁ VÝROBA

Výrobní faktory RV

Počasí

Povětrnostní podmínky posledních pěstitelských ročníků významně ovlivňovaly vývoj zemědělských plodin a výsledky rostlinné výroby. Rok 2002 poznamenaly především historicky nejrozsáhlejší povodně, rok 2003 pak extrémní sucho. Následující rok 2004 bude zapsán jako rok vysokých výnosů a dobré kvality většiny pěstovaných plodin, následně však s odbytovými problémy a poklesem cen.

Z podzimních měsíců roku 2003 méně vyvinuté, nevyrovnané a mezerovité porosty ozimů se v průběhu zimy postupně zapojily a posílily. Vyšší úroveň dešťových a sněhových srážek přispěla k doplnění zásob spodní vody. Sněhová pokrývka dobře ochránila ozimy v obdobích nejnižších teplot. Nedošlo k významnějšímu poškození porostů vymrznutím ani vyležením pod vrstvou ledu nebo vody.

Zejména v důsledku vysoké půdní vlhkosti byl plný nástup jarních polních prací opožděný o 1 - 2 týdny. Průměrná teplota byla v měsíci dubnu ve srovnání s dlouhodobým normálem zhruba o 2 - 3 °C vyšší. To umožnilo dobrou regeneraci ozimů a dobré vzcházení jarních plodin. V květnu následovalo ochlazení, zvláště ve třetí dekádě, místně s výskytem nočních mrazíků. Uvedené podmínky znamenaly zpomalení růstu, pokračování ve zpožděném vývoji většiny polních plodin, nižší zaplevelení, ale vyšší výskyt houbových chorob. V měsíci červnu pak průměrné teploty blízké dlouhodobému normálu s dostatkem srážek umožňovaly velmi dobrý vývoj porostů k realizaci jejich výnosových prvků.

Nástup do žňových prací byl v roce 2004 opožděn ve srovnání s běžnými ročníky zhruba o dva až tři týdny. Teplý a sušší průběh počasí v červenci a srpnu ve všech hlavních výrobních oblastech České republiky znamenal velmi dobré podmínky pro dozrávání a sklizeň především obilovin, olejnin, luskovin, ale i brambor a některých druhů ovoce a zeleniny. Rychlý postup sklizňových prací a poměrně nízké sklizňové ztráty přispěly k vysokým až rekordním výnosům, stejně jako k dobré kvalitě sklizené produkce.

Přes zpoždění hlavních sklizňových prací umožnily příznivé povětrnostní podmínky zemědělcům ve většině regionů dobrou přípravu půdy a včasné zasetí ozimů pro sklizeň roku 2005. V měsících září a října byly průměrné teploty a sumy srážek přibližně na úrovni dlouhodobých normálů v hlavních pěstitelských oblastech. Dešťové srážky prospěly dobrému vzcházení a vývoj ozimých plodin měl příznivé podmínky. Došlo ale také k rozvoji houbových chorob a některých škůdců. Vegetační období roku 2004 ukončil nástup zimního počasí s mrazy do -10 °C koncem měsíce listopadu.

Výživa rostlin

Ve srovnání s rokem 2003 došlo v roce 2004 k podstatnému zvýšení spotřeby živin v minerálních hnojivech. Jak vyplývá z níže uvedené tabulky, došlo k celkovému zvýšení spotřeby živin v minerálních hnojivech o 24,9 % na 99,4 kg čistých živin na 1 ha zemědělské půdy. Na tomto zvýšení se podílela především spotřeba dusíkatých hnojiv. Toto bylo způsobeno zejména příznivými klimatickými podmínkami v průběhu roku 2004, kdy zemědělci hnojili tzv. „na výnos“.

Spotřeba živin v kg na 1 ha zemědělské půdy – minerální hnojiva

Rok	N	P ₂ O ₅	K ₂ O	Celkem
1999	51,1	8,6	5,9	65,6
2000	58,9	10,8	6,2	75,9
2001	72,6	12,3	7,3	92,2
2002	72,3	12,2	7,7	92,2
2003	60,6	11,7	7,3	79,6
2004	75,8	13,7	9,9	99,4

Pramen: MZe

Naopak spotřeba vápenatých hmot klesla oproti roku 2003 o 17,5 %, protože na jaře 2004 byl ukončen dotační titul na podporu vápnění, který byl farmáři v minulosti hojně využíván.

Spotřeba vápenatých hmot v ČR

Rok	Celková spotřeba (tis. t)
2000	243
2001	212
2002	201
2003	171
2004	141

Pramen: MZe

Ochrana rostlin

Rok 2004 byl poměrně příznivý pro rozvoj houbových chorob, mšic a především hrabošů. Na jaře i na podzim se v silné intenzitě objevovali nejen ve víceletých pícech a trvalých travních porostech, ale i v obilovinách, řepce a dokonce i v zatrávněných vinicích. Podle průběhu zimy 2004/2005 lze usuzovat, že problémy s přemnožením budou pokračovat i v letošním roce.

Podmínky pro ozimy nebyly díky suchu na podzim 2003 optimální, porosty byly nevyrovnané, mezerovité, část ozimů vymrzla a proto se na jaře 2004 zaorávalo - hlavně porosty ozimé řepky. U obilovin byl značný nárůst houbových chorob (padlí travní, braničnatka pšeničná) stejně jako mšic. Opakovaný výskyt sněti - převážně sněti mazlavé, registrujeme již několik let, přesto existují zemědělci, kteří používají nemořené osivo. Sněť zakrslá se objevila jen v několika případech. Virové zakrslosti obilovin se rovněž opakují již několik let, zejména ve východních Čechách a na Moravě. Vzhledem ke zvýšenému výskytu přenašečů (mšice, křísi) byly na některých lokalitách využity insekticidy.

Brambory byly sice někde (jižní a západní Čechy) na počátku vegetace poškozeny mrazem a během roku je silně trápila mandelinka bramborová, ale hlízy se sklízely v dobrém zdravotním stavu a v dostatečném množství.

Pěstitelé zeleniny si stěžovali na silné výskyty dřepčků (rod *Phyllotreta*), kteří značně redukuje listovou plochu.

U ovocných plodin byly problémy s houbovými chorobami (padlí jabloňové, strupovitost jabloně), které se často a ve zvýšeném množství objevovaly především na náchylných odrůdách. Rostliny byly dále oslabovány silným výskytem mšic.

Vlivem krupobití, silného větru a přivalových dešťů docházelo často k poškození listové plochy a poléhání rostlin, častější byly rovněž fyziologické poruchy. Také v roce 2004 se na borovicích vyskytla sypavka (*Mycosphaella pini*), stejně jako spála růžovitých (*Erwinia amylovora*) na hrušních, skalníku a především na hlohu.

Spotřeba hlavních druhů pesticidů za rok 2004

Kategorie pesticidů	Spotřeba (kg, l)
Fungicidy	2 133 576
Herbicidy a desikanty	5 025 215
Mořidla fungicidní	419 322
Mořidla insekticidní	6 948
Regulátory růstu	806 195
Zoocidy	437 354
Celkem	8 828 610

Pramen: Státní rostlinolékařská správa

Osivo a sadba

Pokračující státní dotace na nákup osiva pšenice, hrachu a sóji udržely obměnu osiva u těchto druhů na velmi příznivé úrovni, vyšší než je dosahována v ostatních členských státech ES. Dotace na pšenici byla poskytována ve výši do 1 800 Kč/t certifikovaného osiva, na hrách ve výši do 2 500 Kč/t a na sóju do 10 000 Kč/t. Problémem osiva pšenice, včetně osiva certifikovaného, je kvalita moření a volba mořicího přípravku, kdy při nevhodně zvoleném přípravku může dojít i na plochách zasetých certifikovaným osivem k rozšíření sněti a tím k omezení možnosti využití produkce sklizené z takové plochy.

Dotace na výrobu osiva některých druhů pícech a olejnin, které byly vypláceny ve státech ES a v roce 2003 a 2004 také v České republice, jsou ve většině původních členských států převedeny do plateb na farmu. Cílená dotace je zachována pouze ve třech státech a to Belgii, Itálii a Portugalsku. V nových členských státech byly prostředky určené na podporu výroby osiva pícech a některých olejnin začleněny do jednotné platby na plochu poskytované na hektar zemědělské plochy.

Rozsah výroby certifikovaných osiv a sadby

Druh osiva a sadby	Uznaná množitelská plocha (ha)				Uznané osivo – sadba (t)			
	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003
Obiloviny	59 695	68 781	78 726	81 188	125 370	190 978	196 510	164 599
Kukuřice	968	1 340	1 210	1 159	1 196	1 766	1 612	1 304
Luskoviny	6 119	6 919	7 549	6 529	7 115	8 019	7 142	7 018
Olejníny	8 060	12 426	14 526	18 224	4 811	3 565	5 300	10 598
Jeteloviny a trávy	30 659	27 564	16 156	18 091	7 357	5 759	4 669	6 953
Brambory	5 313	4 983	5 161	4 207	75 405	78 193	69 874	67 538

Pramen: ÚKZÚZ

Rostlinné komodity

Obiloviny

Průběh klimatických podmínek v marketingovém roce 2003/04 na celém území České republiky výrazně ovlivnil celkovou produkci a kvalitu obilovin. Rok 2003 byl z hlediska srážkové bilance velmi podprůměrný, kdy oproti dlouhodobému normálu spadlo na území republiky v závislosti na lokalitě 55 - 80 % srážek. Srážkový deficit měl vliv na objem produkce sklizně 2003 a následně zkomplikoval zpracování a přípravu půdy pro setí ozimů. Většina ozimých obilovin na podzim 2003 byla sice zasetá v agrotechnických lhůtách, ale zpracování půdy a předseťová příprava byly nekvalitní. Na většině území ČR se selo do suché, hroudovité, nekvalitně a nedostatečně zpracované půdy. Porosty ozimých obilovin vzházely nerovnoměrně a značně pomalu.

V celém zimním období neměly klimatické podmínky na celkový stav porostů ozimých obilovin negativní vliv, neboť na většině území České republiky byla dostatečná sněhová pokrývka, která ozimy ochránila před mrazy.

Na počátku jarního období byla většina na podzim zasetých porostů v dobrém stavu, dobře odnožených a zapojených. Příznivé počasí v předjarním období přispělo k včasnému nástupu jarních prací. Podstatná část jarních obilovin tak byla zasetá v agrotechnických termínech v průběhu března.

Zásadní vliv na další vývoj a stav porostů mělo počasí v průběhu měsíce května a června roku 2004. V tomto období převládalo velmi chladné počasí s dostatečným množstvím srážek, což se velmi příznivě projevilo na vývoji obilovin a slibovalo velmi slušnou úrodu. Porosty ve většině případů byly velmi dobře vyvinuté, s dostatečným počtem klasů/ha a optimálním počtem zrn v klasu. Chladný charakter počasí však posunul přibližně o dva týdny nástup do žňových prací.

Obiloviny vstupovaly do minulého marketingového roku 2003/2004 s příznivým, podstatně nižším množstvím počátečních zásob, než tomu bylo v předchozích obdobích. Vlivem velmi nízké sklizně v roce 2003 a vlivem vysokého vývozu obilovin z ČR došlo k výraznému snížení zásob obilovin na podprůměrnou hranici 1 014,9 tis. tun. Po sklizni v roce 2003 nastala postupná změna v charakteru trhu s obilovinami. Začala převažovat poptávka nad nabídkou a ovlivnila tak cenový vývoj, který měl v tomto období u všech obilovin stoupající trend.

Bilance obilovin podle jednotlivých druhů pro marketingový rok 2003/2004

Ukazatel	MJ	Pšenice celkem	Žito	Ječmen celkem	Oves	Tritikale	Kukuř.	Ostatní obil.	Celkem
Osevní plocha	tis. ha	648,4	41,9	550,0	77,4	46,0	85,4	10,7	1 459,7
Výnos	t/ha	4,07	3,80	3,76	3,02	3,52	5,58	2,31	3,95
Výroba	tis. t	2 637,9	159,3	2 068,7	233,6	161,9	476,4	24,7	5 762,4
Počáteční zásoby	tis. t	900,7	35,2	212,1	26,0	27,9	166,4	0,5	1 368,8
Dovoz	tis. t	2,6	31,0	3,9	0,1	0,1	6,9	1,5	46,1
Celková nabídka	tis. t	3 541,2	225,5	2 284,7	259,7	189,9	649,7	26,7	7 177,3
Celková spotřeba	tis. t	2 792,5	205,0	1 785,0	217,0	174,0	487,0	10,5	5 671,0
z toho - potraviny	tis. t	1 050,0	175,0	600,0	27,0	0,0	14,0	5,5	1 871,5
- osiva	tis. t	189,0	14,0	105,0	15,0	9,0	13,0	1,0	346,0
- krmiva	tis. t	1 552,5	16,0	1 080,0	175,0	165,0	460,0	4,0	3 452,5
- tech. užití	tis. t	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0
Vývoz vč. Slovenska	tis. t	195,8	6,8	199,4	19,2	1,6	65,3	3,4	491,5
Celkové užití	tis. t	2 988,3	211,8	1 984,4	236,2	175,6	552,3	13,9	6 162,5
Konečné zásoby	tis. t	552,9	13,7	300,3	23,5	14,3	97,4	12,8	1 014,9

Pramen: ČSÚ, Celní statistika, MZe

Poznámky: Zásoby jsou uvedeny včetně SZIF a SSHR. Marketingový rok u obilovin začíná 1.7. běžného roku a končí 30.6. následujícího roku.

Celková osevní plocha obilnin se podle soupisu osevních ploch ČSÚ k 31.5.2004 výrazně zvýšila proti předchozímu roku, a to o 147,6 tis. ha na 1 607,3 tis. ha a navrátila se tak k osevům obvyklým v letech minulých (ročníky 2002, 2001, 2000). V procentickém vyjádření jde o nárůst o 10,1 %.

Průměrný výnos všech obilovin v roce 2004 byl 5,46 t/ha a ve srovnání s předchozím rokem jde o výrazné navýšení o 1,51 t/ha (43 %). Návrat k obvyklým výměrám pěstovaných obilovin spolu s velmi vysokým průměrným hektarovým výnosem vedlo k výraznému navýšení produkce o 3 021,4 tis. tun obilovin (52,4 %) na celkových 8 783,8 tis. tun.

Sklizeň obilovin v roce 2004

U	Pšenice			Žito	Ječmen			Oves	Tritic.	Kuk.	Ostat. obil.	Obiloviny celkem
	ozim.	jar.	celk.		ozim.	jar.	celk.					
P	801,7	61,4	863,2	9,2	115,6	353,4	469,0	58,6	62,8	89,9	6,7	1 609,4
V	5,96	4,35	5,84	5,29	5,15	4,91	4,97	3,88	4,86	6,13	1,98	5,46
S	4 775,2	267,3	5 042,5	313,3	595,9	1 734,7	2 330,6	227,0	305,4	551,6	13,3	8 783,8

Pramen: ČSÚ

Poznámky: U = ukazatel, P = plocha sklizně (tis. ha), V = výnos (t/ha), S = sklizeň (tis. t)

V marketingovém roce 2004/2005 bylo v České republice sklizeno celkem 8 783,8 tis. tun obilovin, zatímco obvyklá sklizeň obilovin v České republice většinou nepřesahuje 7 000 tis. tun. Vznikl tak výrazný přebytek ve výši více než 1 500 tis. tun, který není schopen český trh plně absorbovat. Velmi vysoká úroveň sklizně obilovin znamená, že se opět zcela zásadně mění charakter našeho vnitřního trhu s obilovinami, kdy převažuje nabídka nad poptávkou.

Minulá sklizeň vedla k dočerpání všech dostupných rezerv na obilníní trhu a k zajištění bilanční rovnováhy byly nezbytné státní zásahy (nulové clo na dovoz 300 tis. tun pšenice, znovuoobnovení režimu vydávání neautomatických vývozních licencí a uvolnění části obilovin ze SSHR).

Sklizeň z roku 2004 vedla k výrazné tvorbě přebytků, které je nutno odčerpat a to především intervenčním nákupem dle pravidel Evropské komise. Intervenční nákup probíhá od 1. listopadu do 31. května. Nabízené množství obilovin do intervenčního nákupu však přesahuje disponibilní skladové kapacity České republiky (cca 467 tis. tun) a proto je nezbytné hledat vhodné skladové kapacity v sousedních zemích (Německo, Holandsko, Belgie) k zajištění bezproblémového intervenčního nákupu. Část přebytků méně kvalitního obilí, které nesplňuje kritéria intervenčního nákupu by bylo možné využít ke zpracování na výrobu bioetanolu (na výrobu „zelené energie“), případně nabídnout ke krmení myslivců a rybářům (obilí bez kontaminace plísněmi, mykotoxiny apod.).

Jako v předchozích ročnících, tak i v roce 2004 si pšenice zachovala svůj dominantní vliv na celkovou bilanční rovnováhu všech obilovin. K návratu na velmi vysokou úroveň výroby pšenice v roce 2004 se podílel nárůst osevních ploch a výrazný meziroční nárůst průměrného hektarového výnosu ozimé pšenice. Velmi vysoká úroveň sklizně pšenice znamenala, že celkový charakter našeho vnitřního trhu se po loňském roce, ve kterém vlivem velmi nízké sklizně obilovin převažovala poptávka nad nabídkou, změnil na trh s převažujícími rysy přebytkové nabídky. Pro dosažení bilanční rovnováhy bude třeba vyvézt do zahraničí minimálně 80 tis. tun této komodity při současném provedení intervenčního nákupu nejméně ve výši 830 tis. tun. Z hlediska kvality lze sklizňový ročník 2004 hodnotit jako dobrý, především proto, že ne všechny jakostní parametry (především obsah bílkovin) vykazují požadované hodnoty pro splnění normy potravinářského obilí. Velmi vysokých hodnot je dosahováno u objemové hmotnosti, průměrné úrovně u čísla poklesu a velmi podprůměrných hodnot je dosahováno u obsahu bílkovin v porovnání s ročníky minulými.

Podle soupisu ploch osevů dosáhla celková osevní plocha ječmene pro rok 2004 výměry 469,0 tis. ha. Strukturální přesuny mezi jarním a ozimým ječmenem byly ovlivněny především návratem osevních ploch ozimé pšenice na úroveň jako v předešlých marketingových ročnících. Meziročním navýšením produkce si ječmen opět potvrdil svou pozici druhé nejvýznamnější obiloviny. Jednotlivé ukazatele sklizně sladovnického ječmene v roce 2004 vykazovaly vcelku dobré hodnoty technologické kvality. Sklizeň se svou kvalitou rovná kvalitní sklizni v roce 2003. Pouze ukazatel obsahu bílkovin se vymykal a v porovnání jak meziročním, tak i dlouhodobém byl na velmi nízké úrovni (průměr analyzovaných vzorků je 10,0 %).

Navýšení osevních ploch žita potvrdilo zastavení dlouhodobého poklesu pěstební plochy žita, který souvisel se zhoršenými odbytovými podmínkami na přelomu tisíciletí. Vlivem nedostatečné nabídky žita a nestálé kvality produkce této komodity se postupně charakter vnitřního trhu se žitem změnil na nedostatkový s převahou poptávky, což vedlo k obnovení zájmu o pěstování této komodity. Ve sklizňovém roce 2004 bylo u žita dosaženo velmi dobrých kvalitativních parametrů, což se zřejmě odrazí v množství dováženého žita ze zahraničí, kdy se očekává další mírný pokles v dovozu oproti minulému období.

Po dvou letech navyšování pěstební plochy ovsa došlo v roce 2004 k jejímu poklesu. Pěstování ovsa, jako naši tradiční, relativně nenáročné obiloviny po krátkodobém vzestupu rozlohy pěstování se navrací do úrovně, které byly před rokem 2002.

Rok 2003 potvrdil výjimečné postavení triticales mezi ozimými obilovinami pro svou odolnost vůči extrémně nízkým teplotám, což se v roce 2004 projevilo nárůstem osevních ploch, které byly největší od roku 1992. I nadále si triticales zachovává svůj význam jako plodina velmi vhodná pro krmné užití.

Kukuřice ve sklizňovém roce 2004 zaznamenala další mírný nárůst osevních ploch, což potvrzuje neustálý zájem o tuto plodinu. Nárůst osevních ploch spolu se zvýšením hektarového výnosu způsobilo zvýšení objemu produkce, která se stala druhou nejvyšší produkcí kukuřice na zrna od roku 2002. Kukuřice se tak zařadila mezi plodiny, v jejichž výrobě je ČR soběstačná s možností vývozních dispozic. Od 1.11.2004 je možno kukuřici uplatnit na trhu prostřednictvím intervenčního nákupu.

Cukrovka, cukr

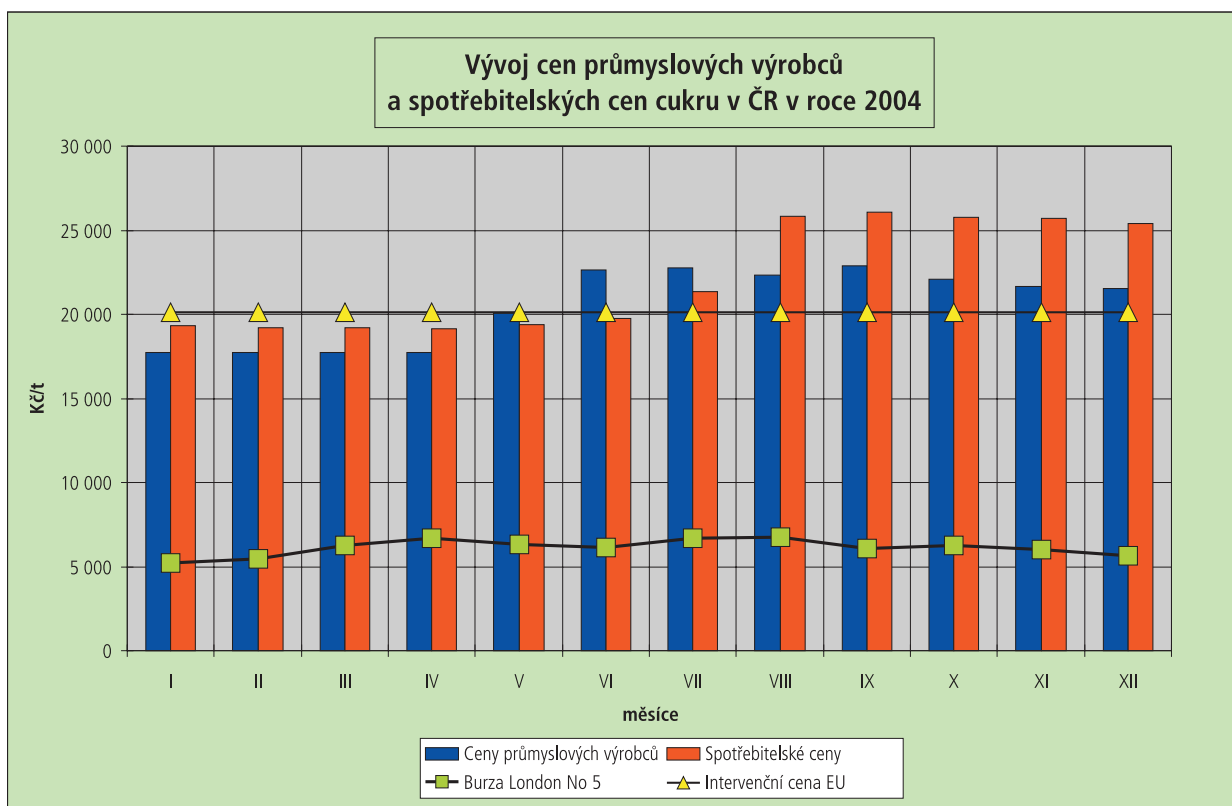
U osevní plochy cukrové řepy v ČR došlo v posledních letech, i přes mírné meziroční výkyvy, ke stabilizaci na úrovni cca 70 tis. ha. Podle ČSÚ byla v roce 2004 sklizena cukrová řepa z plochy 71 096 ha v celkovém množství 3 579 tis. t. Průměrný výnos bulev dosáhl úrovně 50,34 t/ha. Opakoval se kvalitativně nadprůměrný ročník zejména u cukernatosti řepy, což se projevilo nárůstem výroby cukru o cca 40 tis. tun, ve srovnání s předchozí sezónou.

Vstup ČR do struktur ES 1. května 2004 znamenal podstatné změny v českých předpisech pro regulaci trhu s cukrem. Došlo ke zrušení stávajícího nařízení vlády č. 114/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a jeho nahrazení nařízením vlády č. 364/2004 Sb. Tímto předpisem byl ukončen kvótový rok 2003/2004 k 30. dubnu 2004 a stanovena minimální cena cukrové řepy 1 470 Kč/t, vycházející z úrovně unijních pevně stanovených cen. Současně byl zrušen vývozní a tuzemský podíl kvót a kvóty výrobců cukru, které zůstaly nezměněny, byly rozděleny na kvótu A (97 %) a kvótu B (3 %). Poměr rozdělení vycházel z národní kvóty stanovené pro ČR ve výši 454 862 t, členěné na část kvóty A ve výši 441 209 t a kvóty B ve výši 13 653 t. Cukr v kvótě A zhruba vyjadřuje tuzemskou spotřebu cukru a cukr v kvótě B je možno buď prodat na vnitřním trhu EU, nebo vyvézt s vývozní náhradou do třetích zemí. Národní roční kvóta v roce 2004/05 umožňuje zachování produkce cukrové řepy v ČR zhruba na úrovni předchozích let. Případná vyšší produkce cukru nad stanovené kvóty (cukr C) musí být bez vývozních náhrad vyvezena do třetích zemí, nebo zkrmena. Cukr C může být také převeden do individuální produkční kvóty producentů (kvóta A) pro příští marketingový rok, ale maximálně do 20% podílu z celkové kvóty A. Stejně tak ochranná opatření na dovoz cukru (smluvní dovozní kvóty) včetně neautomatických dovozních licencí ze Slovenska a na dovoz vybraných substituentů cukru byla rovněž v platnosti pouze do 30. dubna 2004.

V období od 1. května ČR požívala zejména společné celní ochrany jednotného trhu EU a platila ustanovení o obchodu se třetími zeměmi, avšak ostatní ustanovení předpisů ES (vývozní náhrady, intervenční nákupy a prodej, finanční dávky apod.) nabyla v ČR účinnosti až od 1. července. Kromě jiného se jednalo o minimální cenu cukrové řepy A ve výši 46,72 EUR/t a o intervenční cenu cukru u bílého cukru ve výši 63,19 EUR/100 kg (skutečná cena na trhu se však pohybuje nad úrovní intervenční ceny).

Přijetím společné organizace trhů v odvětví cukru podle základního nařízení Rady ES č. 1260/2001 se stala ČR kompatibilní s tržním řádem cukru v EU. Kromě volného trhu s cukrem v rámci celé EU 25 začala pro tuzemské producenty cukru a obchodníky s cukrem platit vedle některých zvýhodnění i řada povinností. Například dovozy i vývozy cukru i některých substituentů do a z třetích zemí podléhají nově licenčnímu řízení. Vývozci cukru do třetích zemí v rámci kvóty B mohou uplatnit nárok na vývozní náhradu. Výrobci využívající cukr v chemickém průmyslu mohou žádat o výrobní náhrady (pouze u stanovených výrobků). Producenti cukru jsou povinni v každém marketingovém roce zaplatit do rozpočtu EU tzv. produkční dávky (podle výše jejich individuálních produkčních kvót) atd. Všechny tyto záležitosti jsou řešeny v EU prostřednictvím národních intervenčních agentur (v ČR je to SZIF). V ČR platí od 1. května 2004 také celní opatření EU vůči třetím zemím. Dovoz cukru do EU je podstatně ztížen celními bariérami (pro bílý cukr - 41,9 EUR/100 kg, izoglukózu - 50,7 EUR/100 kg čisté hmotnosti, melasu třtinovou i řepnou - 0,35 EUR/100 kg), které se tak ve většině případů výrazně zvýšily v porovnání s obdobím před vstupem. Dále jsou u cukru uplatňována dodatková cla, jejichž výše je proměnlivá v souvislosti s vývojem světové ceny cukru CIF (Cost, Insurance and Freight = náklady, pojistné a přepravné).

Pro tuzemský trh bylo ve zkráceném kvótovém roce 2003/04 prodáno z cukrovarů celkem 255 420 t (za 10 měsíců) cukru, tedy o 130 634 t méně, než za srovnatelné období roku 2002/03. V roce 2003/04 bylo dále prodáno z cukrovarů za účelem vývozu celkem 170 311 t cukru a výrobků z cukru. Tento prodej byl naopak o 30 243 t vyšší než za stejné období roku 2002/03. V roce 2003/04 byl velký rozdíl mezi průměrnými cenami cukru prodávaného producenty cukru pro tuzemský trh a na vývoz. Zatímco pro tuzemský trh byla průměrná cena cukru za 10 měsíců roku 2003/04 15 970 Kč/t, tak u prodeje určeného na vývoz byla průměrná cena pouze 8 157 Kč/t.

Pramen: ČSÚ, F. O. Licht, EK

Cena u zemědělských výrobců (CZV) cukrové řepy zaznamenala v roce 2004 v důsledku přijetí NV č. 160/2004 Sb. vysoký meziroční nárůst o 572 Kč/t, na průměrnou hodnotu 1 521 Kč/t. Tato cena jednoznačně finančně podpořila pěstitele cukrové řepy v ČR. Cena průmyslových výrobců (CPV) cukru v roce 2004 rovněž významně vzrostla oproti roku 2003 (v celoročním průměru o 3,28 Kč/kg) a dosáhla průměru 20,58 Kč/kg. Tento průměr zhruba odpovídá stanovené intervenční ceně cukru v EU (63,19 EUR/100 kg). Z toho důvodu také byla CPV cukru do konce dubna podstatně nižší (17,74 - 17,76 Kč/kg) než od května 2004, kdy skokem vzrostla nad úroveň 20 Kč/kg. Spotřebitelské ceny cukru zaznamenaly v roce 2004 ještě vyšší meziroční nárůst než u CPV (v celoročním průměru o 4,55 Kč/kg) a dosáhly v průměru hodnoty 22,18 Kč/kg. Největší nárůst spotřebitelských cen byl až v srpnu, kdy vzrostla cena až na 25,82 Kč/kg a dále se ceny udržují přibližně na této úrovni. Ceny vzrostly asi o 2 - 3 měsíce později než u CPV zřejmě proto, že obchodní řetězce byly ještě předzásobeny levnějším cukrem z dřívějšího období.

Bilance výroby a spotřeby cukru včetně cukru ve výrobcích (tis. t)

Ukazatel	1998/99	1999/00	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04
Počáteční zásoba	82,2	173,3	164,7	110,7	96,6	12,8
Výroba cukru z řepy	470,2	395,2	434,2	491,2	557,6	515,4
Dovoz celkem	118,7	163,8	159,9	152,8	130,7	159,1
z toho - dovoz cukru	56,1	54,8	55,8	45,9	24,0	31,9
- dovoz cukru ve výrobcích a substituentů cukru	62,6	109,0	104,1	106,8	106,7	127,2
Celková nabídka	671,1	732,3	758,8	754,7	784,9	687,3
Domácí spotřeba	411,1	445,7	451,0	436,2	642,7	407,7
Vývoz celkem	86,7	121,9	197,1	221,9	129,4	237,1
z toho - vývoz cukru	42,1	50,9	110,9	112,3	57,5	147,2
- vývoz cukru ve výrobcích a substituentů cukru	44,6	71,2	86,2	109,6	71,9	89,9
Celková poptávka	497,8	567,6	648,1	658,1	772,1	644,8
Konečná zásoba	173,3	164,7	110,7	96,6	12,8	42,5

Pramen: SZIF, Celní statistika, MZe

Poznámka: Kvóťový rok u cukrové řepy – cukru začíná 1.9. běžného roku a končí 31.8. následujícího roku.

Saldo zahraničního obchodu s cukrem dosáhlo v marketingovém roce 2003/04 (1.10.2003 - 30.9.2004) celkové hodnoty 124 849 t. Ve finančním vyjádření bylo v roce 2003/04 vysoké pozitivní saldo obchodu s cukrem v historicky rekordní celkové hodnotě 2 218,5 mil. Kč, což představuje meziroční nárůst o 2 027,4 mil. Kč. Tato hodnota pozitivního salda byla především ovlivněna velmi vysokými vývozy cukru od února 2004. Saldo obchodní bilance cukru a výrobků s obsahem cukru vykazuje v roce 2003/04 naopak negativní saldo v celkové hodnotě 2 818,2 mil. Kč.

V marketingovém roce 2003/04 bylo do ČR dovezeno celkem 31 760 t cukru v celkové hodnotě 337 mil. Kč. Dovoz cukru meziročně pouze mírně vzrostl o 4 561 t. Dovoz cukru do ČR byl do 30. dubna 2004 regulován smluvními dovozními kvótami. Nicméně dovoz cukru se v roce 2003/04 nezvýšil ani po vstupu do EU v rámci vnitřního obchodu EU 25. Průměrná dovozní cena cukru v roce 2003/04 meziročně vzrostla na hodnotu 10,61 Kč/kg (v roce 2002/03 byla 8,32 Kč/kg). Dovozní cena cukru markantně vzrostla od května 2004, kdy se dovážel především cukr z EU přibližně na úrovni intervenční ceny platné v EU. Největší množství cukru bylo do ČR v roce 2003/04 dovezeno z Německa, celkem 15 127 t. Další významné dovozy cukru pocházely ze Slovenska (7 374 t) a Polska (6 880 t). Teritoriální struktura dovozu se tedy příliš nezměnila ani po vstupu do EU. Významně se pouze zvýšila dovozní cena cukru.

V marketingovém roce 2003/04 bylo vyvezeno z ČR celkem 155 623 t cukru v celkové hodnotě cca 2 555,6 mil. Kč. Vývoz cukru zaznamenal meziročně velmi výrazný nárůst o 102 982 t. Převážná většina cukru z celkového množství byla vyvezena až po vstupu do EU (110 733 t) a to již v rámci vnitřního obchodu do sousedních zemí EU. Do Rakouska bylo vyvezeno celkem 25 369 t, do Německa 25 218 t, do Maďarska 23 607 t a na Slovensko 20 784 t. Z třetích zemí bylo nejvíce cukru vyvezeno do Bosny a Hercegoviny 10 825 t a Chorvatska 2 299 t. Teritoriální struktura vývozu po vstupu do EU se tedy na rozdíl od dovozu cukru významně změnila. V souladu s intervenční cenou cukru v EU velmi výrazně vzrostla i průměrná vývozní cena cukru v roce 2003/04 na hodnotu 20,01 Kč/kg (meziroční nárůst o 12,06 Kč/kg).

Brambory

Průběh počasí byl v ranobramborářské oblasti v roce 2004 celkově velmi příznivý, po mírně opožděné výsadbě byly v průběhu dubna vhodné klimatické podmínky, které umožnily rychlé zakořeňování, vzcházení a růst brambor. České produkční oblasti pěstování raných brambor nepostihly v měsíci květnu ani tradiční přímerní mrazíky, které částečně poškodily některé porosty na jižní a jihovýchodní Moravě. Vhodné růstové podmínky byly i v červnu a červenci. Pozitivně se projevil i pozdější nástup plísně bramborové v celkově nižší intenzitě. Vysoké výnosy raných brambor způsobily převis nabídky nad poptávkou a pro pěstitele nepříjemný pokles cen brambor. Část produkce byla prodána na trzích ostatních členských států Evropského společenství, což lze považovat za úspěch českého bramborářství.

V tradičních oblastech pěstování pozdních konzumních brambor byla výsadba provedena bez větších problémů převážně v dubnu, popřípadě počátkem května. Dostatek srážek v červnu a začátkem července byl důležitý pro tvorbu výnosu velmi raných až poloraných odrůd brambor. Velmi dobrý výnos byl podpořen i pozdějším výskytem plísně u brambor, přičemž průběh počasí většinou umožnil včasnou chemickou ochranu. Pro české bramborářství byl rok 2004 rokem s velmi dobrou výnosovou úrovní, která však stále ještě není rovnocenná s výnosy nejvyspělejších bramborářských zemí celé EU. Konzumní brambory byly sklizeny převážně v dobré kvalitě, někdy s vyšším podílem drobnějších hlíz. Někde se ale projevuje určitá tendence, vzhledem k požadavkům obchodních řetězců na vysokou kvalitu hlíz, přesunovat pěstování konzumních brambor do příznivějších, teplejších oblastí našeho státu.

Statistická data jsou podle metodiky ČSÚ uplatňované od roku 2002 zjišťována odděleně, jednak v zemědělském sektoru a jednak za sektor domácností. Tento postup je plně v souladu s mezinárodní metodikou Eurostatu.

Plochy a výnosy brambor podle jednotlivých sektorů v roce 2004

Plodina	Zemědělský sektor (ha)	Domácnosti (ha)	Celková plocha (ha)	Průměrný výnos (t/ha)	Celková sklizeň (t)
Rané brambory	6 379	1 209	7 588	19,86	150 710
Ostatní brambory	29 595	4 958	34 553	24,38	842 493
z toho - konzum.	22 565	4 958	27 523	24,00	660 538
- průmysl.	7 030	0	7 030	25,88	181 955
Celkem	35 974	6 167	42 141	23,57	993 203

Pramen : ČSÚ

V roce 2004 se zastavil pokles ploch brambor v zemědělském sektoru, mírně vzrostly plochy průmyslových brambor, z nichž brambory určené k výrobě bramborového škrobu jsou ale limitovány přidělením národní výrobní kvóty bramborového škrobu. Klesly pouze plochy brambor pěstovaných zahrádkářským způsobem, což zřejmě souvisí i se změnou životního stylu obyvatelstva. Velmi důležitý však bude rok 2005, kdy budou naši pěstitelé brambor plně zapojeni v systému společné zemědělské politiky celého Evropského společenství a odbyt konzumních brambor bude obtížný vzhledem k velké konkurenci, která na unijním trhu s bramborami je a bude.

Vzhledem k nadprůměrnému výnosu vzrostla v roce 2004 oproti roku 2003 celková produkce brambor o 151 738 tun na 993 203 tun brambor, což je nárůst o 18 % oproti celkové produkci brambor v roce 2003, přičemž se celková plocha pěstovaných brambor snížila zhruba o 3 %.

Podle údajů ČSÚ byla roční průměrná cena zemědělských výrobců (CZV) konzumních pozdních brambor v roce 2004 6 746 Kč/t brambor a roční průměrná CZV konzumních raných brambor činila 6 496 Kč/t brambor.

Ve státní odrůdové knize bylo v roce 2004 zapsáno 144 odrůd brambor, od velmi raných až po pozdní odrůdy. Plocha přihlášených množitelských porostů brambor vzrostla oproti roku 2003 o necelých 6 % a činila 5 024 ha, z toho brambor velmi raných odrůd bylo 1 286 ha a brambor ostatních odrůd 3 738 ha.

Bramborový a pšeničný škrob

Bramborový škrob

Výroba bramborového škrobu je limitována národní výrobní kvótou, která je pro ČR stanovena ve výši 33 660 tun bramborového škrobu. Pro výrobu bramborového škrobu bylo v roce 2004 zpracováno 147 898 tun brambor o průměrné škrobnatosti 20,11 %. Výrobní kvóta byla naplněna, podle pravidel EU bylo vyrobeno 33 644 tun bramborového škrobu.

Společnou organizaci trhu se škrobem upravují ve všech státech Evropského společenství přímo aplikovaná nařízení Evropské komise, pro ČR jsou ještě bližší podrobnosti stanoveny v nařízení vlády č. 115/2004 Sb., kterým se stanoví některé postupy při provádění opatření společné organizace trhu se škrobem.

Podle výše uvedeného nařízení vlády je pěstitelům brambor určených k výrobě bramborového škrobu poskytována národní doplňková platba pro uvedené brambory, dále je výrobcům bramborového škrobu poskytována prémie pro výrobce, schváleným výrobcům výrobků ze škrobu (podle nařízení komise ES č. 1722/93) jsou poskytovány výrobní náhrady a vývozcům škrobu a vývozcům výrobků a zboží vyrobeného ze škrobu jsou poskytovány vývozní náhrady. Poskytování výrobní a vývozní náhrady je odvislé od ceny kukuřice na vybraných trzích s kukuřicí.

Statistika výroby bramborového škrobu

Rok	Osázené plochy (ha) ¹⁾	Průměrný výnos (t/ha) ²⁾	Množství nasmlouvaných brambor (t)	Množství zpracovaných brambor (t)	Množství vyrobeného škrobu (t)	Průměrná škrobnatost (%) ²⁾
2001	5 232	30,8	x	141 181	29 611	17,66
2002	5 400	35,0	161 897	175 240	35 970	17,62
2003	4 865	22,33	154 477	99 189	22 899	19,44
2004	5 162	28,65	160 441	147 898	33 644	20,11

Pramen: Český škrobářský svaz

Poznámky: 1) Brambory určené k výrobě škrobu, 2) Vážený průměr, x = údaje nebyly sledovány

Pšeničný škrob

Pšenice, respektive pšeničná mouka je výchozím produktem k výrobě pšeničného škrobu. V české legislativě je problematika společné organizace trhu se škrobem zpracována v nařízení vlády č. 115/2004 Sb., kterým se stanoví některé postupy při provádění opatření společné organizace trhu se škrobem v platném znění.

Vývoj výroby pšeničného škrobu s dopadem na osevní plochy a obilnou bilanci ČR

Rok		2000	2001	2002	2003	2004
1.	Výroba pšeničných škrobů v ČR v tis. tunách	12,0	12,0	13,5	17,9	18,6
2.	Spotřeba pšenice (ř. 1 x 2,7) v tis. tunách	32,4	32,4	36,5	48,3	50,4

Pramen: Český škrobářský svaz

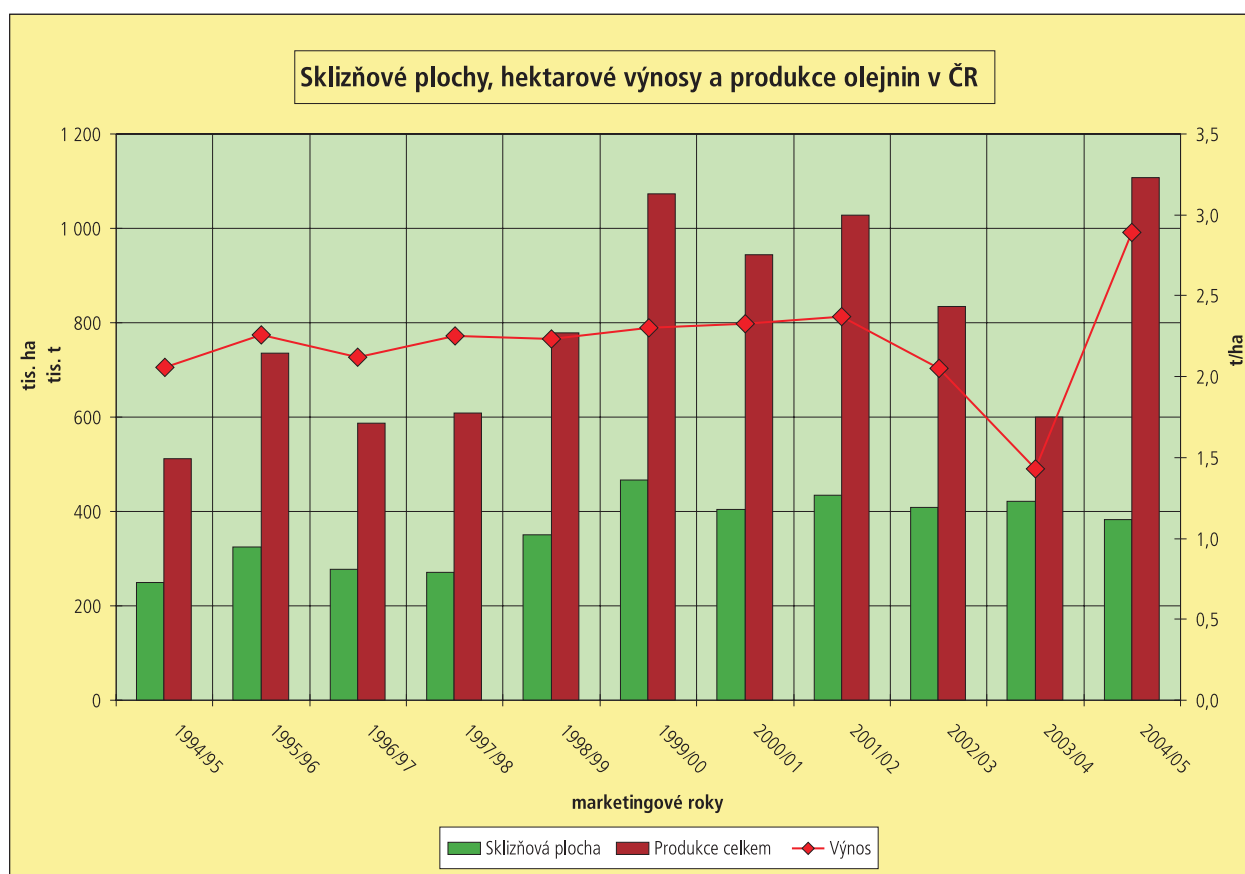
Olejniny

Olejinou s největším zastoupením na pěstitelské ploše olejnin v České republice je řepka olejka, pěstovaná převážně v ozimé formě. V marketingovém roce 2004/2005 byla řepka sklizena z plochy 259,46 tis. ha. Její zastoupení na výměře pěstovaných olejnin činilo 67,8 %. Při vysokém hektarovém výnosu 3,60 t/ha dosáhla celková produkce řepkového semene 934,67 tis. t. Přestože objem produkce řepky značně přesahuje hladinu domácí spotřeby, která v současnosti včetně zpracování pro nepotravinářské užití činí asi 500 tis. t, bylo do ČR dovezeno téměř 50 tis. t řepkového semene z okolních států. Podle současných údajů lze předpokládat, že vývoz řepky dosáhne asi 150 tis. t. Při uvedeném objemu vývozu, který při situaci na evropském trhu, kdy okolní země zaznamenaly nadprodukcí, nelze předpokládat ve větším objemu, zůstane na skladech v ČR do příštího marketingového roku asi 334 tis. t řepkového semene.

Ceny zemědělských výrobců řepkového semene od sklizně klesaly až do konce sklizňového roku. Průměrná cena zemědělských výrobců (CZV) za rok 2004 dosáhla 7 137 Kč/t. Na vyšší průměrné ceny se ale podílela především vysoká cena v první polovině roku. V prosinci roku 2004 poklesla CZV na 6 244 Kč/t.

Další olejninou, která zaujímala na pěstitelských plochách významné místo hned za řepkou, byla hořčice bílá, jejíž sklizňová plocha dosáhla 41,29 tis. ha. Při průměrném hektarovém výnosu 1,05 t/ha dosáhla celková produkce 43,23 tis. tun. Potřeba pro průmyslové zpracování v České republice je asi 7 tis. tun. Ostatní část produkce je určena pro užití jako osivo pro osev mezipločin v ČR i v okolních zemích ES, kam je osivo vyváženo. Částečně je semeno hořčice vyváženo i pro průmyslové zpracování. Cena zemědělských výrobců za rok 2004 dosáhla 8 680 Kč/t.

Slunečnice se svojí rozlohou pěstování 39,39 tis. ha zařazuje na třetí místo mezi olejninami. Celková produkce 84,90 tis. t semene ve sklizňovém roce 2004 řadí slunečnici na druhé místo hned za řepku olejku. Hektarový výnos 2,16 t/ha v roce 2004 se řadí z dlouhodobého hlediska spíše k průměrným a zaznamenal proti předchozímu sklizňovému roku pokles o 8,1 %. Vysoká nabídka semene slunečnice, která přesahuje možnosti zpracování v České republice je příčinou nižší ceny pro zemědělské výrobce na konci roku 2004.

Pramen: ČSÚ

Mezi olejninu s významným zastoupením na pěstitelské ploše se zařazuje ještě mák setý, jehož sklizňová plocha dosáhla 27,61 tis. ha. Celková produkce makového semene činila 24,82 tis. t při průměrném hektarovém výnosu 0,9 t/ha. Průměrná cena zemědělských výrobců makového semene v roce 2004 činila 28 311 Kč/t. Mák je významnou vývozní komoditou.

Luskoviny

Vysoké dovozy sójových šrotů pro krmivářský průmysl, významné poklesy stavů hospodářských zvířat a nízká intenzita pěstování luskovin jsou zřejmě hlavními důvody trvalého poklesu pěstitelských ploch luskovin v České republice. Od roku 1994 do roku 2004 došlo k poklesu osevních ploch luskovin na zrno ze 72 335 ha na 28 406 ha, to znamená snížení o 43 929 ha (o 61 %). V posledních dvou letech ještě podle údajů ČSÚ skončilo velkovýrobní pěstování fazolu a čočky. Stále jednostrannější zaměření rostlinné výroby při otevřeném trhu bylo deformováno výhradně ekonomickými limity. Jejich dopady negativně poznamenaly mimo jiné agrotechnické postupy a zásady střídání plodin s využitím tzv. zlepšovacích plodin, ke kterým právě luskoviny patří. V posledním desetiletí také převládl u zemědělců vůči pěstování luskovin konzervativní přístup, neboť na rozdíl od obilovin a řepky se nedařilo u luskovin dosahovat vyšších výnosů, dobré kvality a příznivé realizace.

Podle údajů Českého statistického úřadu činily v roce 2004 osevní plochy hrachu setého celkem 21 487,49 ha a ostatních luskovin 6 918,46 ha. Luskoviny na zrno celkem zaujímaly 28 406,60 ha. Ve srovnání s 31 364,02 ha v roce 2003 tak došlo k meziročnímu poklesu osevních ploch luskovin na zrno celkem o 2 957,42 ha, tj. o 9,4 %.

Vývoj ploch, výnosů a produkce luskovin na zrno celkem a hrachu

Rok	Luskoviny celkem			Hrách		
	Plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Sklizeň (t)	Plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Sklizeň (t)
1993	93 557	2,43	227 497	82 464	2,45	201 724
1994	70 798	2,31	163 230	61 668	2,42	149 351
2001	37 246	2,46	91 443	32 135	2,57	82 538
2002	34 173	1,91	65 124	27 971	2,01	56 145
2003	31 363	1,98	62 131	24 086	2,23	53 736
2004	28 406	3,11	88 261	21 486	3,35	71 962

Pramen : ČSÚ

Pěstitelský rok 2004 byl v České republice v důsledku příznivých povětrnostních podmínek výjimečný a dosažené průměrné výnosy většiny polních plodin i luskovin na zrno byly velmi vysoké až rekordní. Zaseté porosty luskovin dobře vzešly. V důsledku chladného počasí v měsíci květnu došlo k zpomalení růstu na většině pěstitelských lokalit. V době květu byly příznivé vláhové i teplotní podmínky, což mělo za následek dobré nasazení lusků. Zdravotní stav porostů v průběhu vegetace byl velmi dobrý. Silnější výskyt mšic byl řešen insekticidní ochranou porostů. Pozdější nástup sklizně oproti běžným ročníkům neměl negativní vliv na sklizňové ztráty, což přispělo k velmi dobrým dosaženým výnosům. Prokázalo se, že nové odrůdy jsou velmi vhodné ke kombajnové sklizni.

Podle definitivních údajů ČSÚ byly dosažené průměrné výnosy luskovin na zrno celkem (3,11 t/ha) i samotného hrachu (3,35 t/ha) nejvyšší od roku 1990. V krajích Ústeckém (3,64 t/ha), Olomouckém (3,65 t/ha) a Zlínském (3,61 t/ha) dohromady na téměř 3 200 ha přesáhly průměrné výnosy hrachu úroveň 3,60 t/ha. Naopak v krajích Jihočeském (2,94 t/ha), Karlovarském (2,91 t/ha) a Vysočina (2,98 t/ha) dohromady na cca 5 650 ha byly průměrné výnosy hrachu nižší, než 3 t/ha.

Podle údajů ČSÚ zůstávaly průměrné ceny zemědělských výrobců semene hrachu krmného od sklizně do konce roku 2004 v rozmezí 3 800 - 4 100 Kč/t. Přes dobrou kvalitu semene se potýkala část pěstitelů s odbytovými problémy. Od září do prosince byl realizován vývoz zhruba 6 800 t semene hrachu, zejména do Polska (4 090 t) a do Německa (1 500 t).

Z celkové výměry 6 920 ha ostatních luskovin bylo dosaženo produkce 16 299 t semene při průměrném výnosu 2,36 t/ha. Značnou část výměry ostatních luskovin zaujímaly množitelské porosty bobu a pelušky k produkci osiv, určených do luskovino - obilních směsek, či pro pícninářské využití na domácím trhu i pro vývoz. Jejich výměra činila v roce 2004 celkem 3 431 ha.

Pokud se nepodaří i v budoucích letech pěstitelům stabilizovat vyšší úroveň výnosů a dobrou kvalitu produkce luštění a obchodním společnostem zajistit jejich odbyt, bude nadále nemožné rozšiřovat mnohostranný příznivý vliv pěstování luskovin. Trvale vysoká poptávka krmivářského průmyslu v EU vytváří prostor ke smluvnímu zajištění jejich odbytu.

Len přadný a konopí seté

Len přadný

Len přadný je komodita, která tradičně nemá problémy s odbytem. Naopak, z bilance výroby a potřeby třeného vlákna vyplývá, že cca polovina potřebného množství vlákna se k nám musí dovážet a to i v té kvalitě, kterou můžeme získat ze stonků, vypěstovaných v ČR. Rozšíření ploch přadného lnu na potřebnou plochu brání vedle rizikovosti pěstování této plodiny především nedostatek finančně dostupné sklizňové techniky.

Pěstování přadného lnu bylo v roce 2004 finančně podpořeno v rámci Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 2 Zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství pro rok 2004, dotačním programem 1.F - Podpora nepotravinářského využití půdního fondu - pěstování přadného lnu pro vlákno. Z tohoto programu bylo vyplaceno 128 pěstitelům na 5 366 ha přadného lnu cca 21 465 tis. Kč. Sazba dotace byla 4 tis. Kč/ha.

Dále byla ze Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 2 odst. 1 písm. a) bod 11 zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství - dosažení úrovně přímých plateb do zemědělství stanovené smlouvou o přistoupení České republiky k Evropské unii pro rok 2004 podpořena výroba certifikovaného osiva přadného lnu částkou 7 tis. Kč na 1 t vypěstovaného a uznaného osiva v rámci programu 1. F. - Osivo pícnin a lnu.

V roce 2004 bylo přadným lnem oseto 5 499 ha. K setí bylo použito 14 odrůd. Největší osevní plochy zaznamenaly odrůdy Jordán (24,9 %), Bonet (13,7 %), Elektra (10,8 %), Escalina (9,4 % ploch), Venica (8,3 %), Ilona (8,1%)

a Viking (7 %) ploch. V menším rozsahu se pěstovaly odrůdy Merkur, Agatha, Jitka, Tábor, Texa, Super a Viola. Setí bylo zahájeno v druhé polovině března, ukončeno v dubnu. Proběhlo bez výraznějších problémů, klimatické podmínky byly příznivé i pro vzcházení. Porosty přádného lnu od počátku vegetace až do konce června byly vyrovnané, celkově hodnoceny jako dobré.

Trhání bylo zahájeno již koncem června, do 31.7. bylo vytrháno 1 135 ha, tj. 21 % ploch, do konce srpna 4 648 ha, tj. 85 %, a zbývajících 801 ha bylo vytrháno v první polovině září. Z důvodu dlouhotrvajícího sucha v měsíci srpnu a v první polovině září probíhalo rosení stonku velmi pomalu. Do poloviny srpna bylo sklizeno jen 89 ha, do poloviny září 1 265 ha, do konce září bylo sklizeno 2915 ha, tj. 53 % plochy. Dešťové srážky v druhé polovině září přispěly ke zrychlení procesu rosení a sklizeň stonku byla do konce října ukončena. Dle ČSÚ byla z 5 365 ha celková sklizeň rosených stonků 17 557 t, průměrný výnos roseného stonku činil 3,27 t/ha. Lnářský svaz uvádí sklizňovou plochu 5 372 ha, celkovou sklizeň rosených stonků 19 290 t, průměrný výnos roseného stonku 3,6 t/ha, (při rozpětí 3,3 - 4 t/ha), průměrný obsah dlouhého vlákna 15,2 % (7 - 24 %), podíl krátkého vlákna 14,8 % (8 - 20 %). Jakost dlouhého vlákna se pohybuje v rozmezí Tex 125 - 92.

Ze sklizně 2004 se očekává celková výroba 5 780 t lněných vláken, z toho dlouhého vlákna 2 930 t a krátkého vlákna 2 850 t. Dalších 700 t krátkého vlákna se předpokládá získat ze lnu a konopí na speciální zpracovatelské lince v podniku Lenka Kácov. Sklizeň přádného lnu v roce 2004 byla velmi dobrá jak z hlediska výnosu stonku, tak i kvality a výdajnosti vlákna.

Bilance výroby a spotřeby rosených stonků lnu přádného v tis. t

Ukazatel	MJ	2000/01	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05
Sklizňová plocha	tis. ha	5,911	5,565	5,694	6,003	5,372
Výnos rosených stonků	t/ha	2,36	3,23	2,73	2,32	3,6
Počáteční zásoba	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00
Výroba	tis. t	13,9	17,7	15,3	13,93	19,29
Dovoz	tis. t	0,3	0,4	0,5	0,03	0,03
Celková nabídka	tis. t	14,2	18,1	15,6	13,96	19,32
Domácí průmyslové zpracování	tis. t	14,1	17,6	15,5	13,96	19,26
Vývoz	tis. t	0,1	0,5	0,1	0,00	0,06
Celková poptávka	tis. t	14,2	18,1	15,6	13,96	19,26
Konečná zásoba	tis. t	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00

Pramen : Lnářský svaz ČR

Poznámka: Marketingový rok u lnu začíná 1.7. běžného roku a končí 30.6. následujícího roku.

Konopí seté

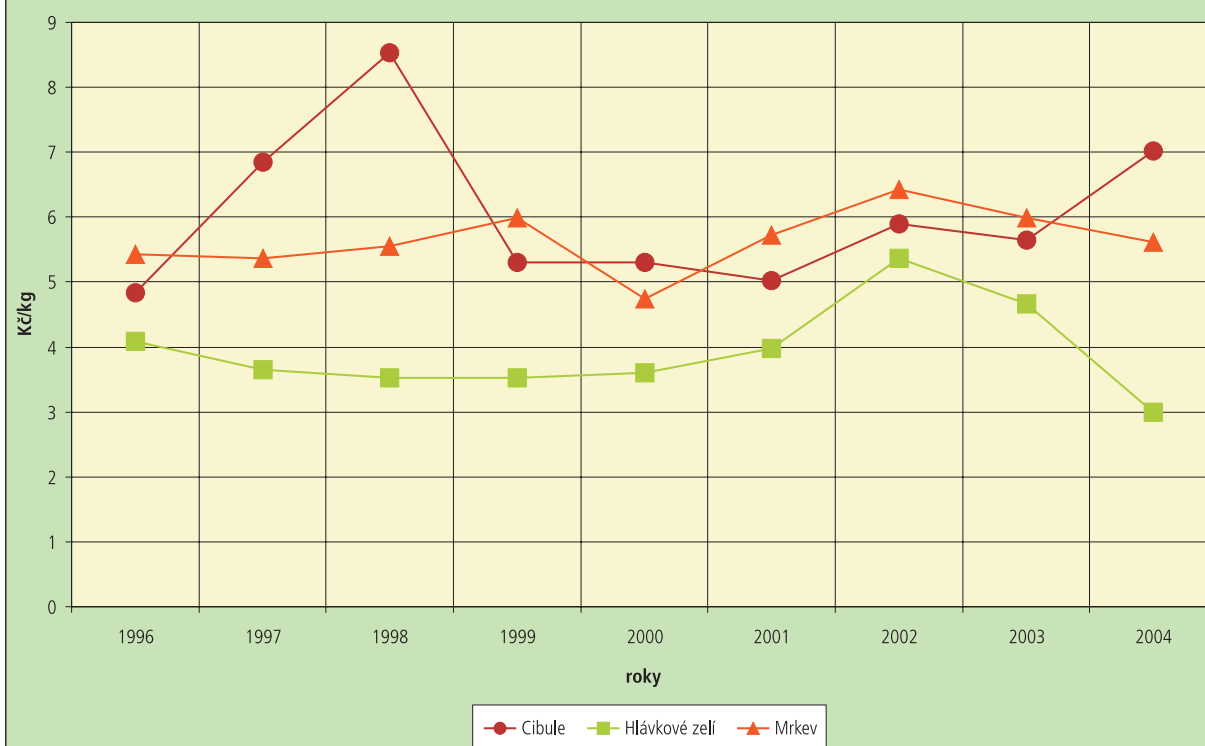
Pěstování konopí v ČR a jeho uplatnění pro textilní využití i jako energetického zdroje se začalo pokusně ověřovat už v roce 1998. Pro pěstování v ČR je odzkoušena odrůda Beniko, která je zapsána ve Státní odrůdové knize a je vedena i ve Společném katalogu EU. Osivo této odrůdy, která je vhodná též pro pěstování na energetické využití, je zajištěno v potřebném rozsahu. V roce 2004 bylo konopím oseto cca 190 ha, sklizeno 150 ha. Konopný stonk byl sklizen ve výši cca 1 300 t. Byly zkoušeny různé varianty sklizně konopného stonku, protože způsob sklizně a vhodná sklizňová technika jsou dosud slabým článkem pěstitelské technologie konopí pro vlákno.

Zpracování konopného stonku na vlákno se v ČR postupně rozšiřuje. Vedle podniku Lenka Kácov poloprovozně ověřuje zpracování konopného stonku i další tírna. Ze sklizně v roce 2004 se předpokládá výroba ve výši cca 250 t krátkého vlákna z konopného stonku. Zájem o konopné vlákno má v současné době především papírenský a automobilový průmysl. Konopí představuje také významnou plodinu pro energetické využití.

Zelenina

Podle údajů ČSÚ se v roce 2004 sklídilo celkem 322 333 t zeleniny z plochy 16 683 ha (tj. včetně dopočtu za sektor domácností). Po několika letech ovlivněných negativními klimatickými podmínkami byl rok 2004 naopak velmi příznivý pro produkci zeleniny nejen v České republice, ale i v celé Evropě. V tomto roce se oproti předchozím letům ve většině vyspělých zelinářských zemích pěstební plochy některých druhů zeleniny rozšířily, což přispělo k výrazným přetlakům jejich nabídky nad poptávkou trhu a ke značným odbytovým problémům. Dalším důsledkem této skutečnosti byl rovněž výrazný propad cen zemědělských výrobců (tzv. farmářských cen) zejména ve II. pololetí roku, a to jak v ČR, tak i v zahraničí.

Vývoj cen zemědělských výrobků cibule, mrkve a hlávkového zelí v ČR

Pramen: ČSÚ

Průměrné ceny zemědělských výrobců zeleniny v ČR za rok 2004 poklesly oproti roku 2003 u převážné většiny sledovaných druhů, nejvíce pak u hlávkového bílého zelí, hlávkové kapusty, rajčat, bulvového celeru, petržele, póru a květáku. Naopak zvýšení průměrných cen zemědělských výrobců (CZV) bylo zaznamenáno u cibule, okurek a papriky. Průměrné spotřebitelské ceny sledovaných druhů zeleniny zaznamenaly za rok 2004 opětovný pokles, výjimku představovaly pouze ceny okurek a melounů, které se v porovnání s rokem 2003 mírně zvýšily. Nejvýraznější pokles spotřebitelských cen nastal u hlávkového zelí, dále u mrkve, květáku, celeru, cibule, salátových okurek a rajčat.

Statistické údaje o agrárním obchodu jsou ode dne vstupu ČR do EU získávány podle nové metodické koncepce, a tak tyto nejsou a nemohou být plně srovnatelné s údaji získanými v minulých letech, protože povinnost vykazovat o obchodě v rámci zemí EU mají zpravodajské jednotky s roční hodnotou odeslání a přijetí nad asimilačním prahem (tj. 4 mil. Kč pro odeslání, 2 mil. Kč pro přijetí) a dále jednotky, které nejsou osvobozené od DPH.

Podle předběžných údajů celní statistiky bylo v roce 2004 do ČR dovezeno (včetně vnitrounitního obchodu od 1. května) 356,2 tis. t čerstvé zeleniny v hodnotě 4,7 mld. Kč. Největší objem čerstvé zeleniny pocházel ze Španělska (77,4 tis. t), Polska (58,5 tis. t), Nizozemska (53,0 tis. t), dále též z Německa (31,6 tis. t) a Maďarska (28,0 tis. t).

Vývoz čerstvé zeleniny (včetně vnitrounitního obchodu) dosáhl objemu zhruba 26,0 tis. t v hodnotě 321,0 mil. Kč. Významnými vývozními komoditami byla rajčata, hrášek, melouny, okurky, mrkev a cibule, které směřovaly především na Slovensko (58,7 % z celkového objemu vývozu), dále do Polska (21,2 %), Německa (4,7 %) a Rakouska (4,6 %).

V posledních třech letech činila průměrná roční produkce zeleniny v EU-15 asi 55 mil. t, rozšířením Unie na 25 členů vzrostla roční produkce zhruba na 65 mil. t zeleniny. Největšími producenty zeleniny v EU-25 je Itálie a Španělsko, s roční produkcí cca 15 mil. t, resp. 12 mil. t. Na třetím místě je Francie, následuje Polsko a Řecko, Německo a Nizozemsko.

V roce 1996 se sektor ovoce a zeleniny podílel 13,4 % na celkové hodnotě zemědělské produkce EU-15. V roce 2003 se tento podíl zvýšil na 17,2 % a po započtení produkce nových členských států činí 16,8 %. Na zvyšování tohoto podílu působil mimo jiné pokles tržních cen ostatních zemědělských produktů v důsledku zavádění diferencovaných reforem společné zemědělské politiky. Význam sektoru ovoce a zeleniny je zvláště zřetelný v Řecku (34,5 % z hrubé zemědělské produkce v letech 2001 - 2003), Španělsku (32,3 %), Portugalsku (30,8 %), Itálii (25,0 %) a Maltě (24,1 %).

Ovoce

Rok 2004 byl i pro ovocnářský sektor celkem příznivý. Nástup jarního období byl mírně opožděn v rozmezí 4 - 6 dní a tento vegetační posun pokračoval po celé léto a trval prakticky až do sklizně ovoce, mimo sklizně jaderovin. Násada květních pupenů byla v důsledku příznivých teplotních podmínek všeobecně velmi vysoká. Avšak vlivem jarních mrazíků došlo k poškození květenství zejména u drobného ovoce, lokálně také u meruněk. Úhrn vodních srážek ve vegetačním období byl všeobecně výrazně podnormální, s určitými rozdíly podle pěstitelských oblastí. Při lokálních bouřkách došlo k četnějšímu poškození plodů kroupami a také k lokálním silnějším infekčním tlakům houbových chorob, především strupovitosti jabloní. K velmi silným výskytům mšic došlo prakticky u všech ovocných druhů, především na začátku vegetačního období, naopak méně závažný byl výskyt svilušek.

V roce 2004 bylo v ČR sklizeno cca 428 tis. tun ovoce a byla tak nejvyšší od rekordního roku 2000, kdy se sklídilo téměř 470 tis. t. Sklizeň všech ovocných druhů (kromě broskví) byla vysoká; největší byla u třešní, rybízů, višní, hrušek, meruněk a švestek. Celková sklizeň jablek dosáhla 280,8 tis. t, jablka zejména z extenzivních sadů však byla většinou nižší kvality vlivem poškození krupobitím a též silného rozšíření strupovitosti.

Produkce ovoce z intenzivních sadů v roce 2004 činila 202 354 t. Zatímco v minulých letech se o nadprůměrné úrody zasloužila jablka, rok 2004 byl výjimkou. Jablek se v porovnání s pětiletým průměrem urodilo jen o 2 % více, ale ovoce ostatních druhů se sklídilo mimořádných téměř 40 tis. t. Vedle klimaticky příznivého roku se projevil i investice do obnovy sadů z minulých let, kdy se investovalo i do výsadeb jiných ovocných druhů než jabloní.

Od roku 1995 do května 2004 bylo v ČR nově vysázeno celkem 6 486 ha intenzivních ovocných sadů, z toho s podporou v rámci dotační politiky státu 5 756 ha. I když věková struktura intenzivních sadů není stále dobrá, pozitivní skutečností je růst podílu mladých výsadeb - z 8,8 % v roce 2003 na 12,2 % v roce 2004.

Vyhodnocení plochy intenzivních sadů hlavních ovocných druhů v ČR podle plodnosti k 31. 5. 2004

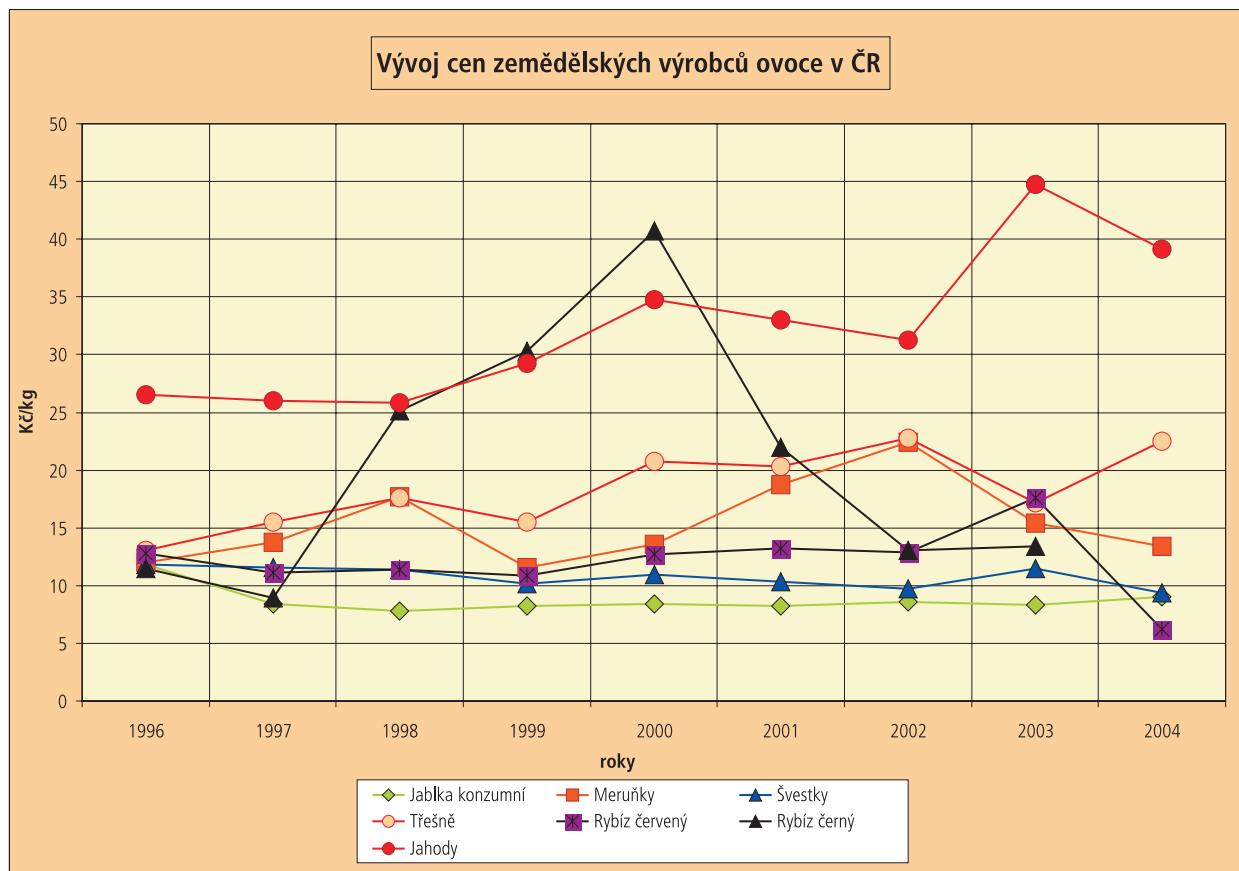
Ovocný druh	MJ	Výsadby neplodné (mladé)	Začátek plodnosti	Plná plodnost	Pokles plodnosti	Celkem
Jabloně	ha %	665,9 6,8	713,1 7,3	2 918,8 29,9	5 468,7 56,0	9 766,5 100,0
Hrušně	ha %	172,3 36,8	60,2 12,9	80,5 17,2	155,1 33,1	468,1 100,0
Broskvoně	ha %	59,6 4,3	81,2 5,9	408,1 29,7	824,6 60,1	1 373,5 100,0
Meruňky	ha %	150,0 8,0	64,2 3,4	904,6 48,3	755,6 40,3	1 874,4 100,0
Třešně	ha %	204,7 22,9	63,0 7,0	389,6 43,5	237,4 26,6	894,7 100,0
Višně	ha %	344,7 15,1	443,2 19,4	625,9 27,4	871,6 38,1	2 285,4 100,0
Slivoně, švestky	ha %	400,6 36,0	195,2 17,5	397,6 35,7	119,9 10,8	1 113,3 100,0
Angrešt	ha %	-	1,4 9,0	0,5 3,2	13,6 87,8	15,5 100,0
Rybíz bílý	ha %	0,2 1,6	-	1,2 9,5	11,2 88,9	12,6 100,0
Rybíz červený	ha %	225,1 18,3	58,5 4,8	117,3 9,6	823,5 67,3	1 224,4 100,0
Rybíz černý	ha %	145,2 32,7	26,1 5,9	49,8 11,2	223,4 50,2	444,5 100,0
Celkem	ha %	2 368,4 12,2	1 706,1 8,8	5 894,0 30,2	9 504,4 48,8	19 472,9 100,0

Pramen: ÚKZÚZ

Podle předběžných statistických údajů se v roce 2004 dovoz čerstvého a sušeného ovoce (včetně vnitrouniného obchodu od 1. května) výrazně zvýšil v porovnání s předchozím rokem a dosáhl 652,6 tis. t v hodnotě 9,4 mld. Kč. Nárůst byl zaznamenán především u dodávek jižního ovoce (banánů, pomerančů, kiwi, mandarinek), ale rovněž u ovoce mírného pásma. Vývoz těchto komodit (včetně vnitrouniného obchodu) se v uvedeném roce zvýšil na

151,7 tis. t v hodnotě 1,5 mld. Kč, a to z důvodu výrazného nárůstu vývozu jablek pro průmyslové zpracování a také višní.

Průměrné ceny zemědělských výrobců ovoce v ČR podle výsledků šetření ČSÚ klesly v porovnání předchozím rokem u většiny sledovaných ovocných druhů, s výjimkou CZV konzumních jablek a třešní. Největší cenový propad nastal u rybízu, dále rovněž u jahod, švestek, meruňek, broskví a moštových jablek. Naproti tomu průměrné roční spotřebitelské ceny vykazují v roce 2004 spíše nárůst, a to zejména ceny konzumních jablek, pomerančů a banánů.

Pramen: ČSÚ

Chmel

Pro české chmelaře lze rok 2004 charakterizovat jako dobrý. Podařilo se zobchodovat všechny sklizený chmel, i když prodejní cena byla opět negativně ovlivněna vývojem kurzu české koruny k americkému dolaru a euru.

V roce 2004 se sklizňová plocha pohybovala přibližně na stejné úrovni jako v roce 2003. Nastal pouze mírný pokles z 5 942 ha sklizňové plochy na 5 838 ha. Výše úrody byla průměrná, což nezpůsobilo problémy s prodejem. Prodej chmele ze sklizně 2004 pozitivně ovlivnila nízká úroda roku 2003 v celé Evropě, a to jak v množství tak i obsahu alfa hořkých látek. Celkem v ČR bylo sklizeny 6 310,7 t chmele o průměrném výnosu 1,08 t/ha. Sklizeň chmele v roce 2004 se dle pivovarských hodnot řadí k mírně nadprůměrným. Obsah alfa hořkých látek u standardního Žateckého poloraného červeňáku (ŽPČ) byla 3,8 % v sušině, u ozdraveného ŽPČ 4,4 %, u odrůdy Sládek 5,8 % a u odrůdy Premiant 9,8 %.

Klimatické podmínky roku 2004 byly ve srovnání s rokem 2003 na lepší úrovni. První polovina vegetačního období byla téměř ideální co do teplot tak i srážek. První negativní vlivy se však začaly projevovat začátkem června, kdy značnou část ploch (až 700 ha na Lounsku a Rakovnicku) postihlo krupobití. Větší negativní dopad na tvorbu a růst hlávek v průběhu měsíce července a srpna způsobilo v některých částech Žatecka, Rakovnicka a Ústěcka sucho. Lepší situace se v tomto období vyvinula v Tršické oblasti, kde byly větší srážky, což pozitivně ovlivnilo poslední fázi růstu chmele. Z tohoto důvodu se i v rámci ČR projevila velká variabilita výnosů, kdy rozdíl mezi nejlepšími a nejslabšími průměrnými výnosy byl větší než 1,5 t/ha u jedné a téže odrůdy.

Z důvodu nutnosti ukončení dotačního titulu Obnova chmelnic, ovocných sadů a prostorových izolátů révy vinné, chmele a ovocných druhů (I.R.A.b.) k 30. 4. 2004 bylo obnoveno v rámci tohoto titulu pouze 89 ha chmelnic s celkovým příspěvkem MZe ČR ve výši 9,880 mil. Kč. Podpora vybudování kapkové závlahy zůstala v dotačních titulech MZe ČR beze změny. Poskytnuté dotace MZe na vybudování kapkových závlah chmele ve výši 48 700 Kč/ha umožnily rozšířit tento způsob závlahy o výměru 113,21 ha chmelnic. Celkově v rámci tohoto dotačního titulu bylo vyplaceno 5, 513 mil. Kč.

V rámci systému národních doplňkových plateb bylo v roce 2004 vypláceno dle stanovených podmínek 4 320 Kč/ha chmelnice vedené v evidenci k 31.12.2004. Celkově bylo vypláceno 27, 842 Kč a takto podpořeno 6 452 ha chmelnic.

Chmel patří mezi plodiny s vysokými nároky na vstupy. Mezi základní vstupy patří spotřeba práce lidí a strojů, spotřeba energie a materiálu a spotřeba nákladů. Oproti minulému období je zaznamenán výrazný vzestup materiálových nákladů a růst ceny pracovní síly.

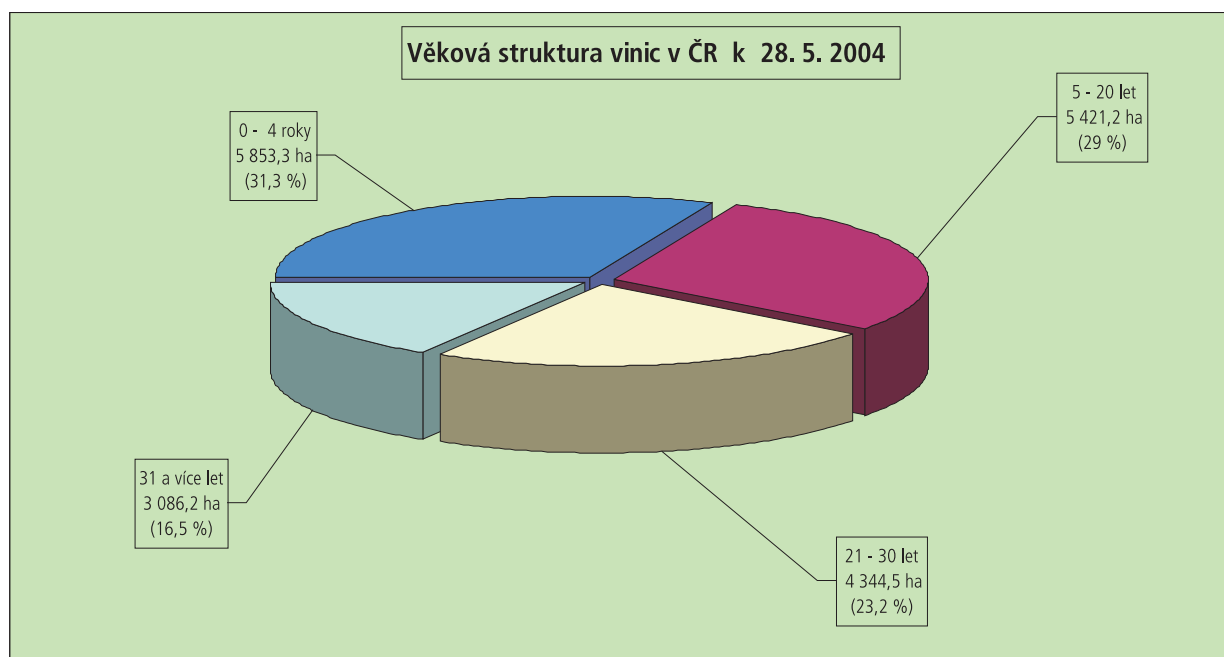
Při současných reálných cenách od výrobce (dle ČSÚ 130 708 Kč/t suchého chmele) a dosahovaných výnosech není pěstování chmele dostatečně rentabilní. Zemědělci jsou sice v průměru uhrazeny variabilní náklady, ale nikoliv náklady fixní. V praxi to znamená, že nezbývají peníze zejména na obnovu parku strojů a další investiční činnost. Prostor ke zlepšení je zejména v oblasti snižování nákladů na vstupy.

Réva vinná, víno

Mírná zima roku 2004 umožnila velmi dobré přezimování révy vinné. Avšak deštivé počasí mělo později nepříznivý vliv na oddálení doby kvetení a nerovnoměrný vývoj bobulí. Dle údajů ČSÚ činil průměrný výnos hroznů v roce 2004 jen 5,4 t/ha, což je výnos srovnatelný zhruba s rokem 2002. Průměrná cukrnatost se pohybovala kolem 18,4°NM.

Velmi vhodné podmínky v loňském roce měli pěstitelé, kteří sázeli mladé vinice. Dostatečný přísun srážek zabezpečil, že nově vysazené sazenice se dobře ujaly a rychle zakořenily. Stejná situace byla v případě produkce révových sazenic.

Podle výsledků registrace ÚKZÚZ činí plocha vinic, představující současný produkční potenciál ČR, 19 261 ha (z toho je 18 710 ha produkčních ploch a 551 ha vykloučených vinic). Z toho vinařská oblast Čechy dosahuje 760 ha.

Pramen: ČSÚ

Z celkově osázené plochy 18 710 ha tvoří plocha osázená bílými odrůdami 67 %. Z bílých moštových odrůd jsou ve výsadbách nejvíce zastoupeny Müller Thurgau (11 % celkové plochy výsadby) a Veltlínské zelené (11 %). Z modrých moštových odrůd ve výsadbách převažují Svatovavřínecké (9 %) a Frankovka (7 %). V roce 2004 byly do Státní odrůdové knihy ČR zapsány tyto nové bílé moštové odrůdy: Auxerrois, Hibernál a Vrboska. Nové uznané modré moštové odrůdy jsou: Domina, Dornfelder a Laurot.

V souladu s vyhláškou č. 324/2004 Sb. dochází k novému členění produkčních oblastí na celkem dvě - Čechy a Morava, a na 6 podoblastí - mělnickou, litoměřickou, mikulovskou, slováckou, velkopavlovickou a znojemskou.

V roce 2003 byl rozvoj vinohradnictví a vinařství podpořen částkou 56 mil. Kč v rámci dotační politiky a v roce 2004 činila tato částka 70 mil. Kč. Na hospodaření v režimu integrované produkce révy vinné bylo vynaloženo 14 mil. Kč. Vinařský fond podpořil rozvoj vinohradnictví a vinařství celkovou částkou 237 mil. Kč.

I nadále se udržuje trend růstu cen výrobců vinných hroznů. V porovnání k roku 2002 stouply ceny v roce 2003 o více než 700 Kč na celkových 14 560 Kč/t. Protože ČR nevyprodukuje tolik hroznů, abychom mohli vyrobit víno pro samozásobení, bylo třeba moštové hrozny dovážet. Dovoz hroznů v marketingovém roce 2003/2004 vzrostl ve srovnání s obdobím 2002/2003 o 1 471 t na celkových 12 330 t.

Objem dovozu vína v marketingovém roce 2003/2004 stoupl oproti období 2002/2003 o 4,5 % na celkových 1 027 tis. hl. Víno se převážně dováželo ze Španělska, Itálie a Rakouska. Také hodnota vývozu vína stoupla v marketingovém roce 2003/2004 na 11 138 tis. Kč a byla tak o 4 % vyšší než v marketingovém roce 2002/2003. Víno se tradičně nejvíce vyváželo na Slovensko, vermuty na německý trh.

Celková spotřeba hroznů i vína v roce 2003 opět mírně stoupla; u hroznů na 3,3 kg/osobu a u vína na 16,3 l/osobu. Lze předpokládat, že spotřeba těchto produktů bude i nadále stoupat.

Vinohradnictví a vinařství je provozováno též v systémech regulovaného hospodaření jako ekologické vinohradnictví a integrovaná produkce (IP) hroznů a vína.

V současnosti je ekologické vinohradnictví v České republice realizováno 4 podniky na celkové ploše necelých 20 ha vinic. Celý systém je regulován nařízením Rady (EHS) č. 2092/91, zákonem č. 242/2000 Sb. a vyhláškou MZe č. 53/2001. Vyžaduje se kontrola nezávislou státem pověřenou organizací - KEZ (Kontrola ekologického zemědělství). Poskytované podpory upravuje nařízení vlády č. 242/2004 Sb. a činí 12 235 Kč/ha.

V současné době hospodaří v systému integrované produkce hroznů a vína 107 podniků registrovaných ve Svazu integrované produkce hroznů a vína. Výměra celkem tvoří 5 838 ha plodných vinic. V příštích letech se předpokládá další nárůst ploch vinic obhospodařovaných v systému IP. Novela nařízení vlády č. 242/2004 Sb., o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí, začleňuje integrovanou produkci hroznů a vína do systému podpor, přiznaných tímto nařízením, s částkou 4 655 Kč/ha pro tento způsob hospodaření v rámci novely nařízení.

Léčivé, aromatické a kořeninové plodiny

Skupina léčivých, aromatických a kořeninových rostlin (LAKR) zaznamenává celosvětově nárůst zájmu, a to jak v oblasti pěstování, tak i ve všech oblastech konečného užití, tj. přes humánní a veterinární medicínu, fytofarmacii, potravinářství, kosmetický průmysl až po produkci látek, extraktů a bioproduktů. Tento trend je znatelný také v tuzemské produkci, kdy je po značném poklesu na konci minulého století znatelný růst ploch. V roce 2004 dle údajů ČSÚ byly LAKR v ČR pěstovány na 11 748 ha s produkcí 7 713 t, což oproti roku 2003 znamená nárůst o 2,9 %, resp. o 5,9 %. Nejvýraznější růst zaznamenaly pěstební plochy léčivých rostlin.

Vývoj ploch produkce léčivých, aromatických a kořeninových rostlin v ČR

Rok	Léčivé rostliny			Kořeninové a aromatické rostliny		
	Sklizňová plocha (ha)	Produkce (t)	Výnos (t/ha)	Sklizňová plocha (ha)	Produkce (t)	Výnos (t/ha)
1996	5 306	3 636	0,69	10 483	7 314	0,70
1997	6 127	3 570	0,58	7 018	5 663	0,81
1998	6 362	5 282	0,83	3 315	2 039	0,62
1999	950	578	0,61	2 557	1 565	0,61
2000	2 201	2 118	0,96	4 818	2 440	0,51
2001	1 500	974	0,65	4 871	3 292	0,68
2002	2 841	2 086	0,73	5 118	3 709	0,72
2003	5 162	3 003	0,58	6 259	4 286	0,68
2004	5 595	5 257	0,94	6 153	2 546	0,40

Pramen: ČSÚ

Významné postavení v ČR zaujímají stále kmín a ostropestřec, v širším pojetí LAKR k nim patří makovina a námel. Makovina je pro farmaceutické účely v ČR pěstována zhruba na 16 000 ha s výnosem okolo 0,35 t/ha, ostropestřec se v posledních letech pěstuje na přibližně 2 500 ha s výnosem 0,68 t/ha a námel na cca 1 500 ha s výnosem 0,9 t/ha. Z maloplošně pěstovaných rostlin patří mezi nejvýznamnější tradičně heřmánek, máta, meduňka a jitrocel.

V roce 2004 bylo průmyslově zpracováno 2 761 tun LAKR, z toho 928 t ve farmaceutickém a 628 t v potravinářském průmyslu. Výkupní ceny (ceny zemědělských výrobců) jednotlivých druhů LAKR jsou výrazně ovlivňovány především poptávkou na trhu, kvalitou i množstvím domácí produkce, objemy dovozů apod., a v posledních letech více méně stagnují.

Produkce kmínu kořeného vykazuje v posledních letech nevyrovnané a nestabilní výsledky, což má značný vliv na výši realizačních cen a na rozhodování pěstitelů o osevních plochách. V roce 2004 poklesly plochy kmínu oproti roku 2003 o 16 % na 2 100 ha, vzhledem k nepříznivému průběhu počasí především v jarních měsících dosáhl výnos pouze 0,5 t/ha. Ceny zemědělských výrobců kmínu se v průběhu roku 2004 pohybovaly v rozmezí 25 - 40 Kč/kg.

Bilance zahraničního obchodu rostlinami skupiny LAKR dosahuje negativních hodnot. V roce 2004 dosáhl schodek zahraničního obchodu (včetně vnitrounitního), dle předběžných údajů celní statistiky, 179 mil. Kč. Nejvíce dováženou skupinou LAKR je koření, které je do ČR dováženo především ze Španělska (29 % podíl v roce 2004), Vietnamu a Rakouska. V roce 2004 bylo dovezeno 5 409,6 t koření, tj. o 25 % více než v roce 2003. Jedinou surovinou ze skupiny koření s kladnou bilancí zahraničního obchodu byl kmín. Vzhledem k nízké sklizni v roce 2004 bylo však z ČR vyvezeno pouze 1 551 t, tj. o 24 % méně než v roce 2003. Tradičními odběrateli českého kmínu jsou Německo, Nizozemsko a Slovensko, kam je ročně vyvezeno přes 64 % objemu vývozu kmínu z ČR.

Léčivé rostliny a části rostlin jsou vývozními komoditami ČR, které dosahují kladných hodnot v bilanci zahraničního obchodu v objemovém vyjádření. V roce 2004 výrazně poklesl vývoz léčivých rostlin z ČR o 30 % na 4 131 t. Nejvýznamnější komoditou je makovina, která v roce 2004 představovala 83 % celkového vývozu léčivých rostlin z ČR, a z 85 % byla vyvezena na Slovensko.

Rostlinné šťávy a výtázky jsou skupina LAKR, která naopak dosahuje kladných hodnot v bilanci zahraničního obchodu ve finančním vyjádření. V roce 2004 bylo z ČR vyvezeno 2 870 t rostlinných šťáv a výtazků v hodnotě 734 mil. Kč, dovezeno bylo 4 230 t v hodnotě 476 mil. Kč. Hlavními dodavateli do ČR je Belgie a Německo, produkty z ČR pak směřují především do Dánska a Německa.

Květiny a okrasné rostliny

Dle dat ČSÚ v roce 2004 vzrostla produkce květinářství a školkařství (ovocného i okrasného) v ČR o 3,5 % oproti roku 2003 a dosáhla tak téměř 2 % podílu na tuzemské zemědělské produkci, což představuje 2,3 mld. Kč v běžných cenách roku 2004.

Od dubna 2004 podléhají živé rostliny základní sazbě daně z přidané hodnoty (19 %). Tato skutečnost se v 2004 promítla na zvýšení cen především živých rostlin a na mírném zpomalení růstu prodeje.

Tuzemská květinářská produkce vykazuje v posledních letech rostoucí trend především v pěstování hrnkových a záhonových rostlin, odklon je patrný v pěstování čerstvých řezaných květín a zeleně. V roce 2004 dosáhla produkce květinářství hodnoty 1,5 mld. Kč, což znamená nárůst o 5,1 % oproti předcházejícímu roku. Na rozdíl od většiny zemí EU vykazuje v ČR růst také spotřeba květín, která byla kryta českými produkty téměř z 41 %. V roce 2004 spotřeba květín narostla o 9,5 % oproti předcházejícímu roku na hodnotu 7,8 mld. Kč ve spotřebitelských cenách. Největší podíl na tuzemské květinářské produkci zaujímalo pěstování květín hrnkových (44,5 %) a záhonových (40,5 %), jejichž produkce se v posledních letech v souladu s trendem zvyšuje. Své postavení mají stále čerstvé řezané květiny (8,0 %) a čerstvá řezaná zeleň (3,1 %), jejichž produkce však každoročně klesá. Kolísavou tendenci vykazuje produkce sušených květín, cibulovin a osiv květín, které se v roce 2004 na celkové produkci podílely celkem 3,9 % (tj. 1,7 %, resp. 0,4 % a 1,8 %).

Výměry pěstebních ploch květinářství v posledních letech stagnují, dle odhadu Svazu květinářů a floristů ČR se květiny pěstují na 128 ha krytých ploch a 86 ha volné půdy.

Bilance květinářství a okrasného školkařství v letech 2002 -2004

Ukazatel (mil. Kč)	Květinářství				Okrasné školkařství			
	2002	2003	2004	Index 03/04 (%)	2002	2003	2004	Index 03/04 (%)
Výroba	1 322	1 423	1 495	105,06	424 ²⁾	468 ²⁾	500^{1), 2)}	106,84 ¹⁾
Dovoz	1 576	1 531	1 707	111,50	294	368	463	125,82
Vývoz	133	152	190	125,00	54	58	65	112,07

Pramen: Celní statistika, Svaz květinářů a floristů ČR., VÚKOZ

Poznámky: 1) Odhad, 2) Výroba okrasného školkařství bez kvalifikovaného dopočtu

Tuzemská produkce okrasných rostlin a dřevin dosáhla v roce 2003 dle šetření Výzkumného ústavu Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví (VÚKOZ) celkové hodnoty 0,74 mld. Kč (tj. 468 mil. Kč u respondentů šetření a 275 mil. Kč kvalifikovaný dopočet u zbývajících registrovaných podniků). V posledních letech vykazuje okrasné školkařství každoroční růst produkce v průměru o 9,6 %. Shodný trend má také spotřeba živých okrasných rostlin v ČR, která v roce 2003 dosáhla hodnoty 1,1 mld. Kč ve spotřebitelských cenách, což znamená nárůst o 16,3 % oproti roku 2002. V roce 2003 česká produkce pokrývala spotřebu živých okrasných rostlin z 56 %. Okrasné rostliny a dřeviny byly v roce 2003 byly pěstovány celkem na 1 497 ha, z toho na 164 ha kontejneroven (ploch určených na pěstování rostlin v kontejnerech). Rostoucí plochy kontejneroven dokazují zvyšující se intenzitu školkařské produkce, která je společně se stále zlepšující se kvalitou hlavním znakem českého školkařství posledních let. Největší podíl ve skupině školkařských produktů mají právě výpěstky v kontejnerech, kterých bylo v roce 2003 vyprodukováno 29,02 mil. ks.

Od roku 1997 vzrostla nejvýznamněji produkce listnatých stromů, dále školkařských výpěstků dřevin a trvalek v kontejnerech, pozadu v růstu produkce nezůstávají ani další skupiny produktů: jehličnany, listnaté keře, vřesovištní rostliny a popínavé rostliny. Odbyt produktů okrasného zahradnictví zabezpečují odbytové organizace CZ FLORA, odbytové družstvo a CZ VITA PLANT, odbytové družstvo. Odborné svazy sektoru reprezentují Svaz květinářů a floristů ČR a Svaz školkařů ČR.

Bilance zahraničního obchodu s produkty okrasného zahradnictví je výrazně pasivní, nedostatečná domácí produkce nepokrývá celkovou spotřebu. Pozitivní skutečností je stálý meziroční růst vývozu domácích produktů. Statistické údaje o obchodě jsou ode dne vstupu ČR do EU získávány podle nové metodické koncepce, a tak nejsou a nemohou být plně srovnatelné s údaji získanými v minulých letech, protože povinnost vykazovat o obchodě v rámci zemí EU mají zpravodajské jednotky s roční hodnotou odeslání a přijetí nad asimilačním prahem (tj. 4 mil. Kč pro odeslání, 2 mil. Kč pro přijetí) a dále jednotky, které nejsou osvobozené od DPH.

V roce 2004 Česká republika dovezla květiny v hodnotě 1 707,4 mil. Kč, největší podíl představovaly čerstvé řezané květiny ostatní a čerstvé řezané růže (24 %, resp. 16 %) a pokojové rostliny okrasné listem (12 %) a květem (12 %). K hlavním dodavatelským zemím květin patřilo Nizozemsko, Kolumbie a Thajsko. Za stejné období byly z ČR vyvezeny květinářské produkty v hodnotě 190,6 mil. Kč, nejsilnějšími vývozními artikly byla sušená a upravovaná zeleň, venkovní hrnkové rostliny a pokojové rostliny okrasné listem.

Školkařské výpěstky okrasných rostlin byly do ČR v roce 2004 dovezeny v celkové hodnotě 463,1 mil. Kč, a to především z Nizozemska (50 % z celkového objemu dovezených okrasných rostlin), dále Německa a Itálie. Export z ČR dosáhl objemu 65,0 mil. Kč a směřoval na Slovensko a do Ruska. Vyváženy byly nejvíce stromy, keře a víceleté rostliny.

ŽIVOČIŠNÁ VÝROBA

Výrobní faktory ŽV

Plemenářská práce a evidence zvířat

Pravidla pro plemenářskou práci a evidenci hospodářských zvířat jsou stanovena zákonem č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon). Jak je naznačeno v názvu zákona, jedná se především o oblast šlechtění a plemenitby hospodářských zvířat, o stanovení způsobu uznávání chovatelských sdružení, chovatelských podniků, způsobu udělování souhlasu k výkonu některých činností (např. kontrola užitkovosti, provádění inseminace, provozování inseminačních stanic a středisek pro přenos embryí). Vedle způsobu provádění šlechtitelských opatření zákon vymezuje i pravidla pro provádění plemenitby hospodářských zvířat.

Druhým předmětem úpravy plemenářského zákona je systém označování a evidence hospodářských zvířat a zvěře ve farmovém chovu. Jedná se o stále důležitější opatření v živočišné výrobě, která jsou zaváděna z důvodu nutnosti vysledování původu a přemísťování zvířat a zvýšení zdravotní nezávadnosti potravin. Vedle této základní funkce by měl systém například umožnit kontrolu stavu zvířat pro vyplácení finančních podpor a poskytovat další důležité údaje. Vedením ústřední evidence hospodářských zvířat a zvěře ve farmovém chovu byla na období let 2003 - 2004 pověřena Českomoravská společnost chovatelů, a.s.

Označování a evidenci turů, koní a oslů a jejich kříženců, prasat, ovcí a koz, běžců, evidenci drůbeže, včel, plemenných a neplemenných ryb a zvěře ve farmovém chovu řeší v souladu s právem Evropských společenství prováděcí vyhláška č. 136/2004 Sb., která nabyla účinnosti dne 1. dubna 2004. Tato vyhláška také upravuje evidenci hospodářství se zvířaty a evidenci osob stanovených zákonem, a podrobnosti o kontrolách plnění povinností při označování a evidenci.

Ve třetím čtvrtletí roku 2004 začala příprava novely plemenářského zákona, jehož předmětem je novelizace ustanovení týkajících se šlechtění a plemenitby hospodářských zvířat. Důvodem této změny jsou nové předpisy vydané EU pro tuto oblast. Předpokládaná účinnost novely je od 1. ledna 2006. S novelizací plemenářského zákona budou změněny i předmětné vyhlášky.

Krmiva

Celková výroba krmných směsí byla zjištěna v roce 2004 na úrovni 3 143 745 tun, což značí pokles oproti roku 2003 (1 14 980 tun) o 3,6 %. Nejvíce krmných směsí se vyrábí pro prasata, dále pak pro drůbež, skot, ostatní zvířata a nejméně pro domácí zvířata. U krmných směsí pro prasata byl vzhledem k roku 2003 v roce 2004 zaznamenán pokles o 130 194 t (8,8 %). Zvýšení výroby oproti roku 2003 byl u drůbeže a to o 39 880 t (3,8 %). U krmných směsí pro skot bylo zjištěno zvýšení oproti roku 2003 o 23 501 t (4,7 %). Pokles výroby vzhledem k roku 2003 byl u ostatních zvířat, absolutně to činí 30 645 t, což je relativní snížení o 24,2 %. Krmných směsí pro domácí zvířata, které vykazují také snižující se trend, se vyrobilo o 17 522 t (14,5 %) méně než v roce 2003.

Produkce pro uvedení do oběhu pro cizí odběratele pak výrazně převažuje nad produkcí pro vlastní spotřebu u všech druhů zvířat. Produkce pro vlastní spotřebu vzhledem k celkové produkci je u krmných směsí pro prasata 15,2 %, u drůbeže 12,2 %, u skotu 15,2 %, u ostatních zvířat pak 1,1 %.

Výroba krmných směsí v ČR dle jednotlivých druhů zvířat (tis. tun)

Ukazatel	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Prasata celkem	1 451,5	1 423,4	1 507,7	1 416,7	1 474,8	1 344,6
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	1 237,7	1 192,6	1 265,2	1 211,1	1 265,4	1 139,9
Určené pro vlastní spotřebu	213,8	230,8	242,5	205,6	209,4	204,7
Drůbež celkem	967,8	1 013,8	1 095,9	1 085,0	1 038,1	1 078,0
Uváděno do oběhu pro cizí odběratele	907,6	930,5	1 005,4	980,6	941,8	946,0
Určeno pro vlastní spotřebu	60,2	83,3	90,5	104,4	96,3	132,0
Skot celkem	593,5	568,6	611,8	498,5	498,1	521,6
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	514,6	486,9	519,9	428,4	420,6	442,1
Určeno pro vlastní spotřebu	78,9	81,7	91,9	70,1	77,5	79,5
Ostatní zvířata celkem	145,2	126,4	132,1	103,0	126,9	96,2
Uváděné do oběhu pro cizí odběratele	143,8	125,6	131,1	102,5	106,2	95,1
Určené pro vlastní spotřebu	1,4	0,8	1,0	0,5	20,7	1,1
Celkem krmné směsi	3 158,0	3 132,2	3 347,5	3 103,2	3 137,9	3 040,4

Pramen: MZe

Poznámka: Položka „ostatní zvířata celkem“ obsahuje ryby, koně, králíky, ovce, kozy, lesní zvěř a zvířata v ZOO.

Výroba krmných směsí v ČR pro domácí zvířata (tis. tun)

Ukazatel	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Psi a kočky	52,1	64,1	89,6	93,2	115,7	98,3
Ptactvo	1,1	1,4	1,4	2,0	3,4	1,8
Ostatní	4,5	3,8	4,8	12,3	1,7	3,1
Celkem krmné směsi	57,7	69,3	95,8	107,5	120,8	103,2

Pramen : MZe

Celková spotřeba krmných směsí byla zjištěna v roce 2004 na 3 136 253 tun, v roce 2003 to bylo 3 220 079 tun, tedy meziroční pokles o 2,7 %. Nejvýznamnější surovinou pro výrobu krmných směsí jsou obiloviny, zhruba 65,5 % z krmných surovin. Obiloviny pak byly v roce 2004 tvořeny z 47,7 % pšenicí, 31,1 % ječmenem, 2,8 % ovsem, 3 % žitem a tritikale, 15 % kukuřicí a 0,4 % ostatními obilovinami. U obilovin byl oproti roku 2003 zaznamenán pokles o 84 092 t (4 %), z toho například u pšenice pokles o 137 787 t (12,3 %) a u kukuřice pokles činil 26 573 t (8 %). Pokles oproti roku 2003 byl pak sledován také u luštěnin a to o 6 690 t (31,5 %). U mlýnských krmných surovin byl zjištěn pokles o 16 371 t (9,4 %). U krmných surovin z olejnatých semen bylo naměřeno zvýšení o 31 709 t (5,5 %). Krmných surovin živočišného původu se spotřebovalo v roce 2004 o 45 582 t (41,5 %) méně než v roce 2003. U minerálních krmiv bylo zjištěno zvýšení o 24 471 t (28,2 %). U ostatních krmných surovin byl zaznamenán také nárůst o 10 899 t (13,2 %).

Spotřeba krmných surovin pro výrobu krmných směsí (tis. tun)

Druh krmné suroviny	2000	2001	2002	2003	2004
Obiloviny	2 095,156	2 218,679	2 141,432	2 137,305	2 053,213
pšenice	1 217,187	1 377,516	1 328,528	1 118,116	980,329
ječmen	559,960	507,716	470,011	545,924	639,273
oves	48,982	37,863	27,449	41,632	57,954
žito a tritikale	48,008	49,371	60,012	83,937	60,930
kukuřice	214,121	238,578	243,559	335,210	308,637
ostatní	6,898	7,635	11,873	12,486	6,090
Luštěniny	19,044	17,630	19,141	21,243	14,553
Mlýnské krmné suroviny	192,877	231,203	178,258	173,445	157,074
krmná mouka	32,252	41,145	31,066	42,627	44,034
otruby	157,135	185,433	138,171	124,188	109,535
ostatní	3,489	4,625	9,021	6,630	3,505
Krmné suroviny z olej. semen	509,300	577,817	561,910	572,876	604,585
sojový extrahovaný šrot	360,440	414,673	420,765	426,303	460,643
řepkový extrahovaný šrot a výlisky	117,120	129,941	110,446	110,725	99,847
slunečnic. extrahovaný šrot a výlisky	18,708	19,001	9,968	13,104	19,332
ostatní	13,032	14,201	20,731	22,744	24,763
Sušené pивovarské mláto	1,295	3,274	1,192	1,240	1,766
Ostatní produkty potr. průmyslu	6,484	9,573	17,035	14,627	15,948
Krmiva živočišného původu	143,388	136,083	140,071	109,889	64,307
živočišné moučky	103,539	88,738	92,061	72,241	16,649
rybí moučka	12,670	18,732	19,839	16,732	10,628
sušené mléko	3,505	4,128	4,307	1,882	3,072
ostatní	23,674	24,484	23,864	19,034	33,958
Úsušky pícnin	31,335	35,223	21,397	20,336	20,319
Minerální krmiva	127,092	140,353	105,550	86,613	111,084
Ostatní krmné suroviny	52,102	56,574	77,923	82,505	93,404
Celkem krmné směsi	3 178,073	3 426,409	3 263,909	3 220,079	3 136,253

Pramen: MZe

Ochrana zvířat

Péče o pohodu zvířat je realizována na základě zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů (dále zákon na ochranu zvířat). Dozor nad touto problematikou provádí svými inspektory jednotlivé krajské veterinární správy a Městská veterinární správa v Praze. V roce 2004 kontrolovali inspektori při 11 839 dozorových akcích celkem 34 556 554 zvířat. Nevyhovující péče byla zjištěna v 762 případech (týkala se 940 823 zvířat) a byly podány podněty k 285 správním řízením. Podle údajů Ministerstva spravedlnosti ČR bylo v roce 2004 pro týrání zvířat (§ 203 trestního zákona) odsouzeno 31 osob. V ČR bylo v roce 2004 k pokusům celkem využito 335 788 zvířat.

V roce 2004 byl zákonem č. 77/2004 Sb. novelizován zákon na ochranu zvířat, a následně byly vydány prováděcí vyhlášky: č. 192/2004 Sb., o ochraně zvířat při chovu, veřejném vystoupení nebo svodu, č. 193/2004 Sb., o ochraně zvířat při přepravě, č. 207/2004 Sb., o ochraně, chovu a využití pokusných zvířat, č. 208/2004 Sb., o minimálních standardech pro ochranu hospodářských zvířat, č. 382/2004 Sb., o ochraně hospodářských zvířat při porážení, utrácení nebo jiném usmrcování. V okamžiku vstupu České republiky do ES tak byly harmonizovány předpisy na ochranu zvířat s předpisy Společenství.

Výsledky výzkumu v oblasti ochrany zvířat byly prezentovány na již tradiční 11. mezinárodní konferenci Ochrana zvířat a welfare a na 19. vědecké konferenci s mezinárodní účastí Aktuální otázky bioklimatologie zvířat.

Pro inspektory ochrany zvířat byl uspořádán postgraduální kurz o předpisech ES a školení o metodice MZe ke kontrole minimálních standardů v chovech nosnic. Na Veterinární a farmaceutické univerzitě proběhl další kurz ke získání kvalifikace pro inspektory ochrany zvířat (podle § 26 zákona na ochranu zvířat). Na Veterinární a farmaceutické univerzitě (VFU) a České zemědělské univerzitě (ČZU) proběhly další kurzy ke získání kvalifikace ke kontrole a řízení pokusů na zvířatech (podle § 17 zákona na ochranu zvířat). Jako novinka požadovaná novelizovaným zákonem na ochranu zvířat probíhaly na 6 školících pracovištích kurzy pro dopravce zvířat. Po jejich absolvování získalo 1 357 osob příslušnou kvalifikaci a následně Státní veterinární správa ČR (SVS) registrovala 306 dopravců. Ve Východočeské zoologické zahradě ve Dvoře Králové nad Labem uspořádala Ústřední komise na ochranu zvířat (ÚKOZ) seminář Lidé a zvířata zaměřený k problematice CITES (Úmluva o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a rostlin). Proběhlo 9 seminářů podle grantu SAPARD pro chovatele, podle stejného programu proběhlo školení pro pracovníky správních úřadů. Dále probíhala odborná příprava pracovníků zařízení obcí a členů zájmových organizací k získání kvalifikace pro zabezpečení odchytu toulavých zvířat a péče o ně. Na VFU byla nově koncipována disciplína Ochrana zvířat a etologie. Při osvětových a výchovných akcích je již tradiční spolupráce s Nadací na ochranu zvířat, která spolupracuje s Eurogroup a World Society for Protection of Animals. Český svaz ochránců přírody (ČSOP) - Společnost pro zvířata nabídla ÚKOZ a Státní veterinární správě CD nosič s tématy o etologii hospodářských zvířat a poskytla materiály k alternativám pokusů na zvířatech.

Zástupci ČR se také zúčastnili 46. zasedání Stálého výboru Rady Evropy pro ochranu hospodářských zvířat a pracovní skupiny RE pro ochranu pokusných zvířat.

Živočišné komodity

Mléko, mléčné výrobky

Situace v mléčném sektoru v roce 2004 byla především ovlivněna vstupem České republiky na jednotný trh Evropské unie, kde trh s mlékem a mléčnými výrobky je přísně regulován od produkce až po obchod. Vstupem na jednotný trh se zároveň otevřela příležitost jak pro české producenty mléka, tak pro zpracovatele. Producenti získali případnou možnost odbytu syrového mléka zahraničním zpracovatelům, čeští zpracovatelé možnost uplatnění svých produktů na společném evropském trhu.

Vstup na regulovaný evropský trh víceméně odstranil negativní ekonomické dopady související s nadprodukcí, jak surovin, tak výrobků. I přes náročnou administraci včetně náročných požadavků na organizaci a finanční zajištění, kterou sebou nese složitý systém tržního řádu pro mléko a mléčné výrobky, došlo k plynulému přechodu na evropské podmínky. Zásoby hlavních mléčných výrobků od května do konce roku 2004 byly na nízké úrovni, české výrobky si udržely svoje postavení na domácím trhu i přes rostoucí dovoz. Pozitivní je i ta skutečnost, že došlo k rozšíření vývozu českých výrobků na náročné evropské trhy (EU-15). Zvýšil se vývoz nejen vysokoobjemových výrobků (smetana, sušené mléko, máslo), ale i zakysaných výrobků a sýrů.

Na druhé straně se rozšířil i vývoz mléčné suroviny. V roce 2004 bylo vyvezeno do Německa a Itálie cca 2 % syrového mléka z celkové české tržní produkce mléka. Zvýšený zájem tuzemských i zahraničních zpracovatelů o mléčnou surovinu se promítl v růstu cen zemědělských výrobců (CZV) za syrové mléko, ale zvýšené náklady na výrobu výrobků se plně neodrazilo v obchodních cenách finálních výrobků v důsledku i narůstajícího dovozu. CZV syrového mléka se od začátku roku 2004 do konce roku zvýšila z 7,82 Kč/l na 8,34 Kč/l (27,50 EUR/100 kg), tj. o 6,6 % a přiblížila se k úrovni cen v Německu (28,40 EUR/100 kg). Vlivem růstu CZV za syrové mléko se zvýšily i cenové hladiny cen průmyslových výrobců (CPV) a spotřebitelské ceny (SC) u mléka a mléčných výrobků. Meziroční navýšení u CPV se pohybovalo v rozmezí od 0,9 % (bílý jogurt) do 7,5 % (máslo 250 g), u SC v rozmezí od 0,5 % (smetanový jogurt) do 9,5 % (žervé). CPV u konzumního sortimentu zaznamenaly růst od začátku do konce roku 2004 v průměru do 5 %.

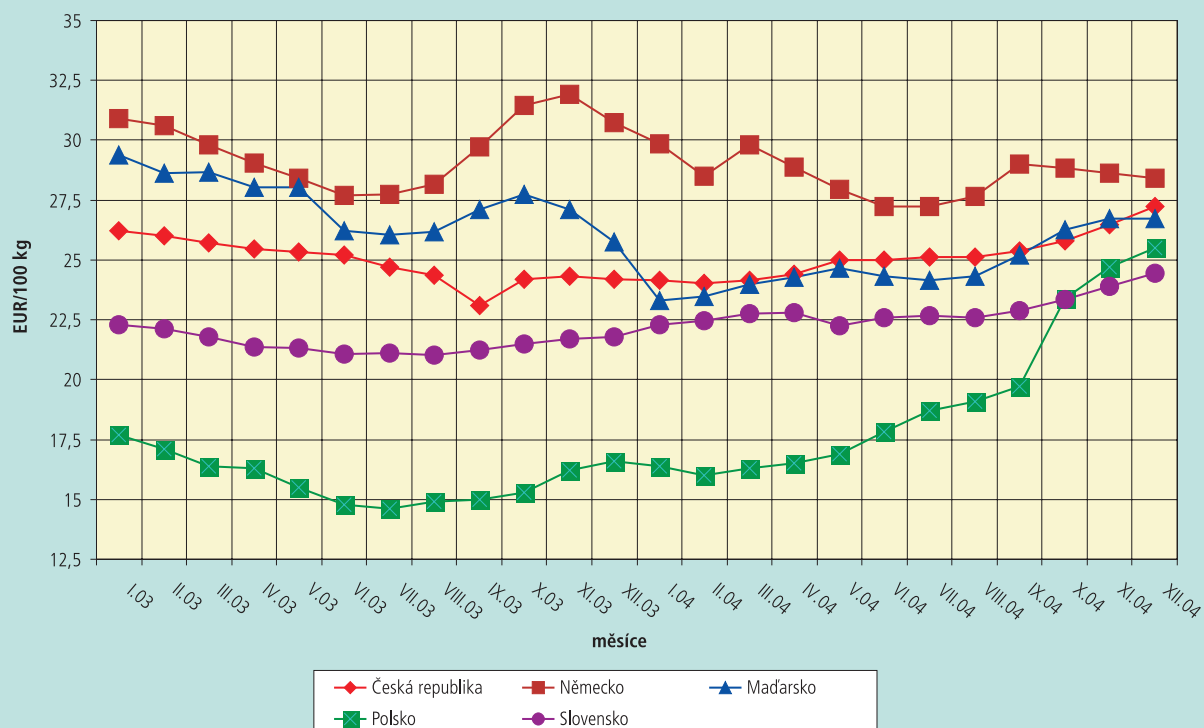
Vývoj v sektoru mléka v České republice

Ukazatel	MJ	1989	2001	2002	2003	2004 ¹⁾
Zemědělství						
Průměrné stavy dojnic	tis. ks	1 228,5	483,4	4 77,0	459,6	433,3
Průměrná roční dojivost	l/ks	3 982,0	5 589,0	5 718	5 756,2	6 006,2
Průměrná denní dojivost	l/ks	10,91	15,31	15,67	15,77	16,41
Výroba mléka	mil. l	4 892,5	2 701,8	2 727,6	2 645,7	2 602,4
Tržnost	%	91,4	93,7	92,5	95,7	95,9
Celkový prodej mléka	mil. l	4 473,3	2 532,2	2 523,7	2 530,9	2 496,8
CZV za mléko I. a vyš. tř.	Kč/1000 l	4 810,0	7 850,0	8 150,0	7 830,0	8 080,0
Mlékárenský průmysl a produkce hlavních výrobků						
Nákup syrového mléka	mil. l	4 473,3	2 512,0	2 523,7	2 530,9	2 495,8
Průměrný obsah tuku	%	3,999	4,029	3,980	3,973	3,996
Průměrný obsah bílkovin	%	x	3,35	3,34	3,39	3,40
Konzumní mléko	tis. l	920 701,0	465 737,6	462 360,8	478 463,7	503 131,0
Konzumní smetana	tis. l	44 744,0	37 433,5	37 847,9	38 088,4	49 793,8
Jogurty	tis. l	40 982,0	96 779,5	87 894,2	86 671,6	91 870,5
Ostatní kysané mléč. výr.	tis. l	36 872,0	32 602,0	37 981,9	42 157,7	44 647,6
Tvarohy	tuny	52 846,0	30 532,2	31 598,0	32 705,6	34 367,6
Sýry	tuny	104 440,0	112 792,7	115 332,4	114 310,3	114 280,0
Máslo	tuny	119 818,0	64 524,3	63 739,2	63 133,8	56 251,6
Sušená mléka celkem	tuny	139 829,0	57 573,9	55 539,8	61 354,7	50 808,7
z toho: SOM ²⁾	tuny	x	38 558,9	35 473,3	37 440,8	30 781,5
Celková domácí spotřeba						
Konzumní mléko, smetana	tuny	965 445,0	519 558,1	535 968,4	551 364,6	548 981,0
Mléčné konzervy	tuny	62 262,1	23 541,4	22 786,3	19 079,5	22 424,0
Kysané mléčné výrobky	tuny	77 854,0	147 379,5	147 417,2	151 191,7	151 589,0
Sýry, tvarohy	tuny	148 431,0	141 233,1	147 281,7	151 106,5	160 636,0
Máslo	tuny	94 161,0	43 954,9	45 871,5	47 127,0	49 849,0
Domácí spotřeba na obyvatele						
Mléko a mléčné výrobky	kg/ob./rok	259,6	215,1	220,6	223,4	230,0
Máslo	kg/ob./rok	9,4	4,2	4,5	4,5	4,6

Pramen: ČSÚ, Celní statistika, MZe,

Poznámky: 1) Předběžný údaj, 2) Sušené odstředěné mléko, x = údaje nejsou k dispozici

Vývoj ceny syrového kravského mléka ve vybraných zemích

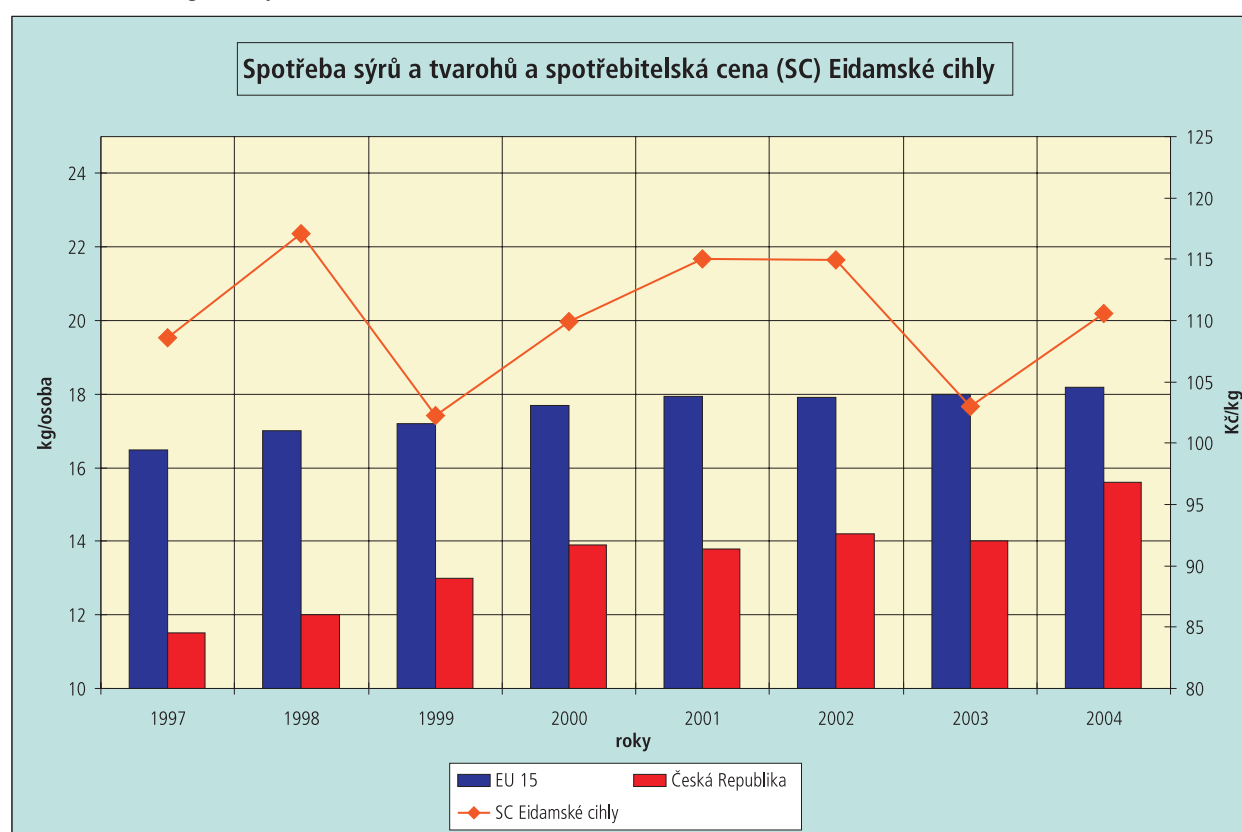
Pramen: DG Agri EK

I přes zlepšení situace producentů mléka v důsledku vyšších tržeb za produkci, finanční podpory státu v rámci kompenzační podpory a příznivé krmivové základny v roce 2004, pokračovalo snižování stavů dojených krav. Průměrné stavy dojených krav za rok 2004 činily 433 tis. ks a byly o 5,7 % nižší (pokles o 26 tis. ks) než v roce 2003. Průměrné stavy dojených krav se snížily téměř ve všech krajích. Vlivem této skutečnosti i přes další růst užitkovosti dojnic, produkce mléka v roce 2004 poklesla o 1,6 % na úroveň 2 602 mil. litrů. Průměrná roční užitkovost dojnic se v roce 2004 zvýšila na 6 006,2 litrů, tj. meziroční růst o 4,3 %.

Mlékárenský průmysl nakoupil a zpracoval v roce 2004 celkem 2 495,8 mil. litrů mléka, což představovalo v porovnání s předchozím rokem pokles o 35 mil. litrů mléka, tj. pokles o 1,4 %. Výroba mlékárenských výrobků se meziročně zvýšila u sortimentu konzumního mléka, jogurtů, ostatních kysaných tekutých výrobků a tvarohů o 5 - 6 %, zatímco výroba sýrů, jak přírodních, tak tavených stagnovala na úrovni roku 2003. Výroba vysokoobjemových výrobků se výrazně snížila a vykázala pokles u sušeného mléka o 17,2 %, u másla o 10,9 %.

Zásoby mléčných výrobků, které byly ještě na začátku roku 2004 vysoké, především u sušeného odstředěného mléka, se podařilo do konce měsíce dubna vyvézt na základě mimořádné podpory státu formou poskytnutí vývozních subvencí a tím minimalizovat jejich úroveň.

Domácí spotřeba mléka a mléčných výrobků v roce 2004 i přes růst SC se dále zvýšila o 3 % z 223,4 kg na obyvatele na 230 kg (předběžný údaj). Růst spotřeby byl zaměřen především na sýry. Spotřeba másla se meziročně zvýšila o 2,2 % na 4,6 kg na obyvatele.

Pramen: ČSÚ, DG Agri EK

Vývoj zahraničního obchodu u mléka a mléčných výrobků v tunách

Ukazatel	1989	2001	2002	2003	2004 ¹⁾
Vývoz					
Mléko, smetana, nezahuštěné	x	10 910,0	7 071,3	10 810,5	87 413,0 ²⁾
Mléko, smetana, zahuštěné	49 878,0	61 230,6	54 091,2	67 902,7	58 967,0
Jogurty, kefíry, podmáslí ad.	x	10 500,0	9 019,4	6 706,7	14 656,0
Syrovátka	x	23 328,0	20 395,0	20 779,0	41 139,0
Máslo a tuky z mléka	20 300,0	24 286,0	22 765,5	23 033,2	16 382,0
Sýry, tvarohy	8 855,0	19 624,0	17 549,6	18 451,2	18 327,0
Dovoz					
Mléko, smetana, nezahuštěné	x	27 297,0	42 831,0	45 617,2	72 924,0 ²⁾
Mléko, smetana, zahuštěné	x	1 548,0	2 442,9	2 159,3	4 014,0
Jogurty, kefíry, podmáslí ad.	x	28 498,0	30 560,5	29 085,4	29 726,0
Syrovátka	x	4 380,0	3 070,0	3 549,0	15 327,0
Máslo a tuky z mléka	x	2 432,0	4 654,9	4 921,1	4 428,0
Sýry, tvarohy	x	17 599,0	18 253,5	21 491,8	30 857,0
Saldo zahraničního obchodu					
Mléko, smetana, nezahuštěné	x	-16 387,0	-35 759,7	-34 806,7	+14 489,0 ²⁾
Mléko, smetana, zahuštěné	+49 878,0	+59 682,6	+51 648,3	+65 743,4	+54 953,0
Jogurty, kefíry, podmáslí ad.	x	-17 998,0	-21 541,1	-22 378,7	-15 070,0
Syrovátka	x	+18 948,0	+17 325,0	+17 230,0	+25 812,0
Máslo a tuky z mléka	+20 300,0	+21 854,0	+18 110,6	+18 112,1	+11 954,0
Sýry, tvarohy	+8 855,0	+2 025,0	-703,9	-3 040,6	-12 530,0

Pramen: Celní statistika, MZe

Poznámky: 1) Předběžný údaj, 2) Včetně syrového mléka v „cisternách“ pro zpracování, x = údaje nejsou k dispozici

Vývoj zahraničního obchodu v roce 2004 byl pro komoditu mléko a mléčné výrobky příznivý z hlediska vyššího objemu vývozu a dosažené bilance. Aktivní saldo ZO za rok 2004 se meziročně zvýšilo o cca 33 % z 2 011,7 mil. Kč v roce 2003 na 2 680,1 mil. Kč v roce 2004 (předběžný údaj).

Hodnota vývozu mléka a mléčných výrobků se meziročně zvýšila o 38,2 % (předběžný údaj) v důsledku vyšších vývozních objemů a vyšších vývozních cen u všech hlavních výrobků. Tato skutečnost byla ovlivněna jak vstupem České republiky na jednotný evropský trh, který kromě jiného umožnil vývoz syrového mléka na zpracování a rozšíření vývozu českých výrobků v rámci EU, tak stabilními cenami na světových trzích. Do členských států EU (25) bylo vyvezeno 66 % (5,089 mld. Kč) z celkové hodnoty vývozu mléka a mléčných výrobků, do třetích zemí 34 % (2,619 mld. Kč).

Mléko a mléčné výrobky byly v roce 2004 vyvezeny do 77 zemí. Z celkové hodnoty vývozu představoval vývoz do Německa 19,5 %, na Slovensko 12,3 %, do Itálie 9,2 %, do Libanonu 5,8 %, do Nizozemska 5,4 %, do Maďarska 4,1 %, do Thajska 3,9 %.

Z pohledu objemu i hodnoty zůstává nejvýznamnější exportní položkou zahuštěné mléko a smetana. Objem vývozu této položky se sice meziročně snížil o 13,2 % v důsledku poklesu domácí výroby, naproti tomu se zvýšila hodnota vývozu v souvislosti se zvýšením vývozních cen. Největší objemy byly prodány do Německa (15,3 %), dále do Chorvatska (10,7 %), do Thajska (10 %) a Libanonu (8,1 %).

Objem vývozu sýrů a tvarohů v roce 2004 zůstal na úrovni roku 2003, hodnota vývozu sýrů a tvarohů se meziročně zvýšila o 10 % v důsledku dosažení vyšších vývozních cen, ovlivněné i změnou struktury vyvážených sýrů i úplnou liberalizací trhu v rámci EU. Z celkové hodnoty bylo do států EU vyvezeno 53,5 %, do třetích zemí 46,5 % sýrů. Podle jednotlivých zemí bylo nejvíce sýrů, tvarohů prodáno na Slovensko (18,8 %), do Itálie (14,3 %), do Libanonu (14,1 %), do Spojených arabských emirátů (10,8 %) a do Saúdské Arábie a Německa (6,4 %).

Hodnota dovozu mléka a mléčných výrobků se meziročně zvýšila o 41,1 % v důsledku vyšších dovozních objemů, ovlivněný vstupem na jednotný evropský trh. Především se zvýšil dovoz tekutého mléka pro zpracování a dovoz sýrů a tvarohů. Dovoz zakysaných tekutých mléčných výrobků a másla v roce 2004 nevykázal výrazné změny oproti roku 2003. Téměř veškeré dovážené zboží (97,5 % z hodnoty dovozu) pochází z členských států EU. Největší objemy dovozu byly realizovány ze Slovenska (41,7 %, z Polska (27,8 %) a z Německa (24 %).

Opatření na trhu s mlékem a mléčnými výrobky do konce měsíce dubna 2004 byla směřována, tak jako v předchozích letech, do tří oblastí. Jednalo se o podporu vývozu, podporu „Školního mléka“ a systém produkčních kvót mléka. Opatření probíhala dle nařízení vlády, jejichž platnost byla zrušena dnem vstupu smlouvy o přistoupení České republiky k Evropské unii v platnost.

Dnem vstupu České republiky do Evropské unie upravují oblast tržních opatření společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky příslušné obecně závazné a přímo použitelné předpisy ES a tři národní předpisy. Základním právním předpisem ES pro organizaci trhu s mlékem a mléčnými výrobky je nařízení Rady (ES) č. 1255/1999 o společné organizaci trhu s mlékem a mléčnými výrobky, v platném znění, které bylo zásadně změněno zejména Nařízením Rady (ES) č. 1787/2003.

Nařízení vlády č. 205/2004 Sb., kterým se v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky stanoví bližší podmínky poskytování podpory a národní podpory spotřeby mléka a mléčných výrobků žáky, kteří plní povinnou školní docházku ve školách zařazených do sítě škol, navazuje na opatření, které bylo v ČR prováděno od roku 1999. Opatření v rámci evropských předpisů umožňují, že žáci mají nárok na 5 ks vybraných výrobků týdně, před vstupem byl nárok žáka omezen na 2 ks vybraných výrobků. Dále vybrané výrobky jsou podporovány z finančních zdrojů ES (podpora) a z finančních zdrojů ČR (národní podpora) a pro žáka je stanovena maximální cena za vybrané výrobky.

Nařízení vlády č. 225/2004 Sb., o některých podrobnostech provádění vybraných tržních opatření společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky, umožňuje provádět intervenční opatření, obchodní (marketingová) opatření včetně obchodu s třetími zeměmi. Všechna tato opatření jsou zavedena v České republice zcela nově a neměla, s výjimkou podpory exportu, obdobu v předvstupním období. Tato tržní opatření prováděná v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky jsou hrazena z finančních zdrojů ES.

Nařízení vlády č. 244/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek pro uplatňování dávky v odvětví mléka a mléčných výrobků v rámci společné organizace trhu s mlékem a mléčnými výrobky, ve znění nařízení vlády č. 517/2004 Sb., zajišťuje implementaci hlavního nástroje regulace trhu s mlékem a mléčnými výrobky - tj. zavedení a uplatňování dávky v odvětví mléka a mléčných výrobků po přistoupení České republiky k Evropské unii. Dále zajistilo hladký přechod z předvstupního systému produkčních kvót mléka na systém uplatňovaný v Evropské unii. Nařízení vlády muselo respektovat Smlouvu o přistoupení k Evropské unii, týkající se stanovených vnitrostátních referenčních množství mléka pro dodávky a pro přímý prodej, která byla České republice přidělena. Vzhledem k tomu, že výše vnitrostátního množství mléka pro dodávky přidělené Evropskou unií České republice byla nižší, než byl součet všech přidělených kvót pro dodávky v předvstupním roce 2003/2004 českým producentům, byl dle nařízení vlády č. 244/2004 Sb., uplatněn princip plošného krácení kvót pro dodávky o 8,95 %. Tímto plošným krácením byla zároveň vytvořena vnitrostátní rezerva pro dodávky, která je rozdělována 2 x ročně, ke dni 1. října a ke dni 1. března. Novelou nařízení vlády č. 244/2004 Sb., ze dne 15. září 2004 (nařízení vlády č. 517/2004 Sb.), byly, kromě dalších úprav, stanoveny bližší podmínky pro rozdělování referenčního množství mléka z rezervy, které umožňují na základě objektivních kritérií producentům mléka získat určité referenční množství mléka navíc a tím zmenšit dopad plošného krácení k 1.5.2004 u producentů, zaměřených na produkci mléka. Ke dni 1. října 2004 bylo přiděleno producentům z rezervy 25 500 tun referenčního množství mléka pro dodávky a 2 000 tun pro přímý prodej. Ke dni 1. března 2005 bylo přiděleno producentům z rezervy 25 800 tun referenčního množství mléka pro dodávky a 7 700 tun pro přímý prodej.

Skot, hovězí maso

Rok 2004 byl pro chov skotu rokem příznivým, i když v jeho průběhu došlo k dalšímu poklesu stavů krav a to téměř ve všech krajích. Početní stavy krav se zvýšily jen v kraji Pardubickém, Vysočina a Olomouckém. Tato skutečnost ovlivnila i nákup mléka a jatečného skotu, který byl oproti roku 2003 nižší. V uplynulém roce se užitkovost dojených krav zvýšila o 250 litrů a dosáhla 16,41 litru na dojenou krávu a den. Kromě zlepšení kvality krmné dávky a její vyváženosti se zde kladně promítá vliv dlouhodobé šlechtitelské práce našich chovatelů a šlechtitelských firem působících na území naší republiky a nákup špičkového genetického materiálu ze zahraničí. Pozitivní trend zaznamenáváme i v chovu krav bez tržní produkce mléka (KBTPM), kterých je chováno cca 136 tis. ks a to především v oblastech s vysokým zastoupením trvalých travních porostů. I zde se kladně projevuje využívání plemenů specializovaných masných plemen, kteří jsou již odchovávaní našimi chovateli a jsou tak dostupní v dostatečném počtu pro všechny zájemce. Kvalita získávaných a odchovávaných zvířat tak každoročně stoupá, což je kladně hodnoceno především zahraničními zájemci, kteří prakticky celou produkci zástavového skotu po ukončení pastevní sezóny u nás vykupují a dokrmují ve svých výkrmnách převážně v zahraničí.

V minulém roce bylo u nás nakoupeno 184 531 tun jatečného skotu (z toho 94 808 t býků a volů, 72 593 t krav 15 689 t jalovic a 1 441 t telat), což je o 13 886 tun méně než v roce 2003. Přes tuto skutečnost bylo zásobování domácího trhu produkty z chovu skotu plynulé, v požadovaném sortimentu i množství. Kvalita produkce je samozřejmostí, kterou oceňují jak zpracovatelské podniky, tak spotřebitelé. Veškerá zdravotní rizika jsou tak minimalizována a to nejen chovem zdravých zvířat, ale dodržováním technologických postupů při krmení nezávadnými krmivy, zajištěním kvalitní napájecí vody a chovem skotu ve zdravém prostředí moderních stájí či na pastvinách. Na zdraví námi chovaných zvířat má rovněž vliv používaná technologická zařízení a jejich kvalita.

Chov skotu se zásadním způsobem podílí na údržbě krajiny, kde především v podhůří a na horách využívá produkci z trvalých travních porostů a přeměňuje ji na kvalitní mléko a hovězí maso. Z tohoto důvodu je nenahraditelnou

součástí naší živočišné výroby. Protože náklady na produkci z chovu skotu jsou značné, je směřována do jeho chovu finanční podpora a to jak ze zdrojů z rozpočtu České republiky, tak fondů EU. V roce 2004 byla tak část podpory do chovu skotu bez tržní produkce vyplacena ještě před vstupem do EU a byla tak eliminována skutečnost, že další platby přicházely až v závěru roku, případně až v roce 2005.

V minulém roce se narodilo 540 124 telat, tj. o 18 283 méně než v roce 2003. Hlavní pokles v počtu narozených telat zaznamenáváme v druhém pololetí loňského roku, kdy se ve srovnání se stejným obdobím předcházejícího roku narodilo o 16 310 telat méně. Na 100 krav se narodilo 94,8 ks telat, což je o 0,5 % méně ve srovnání s předcházejícím rokem. Z celkového počtu narozených telat do stáří 3 měsíců uhynulo 55 572 ks. Je to o 4 229 ks méně než v roce 2003, ale je to stále 10,3 % z počtu narozených. Celkem tak bylo odchováno 484 552 ks telat, na 100 krav tak jen 85 ks. Právě v této oblasti má náš chov skotu slabé místo, a proto je nutné věnovat zvýšenou pozornost již průběhu březosti, vlastnímu porodu a odchovu telat.

Zdravotní stav námi chovaného skotu je na dobré úrovni, nebezpečné choroby přenosné na člověka se u nás nevykytují, otázka BSE je řešena kontrolou všech starších porážených zvířat. V současném období je připravován program na ozdravení našich chovů od infekční rinotracheitidy skotu (IBR). Ozdravení od IBRu je nutné, protože Rakousko je IBR prostou zemí a Bavorsko s ozdravovacím procesem v letošním roce končí. Pokud bude prohlášeno IBR prostou zemí, mohl by se nám významně zkomplikovat obchod se skotem, protože průjezd přes tyto země by byl velmi složitý, případně nemožný, prodej skotu od nás do těchto zemí by nebyl možný.

Ke konci roku 2004 bylo ve stavu evidováno 565 329 ks krav a 1 367 594 ks skotu. V průběhu roku došlo ke snížení počtu chovaného skotu o 59 403 ks, a krav o 13 597 ks. V průběhu minulého roku bylo vyrobeno 2 602 412 tis. litrů mléka, což je o 43 251 tis. litrů méně než v předcházejícím roce.

V roce 2004 se i nadále měnilo složení stáda skotu, klesal počet dojnic a postupně stoupal počet krav bez tržní produkce mléka. Postupně byl realizován záměr využití specializovaných masných plemen k údržbě především znevýhodněných oblastí ČR k produkci kvalitního hovězího masa a zástavového skotu. Produkce mléka byla zajišťována narůstajícím počtem holštýnských krav a jejich kříženců a dále českými strakatými kravami, jejichž dvoustranná užitkovost je pro řadu oblastí a chovatelů předností, která pozitivně ovlivňuje ekonomiku chovu.

Vývoj početních stavů skotu celkem a krav dle kategorií (kusy)

Kategorie	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Skot celkem	1 988 810	1 865 902	1 700 789	1 657 337	1 573 530	1 582 285
Krávy s tržní produkcí mléka	712 166	656 636	598 243	583 301	547 493	529 138
Krávy bez tržní produkce mléka	38 427	45 665	48 595	58 725	67 294	82 257
Krávy celkem	750 593	702 301	646 838	642 026	614 787	611 395

pokračování tabulky

Kategorie	2002	2003	2004	Rozdíl 2004 - 2003
Skot celkem	1 520 136	1 473 828	1 428 329	- 45 499
Krávy s tržní produkcí mléka	495 962	466 173	436 806	- 29 367
Krávy bez tržní produkce mléka	100 333	124 149	136 081	+ 11 932
Krávy celkem	596 295	590 322	572 887	- 17 435

Pramen: ČSÚ

Poznámka: Soupis hospodářských zvířat probíhal do roku 2002 k 1.3. daného roku, od roku 2003 se soupis hospodářských zvířat prováděl k 1.4. daného roku.

Podle soupisu hospodářských zvířat k 1.4.2004 se stavy skotu meziročně snížily o 45,5 tis. kusů (3 %), z toho stavy krav o 17 tis. kusů (3 %), naopak stavy krav bez tržní produkce mléka vzrostly o 12 tis. ks (9 %) na 136 tis. kusů.

Vlivem stoupající úrovně užitkovosti dojených krav a stanovené kvóty nákupu mléka stavy dojených krav postupně klesají. Naopak chov krav bez tržní produkce mléka zaznamenává nárůst početních stavů a to především ve znevýhodněných oblastech státu, zvyšuje se produkce zástavového skotu a jatečných zvířat. Vzhledem ke skutečnosti, že lze podporovat maximálně 90 300 ks krav zařazených do systému chovu krav bez tržní produkce mléka, dá se očekávat stabilizace stavů mírně nad tímto počtem.

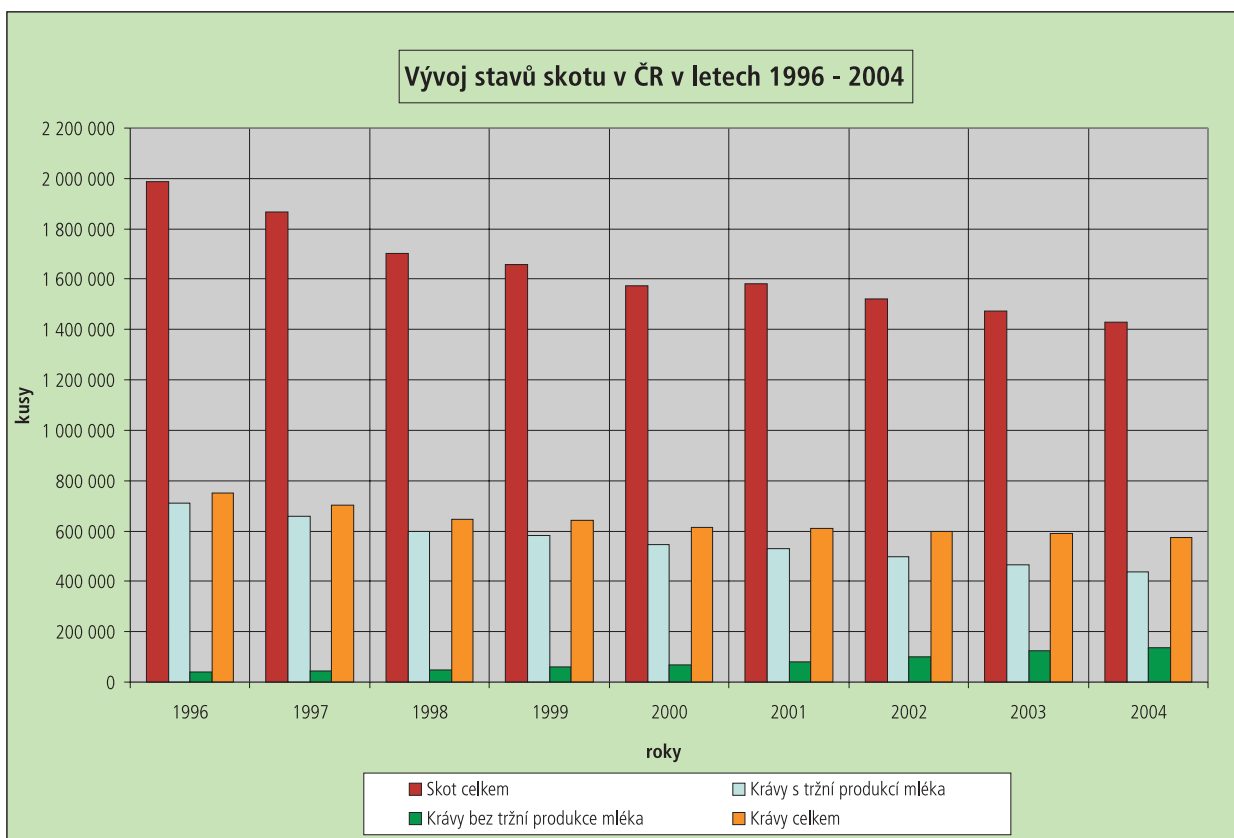
Nabídka jatečného skotu odpovídá možnostem, které vychází z početních stavů a dosahované užitkovosti v přírůstcích. Negativně se na nákupu projevuje nízký zájem spotřebitelů o hovězí maso a tak musí být část produkce vyvážena. Na výši nabídky jatečného skotu má vliv i skutečnost, že býci ve výkrmu jsou vykrmováni do vysokých jatečných hmotností.

Vývoj a prognóza prodeje jatečného skotu po čtvrtletích (tis. t ž. hm.)

Čtvrtletí	1998	1999	2000	2001	2002	2003 ¹⁾	2004 ²⁾
I.	65,6	58,3	55,7	47,8	52,9	99,9	96,8
II.	63,1	62,1	53,0	50,1	49,2		
III.	59,9	61,1	49,3	51,5	48,6	97,8	96,2
IV.	58,0	55,9	50	59,1	51,0		
Celkem za rok	246,6	237,4	208	208,5	201,7	197,7	193,0

Pramen: ČSÚ

Poznámky: 1) Od roku 2003 jsou údaje sledovány pololetně. 2) Prognóza MZe, VÚZE

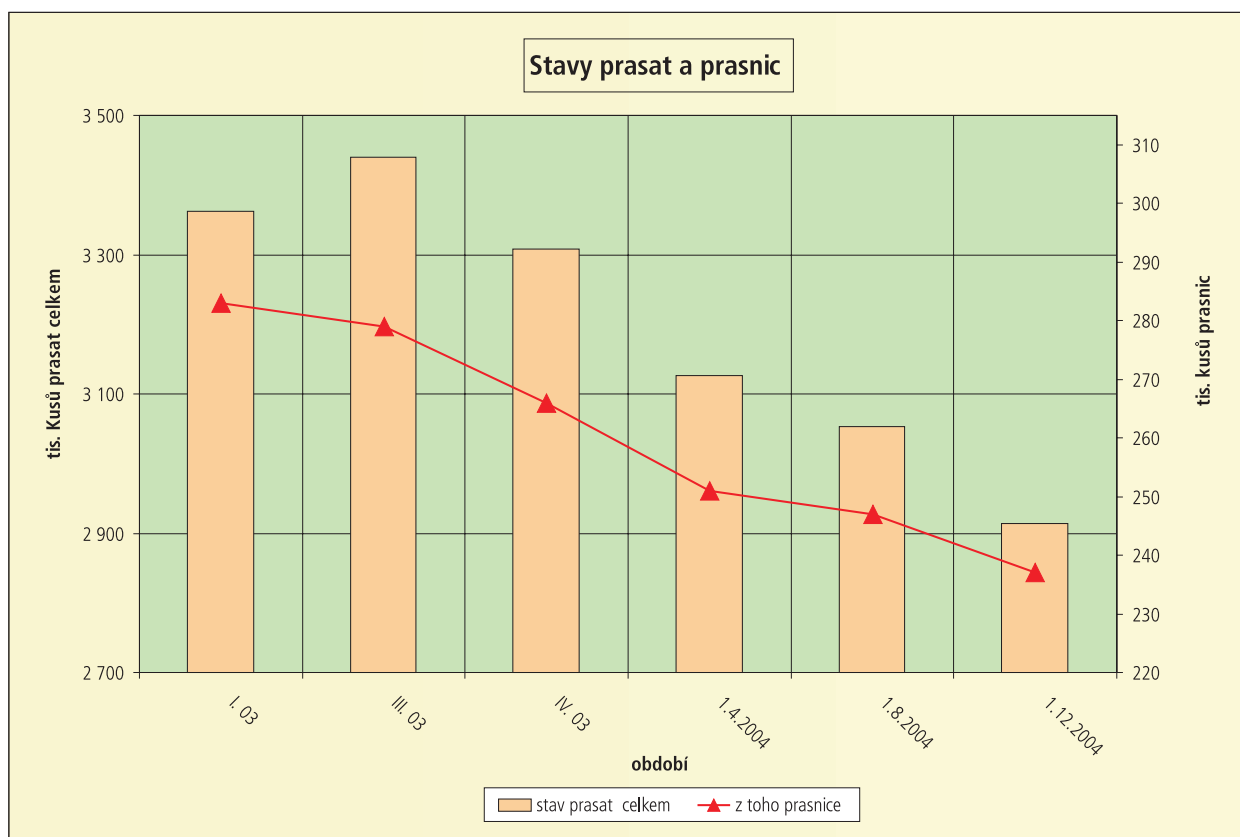

Pramen: ČSÚ

Prasata, vepřové maso

Po roce 2003, který nebyl pro chovatele prasat příznivý v důsledku poklesu rentability odvětví chovu prasat, bylo s napětím očekáváno, jak se rozšíření Evropské unie projeví na rentabilitě chovu prasat v České republice i na rentabilitě v oblasti zpracování vepřového masa v roce 2004. Cena jatečných prasat v České republice se na počátku roku 2004 pohybovala pod průměrem roku 2003, což bylo provázáno snížením cen selat, ale i cen průmyslových výrobců a rovněž cen spotřebitelských. Především snížení cen zemědělských výrobců mělo za následek postupné snižování celkových stavů prasat i stavů jednotlivých kategorií, včetně prasnic.

Od 1. května roku 2004, kdy se ČR stala jedním z členských států Evropské unie, došlo v odvětví chovu prasat k několika zásadním obrátům, mezi které patří mimo jiné zvýšení cen jatečných prasat, ale i k růstu všech ostatních cen včetně spotřebitelských cen vepřového masa. Tímto datem došlo i ke zvýšení celkového obchodu, tj. k zvýšení dovozu i vývozu živých prasat a vepřového masa mezi Českou republikou a ostatními členskými státy

Pramen: ČSÚ

Evropské unie. Změnila se i struktura obchodovaného zboží. Charakteristickým rysem pro rok 2004 bylo rovněž zvýšení záporného salda zahraničního obchodu v komoditě vepřové maso, zahrnující nejen vepřové maso, ale také obchod se živými prasaty.

V České republice k 1.12.2004 bylo 2 914 548 kusů prasat celkem, a to představuje meziroční pokles o 11,9 %. Snížil se rovněž početní stav prasnic, a to o 10,5 % oproti 1.12.2003. Počet prasnic k 1.12. 2004 činil 237 227 kusů.

Snížil se i počet porodů, a to o 10,1 % v porovnání uzavřených let 2003 a 2004. V roce 2004 se zlepšily některé ukazatele reprodukce, mezi které patří počet odchovaných selat. V období leden až prosinec 2004 bylo odchováno 19,0 selete na prasnici, tj. o 0,5 selete více než za 12 měsíců roku 2003. Na prasnici se v roce 2004 narodilo 21,3 selete a úhyn selat činil 10,8 %. Měsíční průměr počtu porodů v roce 2004 činil méně než 48 000 porodů.

Poklesy stavů jsou výrazné. S tímto trendem, který má svou logickou setrvačnost, souvisí i výhled snížení produkce jatečných prasat v České republice v roce 2004 a zejména předpoklad meziročního poklesu nabídky jatečných prasat i na počátku roku 2005.

Počty prasat jsou pozorně sledovány nejen chovateli prasat, ale i výrobci obilovin, neboť prasata spotřebovala více než 45 % krmných směsí vyrobených pro hospodářská zvířata v České republice, přičemž hlavním komponentem krmných směsí pro prasata jsou právě obiloviny. Jejich zastoupení v krmných směších představuje 70,4 %. Snížení počtu prasat pak logicky představuje příslušné snížení poptávky po produktech rostlinné výroby zastoupených v krmných směších.

Objem zahraničního obchodu s vepřovým masem a živými prasaty (mil. Kč)

Ukazatel	2003	2004
Vývoz	551	1 471
Dovoz	1 357	3 497
Saldo	-806	-2 026

Pramen: Celní statistika

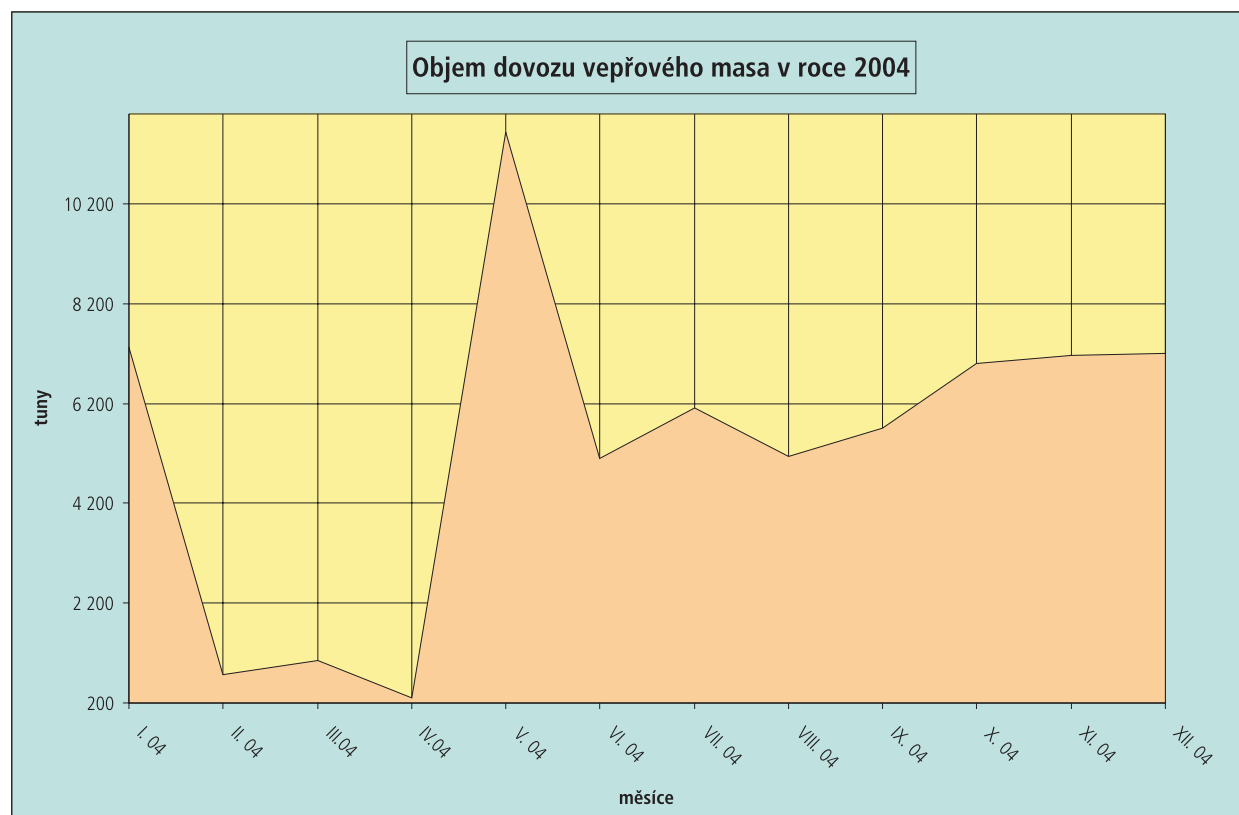
Na základě dosavadního vývoje nastal v roce 2004 výrazný, více než stoprocentní nárůst dovozu i vývozu vyjádřeného ve finanční hodnotě obchodovaného zboží. Objem vývozu z České republiky v roce 2003 činil 40,6% dovozu, v roce 2004 se tento objem zvýšil na 42,1 %.

Zajímavý, avšak nepříznivý, je i vývoj záporného salda zahraničního obchodu s vepřovým masem a živými prasaty. U dovozu tvoří živá prasata pouze desetiprocentní podíl z celkového objemu finančně vyjádřeného dovozu. Výrazně odlišná je situace u vývozu, kde se hodnota vývozu živých prasat podílí na celkovém vývozu více než 50 %.

Záporné saldo v obchodu s vepřovým masem a živými prasaty, které poprvé v historii přesahuje 1 miliardu Kč (dokonce 2 miliardy Kč !), je důsledkem toho, že z České republiky je vyvážena z pohledu potravinářské výroby surovina (živá prasata), tedy zboží s nižší přidanou hodnotou.

V roce 2004 bylo vyvezeno z ČR 23 391 tun živých prasat. Jednalo se nejen o jatečná prasata, ale i o 1 750 kusů prasníc do Maďarska a selata vyvážená především do Chorvatska (322 tun).

Dovezeno do České republiky bylo 559 tun živých prasat. Velmi důležitou informací však je, že polovina tohoto dovozu do České republiky se uskutečnila v posledních dvou měsících roku 2004 v podobě prasat do 50 kg živé hmotnosti, tj. prasat určených k výkrmu.

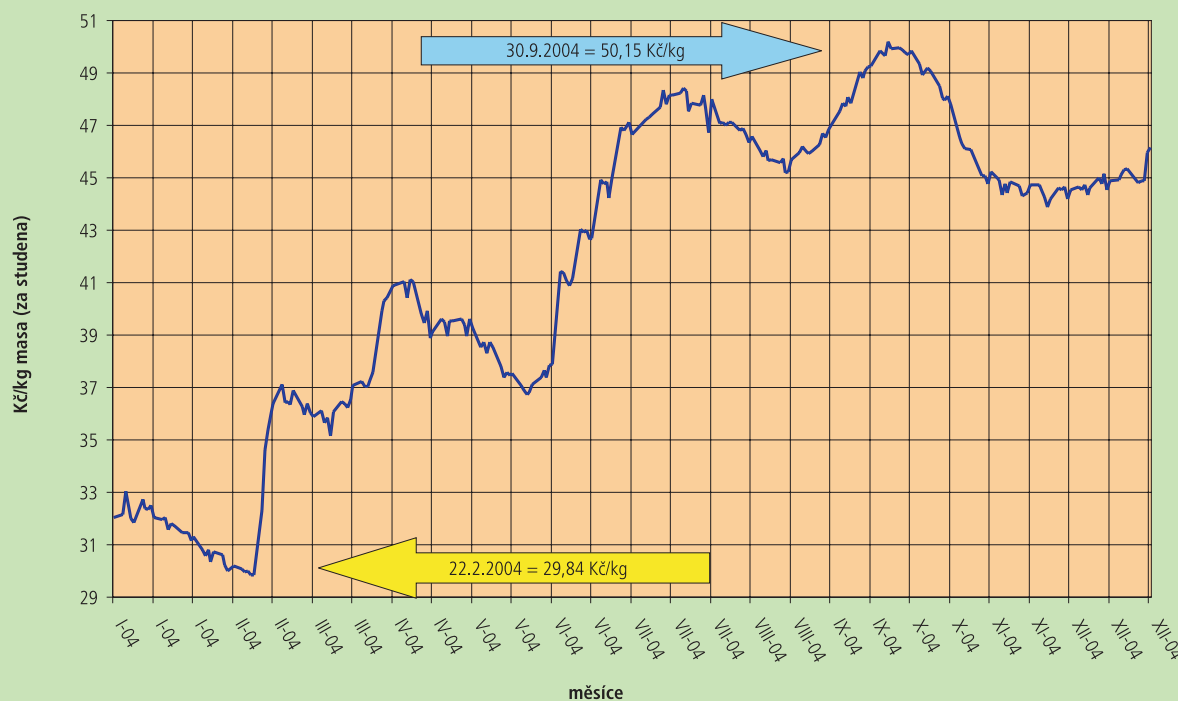
Pramen: Celní statistika

Dovoz vepřového masa do České republiky je realizován především z Německa, které se podílí na celkovém dovozu 45 %, následuje Dánsko (13 %) a dále po 6 % Maďarsko, Španělsko a Polsko. Celkový dovoz vepřového masa do České republiky v roce 2004 se meziročně zvýšil o 131 % z pohledu hmotnosti obchodovatelného zboží na celkových 65 970 tun. Ke zvýšení obchodu s vepřovým masem došlo i ve vývozu z České republiky a to meziročně o 68 % na celkových 15 334 tun vepřového masa vyvezeného v roce 2004.

V předchozích letech vláda ČR vždy využila všech možností, které jí platná legislativa umožňovala k tomu, aby pomohla českým výrobcům ke snížení rizik v podobě zvýšených dovozů a následných výkyvů ceny prasat na domácím trhu. Sloužilo k tomu stanovení dodatečných cel i státem subvencované vývozy jatečných prasat i selat. Tato opatření byla ukončena 1.5.2004, kdy došlo k úplné liberalizaci trhu v rámci 25 zemí Evropské unie.

Obavy některých chovatelů z poklesu cen po 1.5.2004 se nenaplnily. Cena jatečných prasat v České republice v období po rozšíření Evropské unie se pohybovala v pomyslném žebříčku cen členských států EU mezi 3. a 7. místem nejvyšších cen a neklesla po celé období roku 2004 pod průměrnou cenu Evropské unie.

Nákupní cena jatečných prasat v ČR v roce 2004

Pramen: ČSÚ

Porovnáním průměrných cen zemědělských výrobců jatečných prasat v letech 2003 a 2004 zjišťujeme zvýšení ceny za 1 kg jatečných prasat v I. třídě jakosti o 4,35 Kč/kg, což odpovídá nárůstu ceny o 11,5 %. Růst zaznamenáváme i u cen průmyslových výrobců. Například cena kýty bez kosti v roce 2003 činila 89,40 Kč/kg a v roce 2004 to bylo o 7,0 % více - 95,69 Kč/kg. Obdobně i spotřebitelská cena vepřové kýty upravená na řízky ve výši 115,01 Kč/kg v roce 2004 zvýšila svou hodnotu o 7,53 Kč/kg oproti roku 2003, což odpovídá procentickému nárůstu o 7,0%.

V České republice, která měla k 1.7.2003 podle České statistického úřadu 10 201 561 obyvatel, je spotřeba vepřového masa se svými 41,5 kg na 1 obyvatele v roce 2003 na úrovni průměru EU. Vykazovaná spotřeba masa se uvádí v hodnotě na kosti, což je jatečná mrtvá váha masa, které bylo získáno jako půlky, čtvrtě či kusy masa. Zahrnuje i maso z nuceného výseku. Vnitřnosti jsou zahrnuty ve spotřebě jednotlivých druhů mas.

Spotřeba vepřového masa v České republice mírně stoupla, což svědčí o přetrvávající oblibě tohoto druhu masa z pohledu chuťového, cenového, ale i z pohledu důvěry spotřebitele v bezpečnost této potraviny.

Vývoj v chovu prasat a produkci vepřového masa v ČR

Ukazatel	MJ	2000	2001	2002	2003	2004
Stavy prasat k 1.3.	tis. ks	3 688	3 469	3 441	3 362 ²	3 126²
Stavy prasat celkem k 31.12.	tis. ks	3 256	3 347	3 429	3 308 ²	2 914²
z toho stav prasnic	tis. ks	271	282	296	265	237
Produkce jatečných prasat	tis. tun ž.hm.	583,9	584,0	585,4	579,9	547,0
Spotřeba vepřového masa ¹⁾	tis. tun ž.hm.	596,0	589,2	586,0	602,5	599,4
Spotřeba vepř. masa na kosti	kg/osoba/rok	40,9	40,9	40,9	41,5	x
Dovoz prasat a vepř. masa ¹⁾	tis. tun ž.hm.	19,3	22,3	34,3	40,2	93,6
Vývoz prasat a vepř. masa ¹⁾	tis. tun ž.hm.	8,2	14,1	29,8	17,3	45,0
Soběstačnost ČR v produkci v. m.	%	98,0	99,1	99,9	96,2	91,3
Přírůstky "prasat celkem"	g/ks/den	575	582	581	575	x

Pramen: Celní statistika, ČSÚ, MZe

Poznámky: 1) Po přepočtu na živou hmotnost, 2) Stavy prasat k 1.4. a k 1.12., x = údaje nejsou k dispozici

Drůbež, drůbeží maso a vejce

Drůbež, drůbeží maso

V roce 2004 se produkce drůbežího masa zvýšila oproti roku 2003 o 1,8 %. Spotřeba drůbežího masa v kg na obyvatele a rok vzrostla o 5,5 % na rekordních 25 kg. Tato spotřeba převýšila průměrnou spotřebu v zemích EU 15. Na růst spotřeby měl mimo vyšší produkci vliv i vysoký dovoz za velmi příznivé ceny.

Bilance výroby, dovozu, vývozu a spotřeby drůbeže a ceny kuřat (tis. tun ž. hm., Kč/kg)

Rok	Výroba	Dovoz	Vývoz	Spotřeba	CZV ¹⁾ kuřat	CPV ²⁾ kuřat	SC ³⁾ kuřat	Spotřeba drůbežího masa (kg/obyv./rok)
1989	199	-	13,2	180	18,50	-	-	13,0
1994	165,0	6,4	10,2	160,7	22,37	44,77	54,60	11,6
1995	180,0	11,7	10,2	178,8	22,22	38,81	46,80	13,0
1996	178,0	18,3	10,6	187,2	23,64	47,32	57,00	13,6
1997	190,0	22,6	8,1	206,5	26,93	51,71	61,57	15,3
1998	241,0	16,1	8,1	246,0	27,58	55,32	66,22	17,8
1999	273,0	18,8	6,3	278,5	22,34	43,03	50,09	20,1
2000	294,0	21,6	9,6	307,0	21,82	43,72	53,63	22,2
2001	312,5	20,4	12,5	302,0	25,82	51,60	63,53	23,1
2002	317,0	26,0	16,0	335,0	21,95	40,98	51,42	24,2
2003	304,0	43,5	17,2	329,0	21,03	38,27	48,50	23,8
2004	309,7	72,9	34,5	343,1	22,11	40,55	52,15	25,0

Pramen: ČSÚ, Sdružení drůbežářských podniků, Celní statistika, MZe

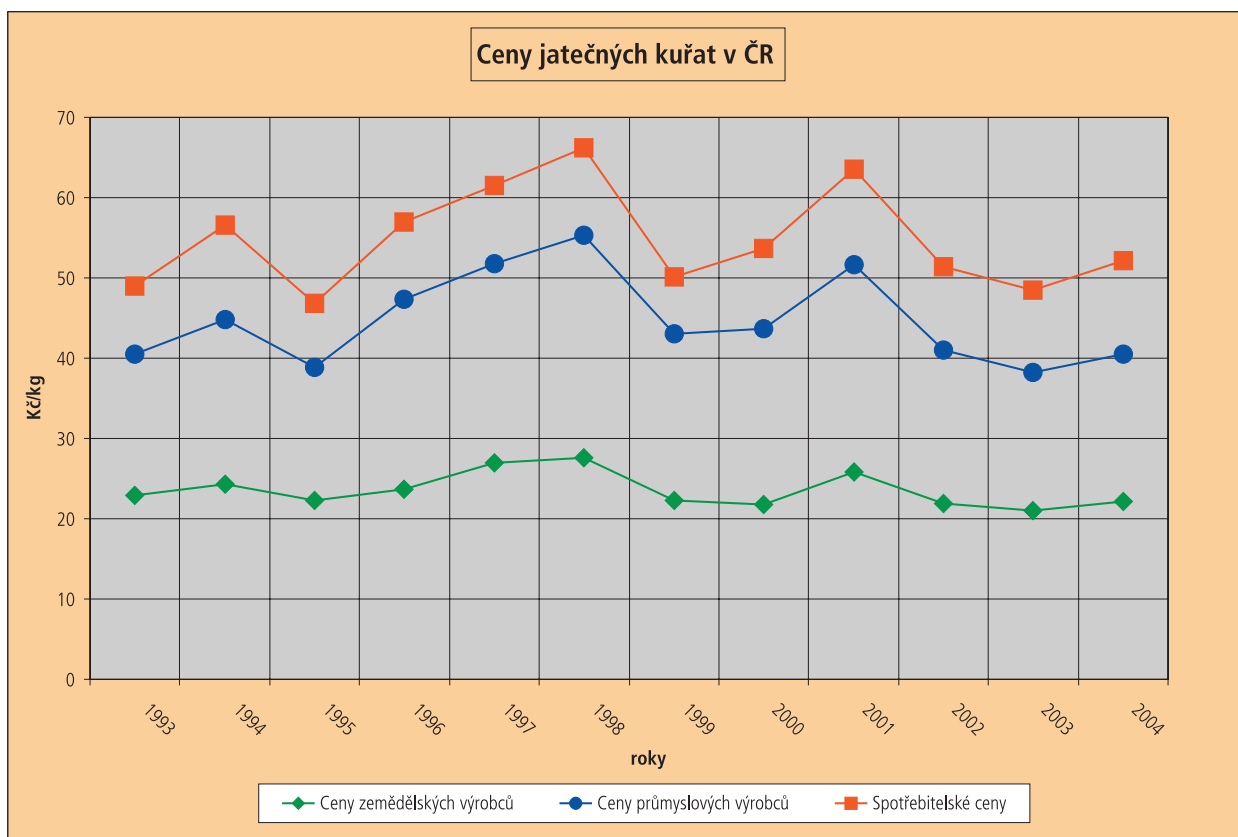
Poznámky: 1) Ceny zemědělských výrobců, 2) Ceny průmyslových výrobců, 3) Spotřebitelské ceny

Nákup drůbeže se v roce 2004 zvýšil oproti roku 2003 o 2,0 %, jako důsledek zvýšení stavů kuřat na výkrm (a následného prodeje vyššího množství zpracovatelům) a poměrně stabilní úrovně cen od začátku roku. Po vstupu ČR do EU (od května 2004) přetrvávala zvýšená úroveň nákupu a mírně rostly i ceny zemědělských výrobců. V roce 2004 se proti roku 2003 nejvíce zvýšil nákup kuřat (o 4,9 %) a také nákup hus. Objem nákupu hus je v porovnání s nákupy ostatních kategorií drůbeže zanedbatelný a na nákup drůbeže celkem nemá velký vliv. Nákupy kachen a krůt se proti roku 2003 snížily.

V roce 2004 i přes zvýšení spotřeby pokračuje pokles prodejů celé drůbeže o 19,8 %. Naopak zájem spotřebitelů se soustřeďuje na výrobky vyšší finalizace, především dělenou drůbež. Prodeje dělené drůbeže vzrostly o 3,9 %. Stav zásob se od ledna do dubna 2004 proti stejnému období roku 2003 zvýšil vlivem naplnění dovozních kvót. Od měsíce května se stavy zásob snižovaly i přes nemalé dovozy. Na snížení zásob měla vliv jednak vyšší spotřeba drůbežího masa proti roku 2003 a také výrazné zvýšení vývozů tohoto druhu masa.

V roce 2004 průměrná cena zemědělských výrobců kuřat stoupla o 5,1 % proti roku 2003. V lednu až dubnu 2004 ceny víceméně stagnovaly (pohybovaly se od 21,72 Kč/kg do 21,79 Kč/kg) i vlivem vyčerpání dovozních kvót se sníženou celní sazbou. V dalších měsících roku 2004 po vstupu ČR do EU ceny mírně rostly až na 22,33 Kč/kg. Malý nárůst cen byl způsoben vysokými a levnými dovozy i po květnu 2004. Ceny průmyslových výrobců a spotřebitelské ceny v roce 2004 stouply v závislosti na vývoji cen zemědělských výrobců.

Přes zvýšení hladiny cen v roce 2004 (především u kuřat) zůstává drůbeží maso nejlevnějším masem na tuzemském trhu.

Pramen: ČSÚ

V roce 2004 se výrazně zvýšil zahraniční obchod s drůbežím masem a dosáhl rekordních 72,9 tis. tun v živé hmotnosti. Začátkem roku byly vyčerpány smluvní celní kvóty a i kvóty v rámci tzv. dvounulové varianty (do konce měsíce dubna). Po vstupu ČR do EU ovšem zůstal dovoz na vysoké úrovni. Nárůst dovozu drůbežího masa proti roku 2003 činil 67,6 %. I přes záporné saldo zahraničního obchodu dosáhl i vývoz drůbežího masa vysoké úrovně a narostl proti roku 2003 o 100,5 %.

Vejce

Pokles výroby vajec pokračoval i v roce 2004. Výroba oproti roku 2003 klesla o 7,8 %. Snížení produkce bylo způsobeno poklesem stavů slepic o 5,2 % a nižší užitkovostí (snížením průměrné snášky vajec na slepici o 1,6 %). Saldo zahraničního obchodu s vejci bylo vysoce záporné. Důvodem velkých dovozů vajec byly jejich ceny, které byly nižší, než ceny tuzemské. Ani vysoké dovozy vajec nezabránilly poklesu domácí spotřeby. Spotřeba v roce 2004 se pohybovala na úrovni 244 kusů vajec na obyvatele a rok a přibližuje se tak úrovni běžné spotřeby ve vyspělých zemích.

Bilance výroby a spotřeby vajec (mil. ks)

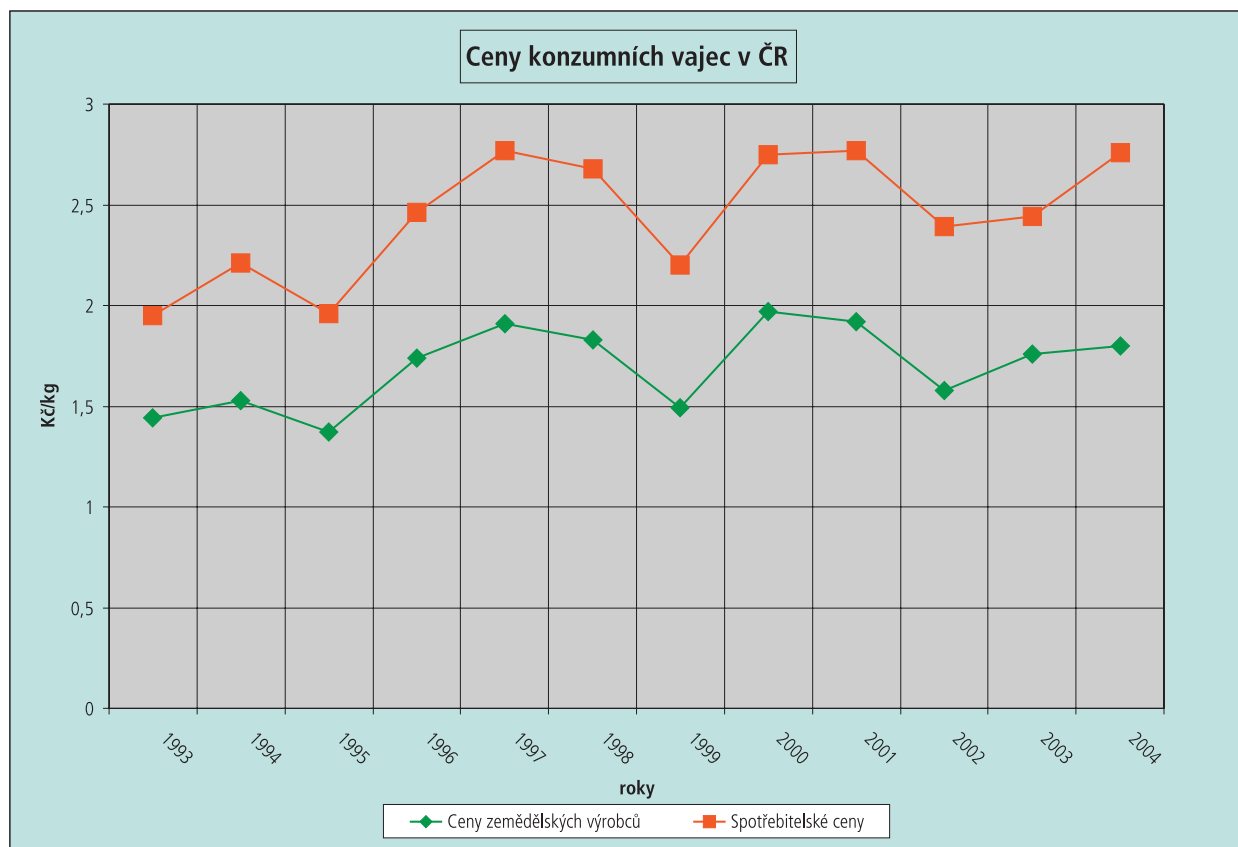
Rok	Výroba	z toho samozásobení	Dovoz	Vývoz	Spotřeba
2001	3 190	1 658	45,8	60,6	3 174,2
2002	3 150	1 321	64,3	140,7	3 073,6
2003	2 626	982	117,0	143,0	2 600,0
2004	2 423	944	275,3	166,7	2 531,6

Pramen: ČSÚ, Celní statistika, MZe

Poznámky: Bilance je uvedena bez nasadových vajec. Koeficient pro přepočet kg na kusy vajec: skořápková vejce 17,4 ks, tekuté vaječné produkty 20 ks a sušené vaječné produkty 72 ks.

V roce 2004 průměrná cena zemědělských výrobců vajec oproti roku 2003 vzrostla o 2,3 % a dosáhla úrovně 1,80 Kč/kus.

V prvním čtvrtletí roku 2004, vlivem vyrovnání nabídky s poptávkou, ceny zemědělských výrobců vajec stagnovaly a pohybovaly se v rozmezí 2,23 až 2,26 Kč/kus. V letním období nastal sezónní pokles cen a pokračoval prakticky až do konce roku. Vývoj spotřebitelských cen vajec v roce 2004 měl obdobný charakter jako vývoj cen zemědělských výrobců. Průměrná spotřebitelská cena vajec v roce 2004 vzrostla proti předchozímu roku o 13,1 %, dosáhla úrovně 2,76 Kč/kus a tak se přiblížila ceně z roku 1997.

Pramen: ČSÚ

Ostatní živočišné komodity

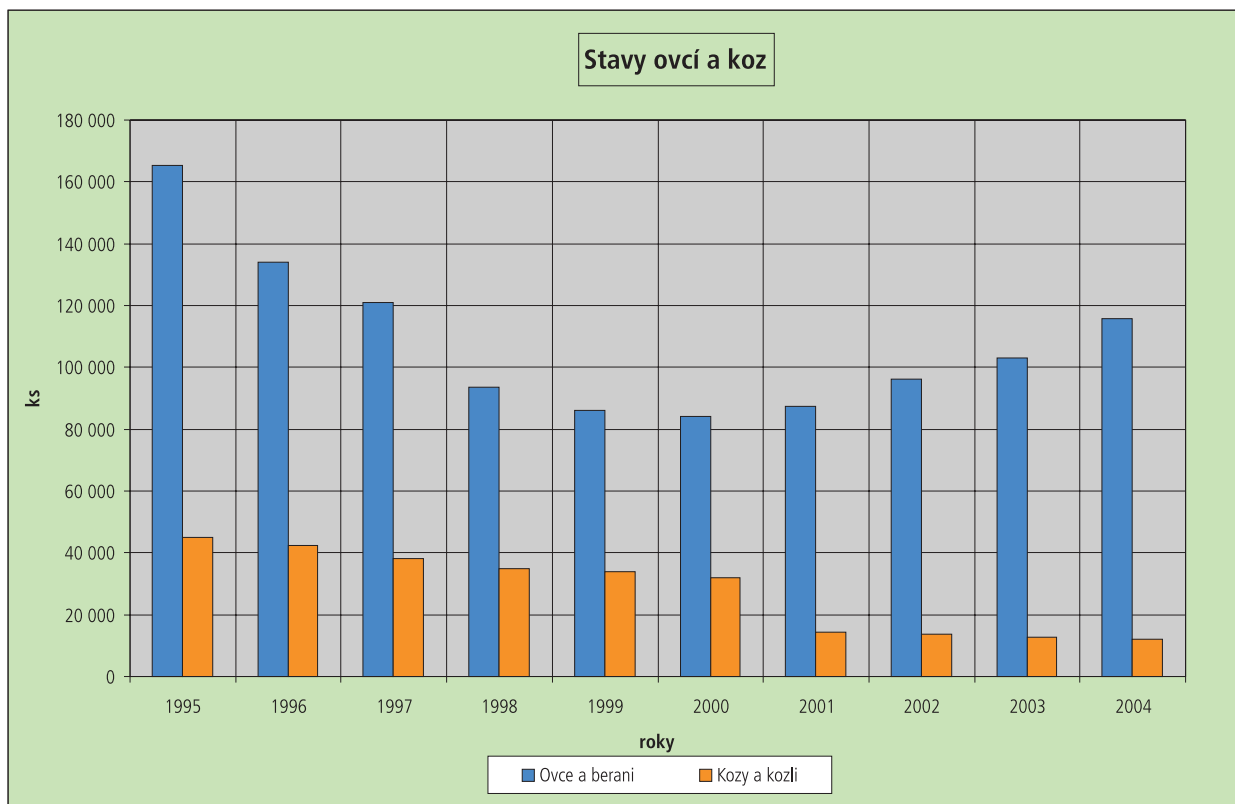
Ovce a kozy

Početní stavy ovcí se zvýšily z 84 108 kusů v roce 2000 na 115 852 kusů v roce 2004, což představuje nárůst o 31 744 kusů, tj. o 37,7 %. Tento trend dokumentuje zájem chovatelů o chov ovcí zejména v horských a podhorských oblastech i účinnost dotačních a podpůrných opatření státu na tomto úseku živočišné výroby. Chov ovcí je zaměřen výlučně na plemena s masnou a kombinovanou užitkovostí a na plodná plemena. Stavy koz, které činily v roce 2004 celkem 11 912 kusů, jsou soustředěny převážně u chovatelů specializovaných na produkci a zpracování mléka. Masná plemena koz nejsou, až na výjimky, chována.

V roce 2004 byly chovatelům, kterým byly přiděleny individuální limity pro získání prémie na chov bahnic a koz na základě nařízení vlády č. 241/2003 Sb., o podmínkách stanovení individuálních limitů pro získání prémie na chov bahnic a koz, proplaceny prémie na zvířata, která splňovala příslušná kritéria. Další postup bude řešen na základě připravovaného nařízení vlády, které bude obsahovat pravidla pro udržování národní rezervy limitů a pravidla pro chovatele pro nakládání s těmito limity.

Stavy ovcí poklesly od roku 1990 do roku 2004 o 73 %, tj. o 313 862 kusů. Prudký pokles počtu ovcí se zastavil v roce 2000. Od roku 2000 početní stavy ovcí stoupají. Meziroční nárůst stavu ovcí let 2001/2000 činil 3 431 kusů, tj. 4,1 %, v roce 2002/2001 byl nárůst stavu 8 747 kusů, tj. 10 %, v roce 2003/2002 byl nárůst 6 843 kusů, tj. 7,1 % a v roce 2004/2003 činil nárůst již 12 723 kusů, tj. 12,5 % (soupis hospodářských zvířat se do roku 2002 prováděl k 1.3. daného roku, od roku 2003 se tento soupis provádí k 1.4. daného roku). Stavy koz poklesly od roku 1990 do roku 2004 o 28 726 kusů, tj. o 70,7 %.

Chov ovcí a koz představuje perspektivně se rozvíjející úsek živočišné výroby zejména v obohacování sortimentu potravin a v zajišťování údržby krajiny v kulturním a ekologickém stavu.

Pramen: ČSÚ

Králíci

Produkce králíčího masa v roce 2004 klesla proti roku 2003 o cca 1,1 %. Hlavním důvodem byl pokles stavů králíků celkem, i když počet králíků ve faremních chovech se zvýšil o 5,0 %. Saldo zahraničního obchodu v roce 2004 je obdobně jako v roce 2003 záporné. Vysoké dovozy byly ale uskutečněny od ledna do dubna a od měsíce května (po vstupu ČR do EU) do konce roku se nedovezlo nic. Vysoký objem dovozu za nízké ceny přispěl k výraznému snížení úrovně spotřebitelských cen jatečných králíků na domácím trhu. Ceny zemědělských výrobců v porovnání s rokem 2003 stagnovaly.

Spotřeba králíčího masa v ČR v posledních letech nezaznamenala mimořádné výkyvy. Pohybuje se od 2,7 kg/obyv./rok do 3,6 kg/obyv./rok. I když je spotřeba tohoto druhu masa zdánlivě na nízké úrovni, i tak se ČR řadí na přední místo v Evropě. Králíčí maso je přes své významné nutriční vlastnosti stále pouze doplňkovým druhem masa nejenom na tuzemském trhu, ale i v zahraničí.

Ryby

Základním právním předpisem, kterým se řídí jak výkon rybářského práva na revírech, tak i hospodaření na rybochovných zařízeních (rybnících, líhních atd.) je zákon č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské stráž, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství). V tomto roce byla rovněž vypracována a vydána vyhláška č. 197/2004 Sb., k provedení zákona o rybářství. Za jednu ze zásadních změn, kterou zákon přinesl, je možnost uživatelů rybářských revírů stanovit si přísnější podmínky k rybolovu. Jejich podstatou je v možnosti navyšování lovných měr, zavádění doby hájení, možnost dočasného zákazu rybolovu a podobně. Snahou vlády bylo umožnit uživatelům rybářských revírů zohlednit místní podmínky bez alternativního zásahu státní správy rybářství. Zákon se též nově zabývá přestupky a správními delikty. Obdobně, jako v zákoně o myslivosti, byla přesunuta kompetence k vydávání rybářských lístků na obecní úřady obcí s rozšířenou působností.

V republice je evidováno 24 000 rybníků o celkové ploše 52 000 ha. Na nich bylo vyprodukováno v roce 2004 19 670 tun ryb. Polovina veškeré produkce byla vyvezena na zahraniční trhy. Hlavní chovanou rybou u nás je kapr, který v úlovcích činí více jak 84 %. Dalšími rybami jsou podle množství produkce ryby býložravé, ryby lososovité, jmenovitě pstruh duhový a siven americký, dále lín, candát, štika, tilapie a další.

V České republice je evidováno přes 2 000 profesionálních rybářů a více jak 350 000 zájmových rybářů. Zájmoví rybáři jsou sdruženi převážně v Českém a Moravském rybářském svazu. Rybáři mohou lovit ryby na více jak 50 000 hektarech rybářských revírů pstruhového a mimopstruhového charakteru. V roce 2004 zde nalovili cca 5 000 tun ryb. Spotřeba sladkovodních ryb mimo samozásobení se pohybuje okolo 1 kg na osobu ročně. Spotřeba mořských produktů přesahuje 4 kg na osobu ročně.

Dlouhodobé komplikace a ztráty na produkci našemu produkčnímu, ale i sportovnímu rybářství činí přemnožení rybožraví predátoři, zvláště kormorán velký, vydra říční a volavka popelavá.

Včely

V roce 2004 byl Evropskou komisí schválen „Český program pro zlepšení výroby včelařských produktů a jejich uvádění na trh“. Tento program umožňuje na podporu včelařství čerpat v roce 2005 až 468 303 EUR. Stejná částka musí být poskytnuta i z národních zdrojů.

Podpora včelařství je věcí veřejného zájmu a Ministerstvo zemědělství poskytuje podpory na vzdělávání včelařů, prevenci chorob a léčení včelstev, šlechtění matek a vývoj nových léčiv. Za práci včelařů je nutné vidět nejen získávání medu a ostatních včelařských produktů, ale hlavně zajištění opylování entomofilních rostlin a to nejen kulturních, ale i planě rostoucích. Stát hradí i škody vzniklé včelařům v důsledku nucené likvidace chovů v případech výskytu včelího moru.

Hlavní problémy, kterým musí naše včelařství čelit, je vysoký průměrný věk našich včelařů. Vedle toho ztěžuje chov včel trvale vysoká cena cukru, nízká cena dovozových medů a následná cena v obchodních řetězcích. Průměrný věk českého včelaře je 60 let a přes atraktivní podporu státu je dané odvětví této zemědělské činnosti fakticky trvale ohroženo. Svědčí o tom nejen pokles počtu včelařů, ale hlavně pokles stavů včelstev. Za příklad lze uvést, že v roce 1993 bylo u nás registrováno přes 730 tisíc včelstev a v roce 2003 jich bylo již jen 477 tisíc. Je pravděpodobné, že se situace díky podporám z „Českého programu“lepší. Za dolní hranici počtu včelstev potřebných v našich podmínkách k zajištění opylení entomofilních druhů rostlin lze považovat 700 tisíc včelstev rovnoměrně rozmístěných na území republiky.

Koně

Chov koní, ačkoli plní poněkud jiné funkce než ostatní hospodářská zvířata, spadá jednoznačně do oblasti zemědělské výroby resp. prvovýroby. Podle plemenářského zákona č. 154/2000 Sb., je kůň nadále hospodářským zvířetem. Ke konci roku 2004 bylo v ústřední evidenci registrováno okolo 49 500 ks koní. Jejich počet se od roku 1996 v naší republice stále zvyšuje. Nejrozšířenějším plemenem je český teplokrevník. Dalšími početnými plemeny koní chovanými v ČR je anglický plnokrevník, dále chladnokrevná plemena - českomoravský belgický kůň, slezský norik, norik a dále starokladrubský kůň, huculský kůň, plemena náležející ke skupině koní pony a další. S výjimkou tří státních podniků (Národní hřebčín Kladruby nad Labem., Zemský hřebčinec Písek a Zemský hřebčinec Tlumačov) jsou koně v ČR v držení privátních chovatelů.

V České republice se v současné době vede plemenná kniha pro 18 plemen koní. Organizací, které je vedou, je celkem 11, z toho je 10 uznaných chovatelských sdružení a Národní hřebčín Kladruby nad Labem, s.p., který vede plemennou knihu starokladrubského koně. Ke speciálně chráněným plemenům zařazeným do tzv. genetických zdrojů náleží starokladrubský kůň, českomoravský belgický kůň, slezský norik a huculský kůň. S výjimkou hucula, jehož významná část populace je chována právě v ČR, se jedná o původní česká plemena.

Podle zákona č. 154/2000 Sb., (plemenářský zákon) je každý chovatel koně povinen zajistit označení a zaregistrování koně do ústřední evidence. Od 1.1.2005 musí každého koně doprovázet identifikační dokument - průkaz koně, který vydává osoba pověřená vedením ústřední evidence.

EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ

Ekologické zemědělství je již nedílnou součástí agrární politiky MZe. Na konci roku 2004 hospodařilo ekologicky 836 ekologických farem na výměře 263 299 ha, což představuje 6,16 % výměry zemědělského půdního fondu. Jde o perspektivní způsob hospodaření, který vytváří nový trh s produkty ekologického zemědělství včetně nových pracovních příležitostí, přispívá k rozvoji a údržbě venkovské krajiny a k ochraně všech složek životního prostředí a nejvíce se tak přibližuje pojetí trvale udržitelného způsobu hospodaření. Rozvoj ekologického zemědělství je také velkou šancí pro uplatnění českých biopotravin na trzích zemí EU, kde je po biopotravinách ze strany spotřebitelů stále větší poptávka.

Vývoj struktury půdního fondu v ekologickém zemědělství ČR

Kultura	2001 (výměra v ha)	2002 (výměra v ha)	2003 (výměra v ha)	2004 (výměra v ha)	Meziroční nárůst 03/04 (%)
Orná půda	19 164	19 536	19 637	19 694	0,29
TTP ¹⁾	195 633	211 924	231 683	235 379	1,60
Trvalé kultury	963	898	928	1 170	26,07
Ostatní	2 354	2 778	2 747	7 056	156,86
Celkem	218 114	235 136	254 995	263 299	3,26 %

Pramen: MZe

Poznámka: 1) Trvalé travní porosty

K největšímu nárůstu ekologicky obhospodařované plochy došlo po obnovení státní podpory ekologického zemědělství v roce 1998. Od roku 2004 jsou podmínky státní podpory pro ekologické zemědělství upraveny v programovém dokumentu „Horizontální plán rozvoje venkova na období 2004 - 2006“, který byl připraven v souladu s nařízením Rady 1257/99 o podpoře rozvoje venkova a který umožňuje čerpat finanční prostředky na podporu rozvoje venkova z garanční sekce fondu EAGGF (Evropský zemědělský garanční a orientační fond). Výše kofinancování z fondu EAGGF je možná až do výše 80 % kalkulovaných plateb. Dotační program pro ekologické zemědělství je jedním z agroenvironmentálních opatření, který navázal na státní podporu ekologického zemědělství v období před vstupem do EU.

Výše dotace na ekologické zemědělství je rozdílná v závislosti na pěstované kultuře a pro rok 2004 byla následující:

- 520 Kč/ha, při hospodaření na orné půdě, s výjimkou pěstování zeleniny nebo speciálních bylin,
- 1 100 Kč/ha, při hospodaření na travních porostech,
- 12 235 Kč/ha, při pěstování vinic, ovocných sadů nebo chmelnic,
- 11 050 Kč/ha, při pěstování zeleniny nebo speciálních bylin na orné půdě.

Od 1.5.2004 začalo v ČR přímo platit nařízení Rady (EHS) 2092/91, kterým jsou pravidla pro ekologické zemědělství upravena v členských zemích EU. Vzhledem k tomu, že zákon č. 242/2000 Sb. o ekologickém zemědělství je kompatibilní s tímto nařízením, nepředstavoval samotný vstup do EU pro české ekologické zemědělství výraznější problém.

Ekologické zemědělství v ČR je v současné době na vysoké úrovni, ale ne všechny oblasti rozvoje ekologického zemědělství jsou rozvinuty dostatečně. Není např. dostatečně rozvinut trh s produkty ekologického zemědělství, sortiment biopotravin je zatím omezený, spotřebitelská veřejnost nemá dostatek informací o biopotravinách a ekologickém zemědělství obecně. Je proto žádoucí podpořit rozvoj výzkumu a vzdělávání v této oblasti. Proto MZe přistoupilo ke zpracování dokumentu „Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství do roku 2010“ (dále jen Akční plán), který bude systematicky podporovat rozvoj právě těch oblastí, které nejsou zatím rozvinuty dostatečně. Na přípravě Akčního plánu se podíleli experti z řad ministerstev zemědělství a životního prostředí, zástupci svazů ekologických zemědělců, kontrolní organizace, výzkumu a vzdělávání, a také samotní ekozemědělci, výrobci a obchodníci s biopotravinami. Dne 17.3.2004 přijala Akční plán na své zasedání vláda a ve svém usnesení uložila MZe vytvořit mezipodprogramovou pracovní skupinu pro realizaci cílů tohoto plánu. Tato pracovní skupina již zahájila svoji činnost prostřednictvím zástupců ministerstev životního prostředí, průmyslu a obchodu, zdravotnictví a školství a také prostřednictvím zástupců všech krajů, protože je velmi důležité realizovat Akční plán také na regionální úrovni. Na realizaci se podílí také expertní tým, který zpracoval pracovní verzi tohoto dokumentu. Pro tento účel byly v průběhu roku 2004 vytvořeny pracovní skupiny, které již zahájily svou činnost a které jsou tématicky zaměřené na řešení problematiky welfare, propagace, marketingu, výzkumu, vzdělávání a poradenství, nebo vztahu ekologického zemědělství a životního prostředí.

Ve dnech 30.6. - 2.7. 2004 se za finančního přispění MZe uskutečnila 4. Evropská letní akademie ekologického zemědělství. Hlavními tématy konference bylo ekologické zemědělství versus správná zemědělská praxe a ochra-

na životního prostředí a podnikání v ekologickém zemědělství. Dalším tématem byly geneticky modifikované organismy (GMO) a také koexistence ekologického zemědělství se zemědělstvím používajícím GMO. „Z našeho pohledu je použití GMO v zemědělství zbytečné a nenese s sebou žádný užitek“, řekl rakouský ministr zemědělství Josef Pröll. Předseda německého svazu pro výrobu biopotravin BÖVL princ Felix zu Löwenstein řekl: „Dosud nikdy se před Evropou neotevíral tak obrovský trh s potravinami, který nemůže obsadit nikdo z našich největších konkurentů. Ani USA, ani Kanada, ani Argentina nemohou nabídnout potraviny bez GMO, které žádají nejen evropští, ale i japonští a jiní spotřebitelé“.

Součástí programu byly odborné exkurze na ekologické farmy na Slovensku (zaměřeno na ekologická osiva, pěstování obilovin, ovocnářství a výzkum), do Maďarska (zaměřeno na pěstování tržních plodin), do Rakouska (zaměřeno na prodej biopotravin) a na Moravu (ochutnávka biovína a prohlídka rodinných ekofarem). Konferenci se zúčastnilo 250 účastníků z 22 zemí, pořádajícími organizacemi byly svazy ekologických zemědělců ČR (PRO-BIO) a Rakouska (Ernte) a ministerstva zemědělství ČR a Rakouska. Mezi nejvýznamnější hosty patřili ministři zemědělství Rakouska Josef Pröll a Slovenska Zsolt Simon.

Počet podniků zařazených v ekologickém zemědělství

Podnikatelské subjekty podle předmětu činnosti	2001	2002	2003	2004
Ekologičtí zemědělci	654	717	810	836
Výrobci biopotravin (včetně vlastní distribuční činnosti)	75	92	96	116
Osoby uvádějící bioprodukty a biopotraviny do oběhu	49	164	189	193
Výrobci vstupů do EZ	-	-	19	10
Celkem	779	973	1 114	1 155

Pramen: MZe

Vývoz a dovoz bioproduktů a biopotravin v roce 2004

Vývoz

V souvislosti se vstupem České republiky do EU skončila od 1.5.2004 povinnost vývozců při vývozu do členských států EU podávat žádost o vydání vývozního osvědčení, a to z důvodu volného pohybu zboží v rámci států EU. Do zemí, které nejsou členskými státy EU, povinnost žádat o vydání vývozního osvědčení trvá.

Od 1.1.2004 do 30.4.2004 bylo vystaveno celkem 221 osvědčení pro vývoz bioproduktů a biopotravin, od 1.5.2004 do 31.12.2004 bylo vystaveno pouze 9 vývozních osvědčení. Objektívni porovnání s minulými roky tedy nelze provést. Z období do 30.4.2004 lze konstatovat, že se nejvíce zboží vyváželo opět do Rakouska, celkem 62 % veškeré vyvezené produkce. Dále pak následuje Německo s 24 % a Holandsko s 10 % vyváženého množství. Nově se ve větším rozsahu začalo zboží vyvážet do Itálie. Veškeré uskutečněné vývozy bioproduktů mimo EU po 1.5.2004 byly do Švýcarska.

Osvědčení pro vývoz bioproduktů a biopotravin dle zákona č. 242/2000 Sb.

Země určení	Počet vydaných osvědčení pro vývoz bioproduktů a biopotravin v období od 1.1. do 30.4. 2004	Množství vyvezené produkce v t za sledované období roku 2004
Rakousko	139	1048,15
Německo	33	400,35
Slovensko	29	16,92
Holandsko	7	174,00
Maďarsko	5	23,94
Španělsko	4	0,94
Slovinsko	3	7,66
Litva	3	0,12
Itálie	1	22,00
Polsko	1	1,43
Celkem	225	1695,51
Země určení	Počet vydaných osvědčení pro vývoz bioproduktů a biopotravin v období od 1.5. do 31.12. 2004	Množství vyvezené produkce v t za sledované období roku 2004
Švýcarsko	9	329,5
Celkem	9	329,5

Pramen: MZe

Dovoz

V případě dovozu platí obdobná situace jako u vývozu, mezi státy EU platí volný pohyb zboží, proto celkové objemy dovozu nejsou k dispozici. Navíc dovozce není povinen přihlašovat dovezené výrobky k certifikaci u české kontrolní organizace KEZ o.p.s. za předpokladu, že má platné doklady o ekologickém původu zboží. Přesto řada dovozců možnost recertifikace v ČR využívá.

V případě dovozu bioprodukce ze zemí, které nejsou členskými státy EU, je nezbytné požádat MZe prostřednictvím KEZ o.p.s. o vystavení tzv. Dovozního zmocnění. Tato povinnost vyplývá z nařízení Rady (EHS) 2092/91.

Dovozce musí pro vydání Dovozního zmocnění poskytnout tyto informace:

- o zemi původu,
- informace o kontrolním orgánu, který kontroluje výrobce od něhož jsou produkty dováženy,
- jméno a adresu výrobce,
- název orgánu, který vydává v dané zemi vývozní osvědčení (může být totožný s kontrolním orgánem),
- název dovážených výrobků,
- množství dovážených výrobků,
- platné osvědčení kontrolní organizace (kopie), která kontroluje výrobce v dané zemi.

V roce 2004 MZe vystavilo 18 Dovozních zmocnění ze 6 zemí mimo EU, a to z Japonska (7), Číny (4), Paraguaye (3), Turecka (2) a po jednom dovozu z Kanady a ostrova Mauritius.

BIOPALIVA

Metylester řepkového oleje

Podpory do oblasti zpracování semene řepky olejné na metylester řepkového oleje (dále jen MEŘO) a následně na směsné palivo jsou programem MZe, kterým aktivně přistupuje k naplňování programu rozšiřování nepotravinářského využití zemědělské produkce a zároveň k naplňování „Státního programu na podporu úspor energií a obnovitelných zdrojů energií“ a rozšiřování uplatnění ekologických paliv z obnovitelných zdrojů energií, jako náhradu za fosilní paliva.

Předmětem tohoto programu je nepotravinářské využití semene řepky olejné a cílem pak je výroba paliva, jímž jsou poháněny vznětové motory. Tímto palivem je jak čistý metylester řepkového oleje, tak směsné palivo - směs metylesteru řepkového oleje s motorovou naftou.

Základní surovinou je řepka olejná z které se lisováním, nebo lisováním s extrakcí získá řepkový olej. Z řepkového oleje se pak fyzikálně chemickou úpravou v esterifikační jednotce vyrábí metylestery mastných kyselin, v ČR uváděné pod názvem MEŘO. Kvalita MEŘO je definována evropskou normou EN 14214. Na trhu v ČR je uplatňováno směsné palivo, které obsahuje 31 objemových % metylesteru řepkového oleje a 69 objemových % motorové nafty. Palivo v tomto složení bylo v ČR zvoleno jako optimální palivo pro vznětové motory využitelné stávajícím vozovým parkem. Toto palivo již vykazuje výrazné ekologické účinky a přechod vozidel z užívání motorové nafty na bionaftu a zpět nevyžaduje žádné technické úpravy. Velmi dobře jsou využitelné i vedlejší výrobky - řepkové výlisky, řepkové šroty a glycerol pro výrobu glycerinu.

S podporou zpracování semen řepky olejné na MEŘO začalo MZe v letech 1992 až 1995 poskytnutím návratných finančních výpomocí výrobcům MEŘO na pořízení základních výrobních technologií. Bylo podpořeno celkem 16 subjektů s výrobní kapacitou vyroben 60 tis. tun MEŘO za rok. Návratné finanční výpomoci byly poskytnuty v rozsahu 721,54 mil. Kč.

Výroba semene řepky olejné, výroba MEŘO s uplatněním podpory a jeho podíl na tekutých palivech (skutečnost a výhled)

Ukazatel	MJ	Rok						
		Skutečnost					Výhled	
		2000	2001	2002	2003	2004	2005	2010
Výroba semene řepky olejné v ČR	tis. t	844	973	718	400	930	900	900
Řepka olejná zpracovaná na MEŘO	tis. t	211	127	220	225	147	290	350
Podíl užití řepky na MEŘO z produkce řepky v ČR	%	25,0	13,05	30,6	56,25	15,81	33,3	38,8
Výroba MEŘO	tis. t	62,2	39,6	68,8	70	47	100	200
Prodej nafty v ČR	tis. t	2 393	2 668	2 838	3 000	3 100	3 300	3 500
Podíl MEŘO na množství prodané nafty v ČR	%	2,6	1,48	2,42	2,33	1,51	3,03	5,7
Prodej kapalných paliv v ČR (nafta + benzín)	tis. t	4 311	4 642	4 814	5 000	5 400	5 150	5 500
Podíl MEŘO na prodeji kapalných paliv	%	1,44	0,85	1,43	1,4	0,87	1,94	3,6

Pramen: MZe

Od roku 1999 podporuje MZe přímou dotací výrobu metylesteru řepkového oleje a z něj výrobu směsného paliva včetně podpory jeho užití na tuzemském trhu. Od roku 2002 do roku 2004 byla podpora realizována prostřednictvím Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF) dle pravidel včleněných do nařízení vlády č. 86/2001 Sb., kterými se stanoví podmínky pro poskytování finančních podpor za uvádění půdy do klidu a finančních kompenzačních podpor za uvádění půdy do klidu a zásady pro prodej řepky olejné vypěstované na půdě uvedené do klidu. Podpora byla směřována jednak na pěstitele semene řepky olejné za účelem nepotravinářského využití jeho osevních ploch pro pěstování řepky a dále výrobcům MEŘO ve formě poskytnuté lacinější suroviny - semene řepky olejné pro výrobu MEŘO tak, aby směsné palivo uplatňované na tuzemském trhu mělo nižší cenu o cca 10 %, než motorová nafta. Od roku 2004 je připravována podpora uplatnění MEŘO ve směsném palivu a to jednak úlevou spotřební daně v % výši v jaké je obsah biosložky (31 %) a dále pak přímou dotací, která zohlední zvýšené výrobní náklady MEŘO a snížení energetické účinnosti MEŘO vůči motorové naftě. Pro následná období (cca od r. 2007) se předpokládá plošněji podpořit uplatnění sortimentního přimíchávání biosložky do motorové nafty a to v rozsahu do 5 %, tak jak to umožňuje evropská norma EN 590 pro motorovou naftu.

Podpora výroby MEŘO a uplatnění směsného paliva (s obsahem 31 % MEŘO) na tuzemském trhu – finanční náročnost

Ukazatel	MJ	2000	2001	2002	2003	2004	2005 ¹⁾
Podpora výroby MEŘO a směsného paliva	mil. Kč	1 129	765	961	1 192	662	786
Zvýhodnění směsného paliva nižší sazbou DPH	mil. Kč	958	624	835	836	-	-
Zvýhodnění směsného paliva nižší sazbou spotřební daně	mil. Kč	315	206	637	648	527	1 129
Finanční zdroje celkem	mil. Kč	2 402	1 595	2 433	2 676	1 189	1 915
Výroba MEŘO s uplatněním dotace	tis. tun	62,2	39,6	68,8	70	47	100
Výroba směsného paliva s uplatněním dotace	mil. litrů	228	145	252	264	172	366
Dotace na tunu MEŘO	Kč	18 151	19 318	13 968	16 555	14 085	7 850
Celková finanční potřeba na tunu MEŘO	Kč	38 617	40 277	35 363	37 166	25 297	19 150

Pramen: MZe

Poznámka: 1) Výhled

Biolíh

Za účelem využití zemědělských surovin v nepotravinářské sféře byl zřízen dotační titul 1.J., čímž mělo dojít k podpoře výroby kvasného bezvodého zvláště denaturovaného lihu neboli bioetanolu a to ve výši cca 60 tis. hl ročně za účelem jeho dalšího využití v motorových palivech. Výroba bioetanolu je však nyní omezena pouze na současné kapacity lihovarnického průmyslu, které jsou navíc využity především pro potřeby potravinářského průmyslu. Z tohoto plyne, že možnosti výroby bioetanolu jsou v současné době dosti omezené a výroba bioetanolu, i přes vypsání dotačního titulu 1.J. byla minimální.

Na základě uvedeného a vzhledem k tomu, že Evropský parlament a Rada přijaly Směrnici (ES) č. 2003/30/ES o podpoře biopaliv nebo jiných obnovitelných paliv v dopravě, která ukládá členským státům povinnost zabezpečit, aby na jejich trh byl uveden minimální podíl biopaliv, byl s ohledem na skutečnost, že výrobou bioetanolu, lze významně přispět k řešení problému s nadprodukcí obilovin, vládou České republiky schválen program „Podpora výroby bioetanolu pro jeho přimíchávání do benzínů pro záměnu metanolu při výrobě MEŘO a MTBE (metyl terc butyl éter) a jako alternativního paliva s podporou jeho uplatnění na tuzemském trhu“ (dále jen Program).

Cílem Programu je vytvořit podmínky k tomu, aby v České republice došlo k vybudování nových kapacit na výrobu bioetanolu, neboť jak bylo uvedeno výše, současné kapacity jsou nedostačující, čímž by mohlo dojít k jednání ke splnění závazku vyplývajícího ze směrnice 2003/30/ES, ale navíc by mohlo být využito významné množství zemědělských surovin v nepotravinářské sféře. V roce 2004 byl vytvořen a vládou České republiky schválen legislativní rámec související s realizací Programu. V roce 2005 se předpokládá dokončení základních právních norem nutných k úspěšné realizaci tohoto Programu a dále také schválení postupu jeho realizace Evropskou komisí. Plné fungování Programu se předpokládá od 1.1.2007, což pro tuzemské zemědělství znamená, že počínaje tímto datem dojde každoročně k využití více jak 600 tis. tun obilovin v nepotravinářské sféře. Z hlediska nároku na státní rozpočet je tento Program založen pouze na aplikování nároku na vrácení spotřební daně na bioetanol zpracovaný do motorových paliv.

GENETICKY MODIFIKOVANÉ ORGANISMY (GMO)

Geneticky modifikované organismy (popř. plodiny) jsou takové organismy (plodiny), které byly vytvořeny za pomoci genového inženýrství. Genové inženýrství je moderním vědním oborem, který využívá pokročilé šlechtitelské metody pro dosažení zvýšené efektivity v zemědělství. Tato snaha se prolíná celou historií zemědělství, z tohoto pohledu se tedy nejedná o nic nového, nezvyklého.

Poprvé se genové technologie objevily v roce 1972, kdy se podařilo vyjmout z dědičného základu organismu jednotlivé geny a provést jejich analýzu. V roce 1977 dochází k prvnímu využití geneticky modifikované bakterie v medicíně, při transferu lidského insulinového genu na bakterii. První přenos genu na vyšší rostlinu byl zaznamenán v roce 1983 a o tři roky později, v roce 1986 se začíná pěstovat pro komerční účely první geneticky modifikovaná (transgenní) rostlina - tabák rezistentní vůči tabákovému mozaikovému viru. První geneticky modifikovanou potravinou bylo rajče označované „Flavr Savr“, které se na stůl konzumentů dostalo v roce 1994. O čtyři roky později je už známo a povoleno 47 různých geneticky modifikovaných rostlin.

Plodiny, které vzniknou prostřednictvím genového inženýrství získávají nové, žádané vlastnosti, které by klasickým šlechtěním byly těžko dosažitelné. Jedná se např. o toleranci k herbicidům, rezistenci vůči škůdcům, odolnost vůči virovým chorobám, kvalitativní změny produktu (modifikace obsahu škrobu, olejnatosti, zvýšení obsahu vitamínů apod.), odolnost proti suchu, mrazu a zasolení, produkce jedlých vakcín aj. Genové inženýrství nabízí nepřeberné množství dalších možností, využitelných v různých oborech lidské činnosti. V zemědělské praxi se dnes uplatňují především první dvě z výše jmenovaných modifikací - tolerance k herbicidům a rezistence vůči škůdcům.

Pěstování geneticky modifikovaných plodin je doménou především zemí mimo EU. V ČR nebyla pro běžné pěstování až do roku 2004 povolena žádná z geneticky modifikovaných odrůd, které se ve větší míře začaly ve světě pěstovat od roku 1996 (viz graf). Jedná se zejména o geneticky modifikované odrůdy sóji, kukuřice, bavlníku a řepky. Ze zemí EU pěstuje tzv. Bt kukuřici pro komerční účely pouze Španělsko na rozloze 58 000 ha (údaj za rok 2004), do 1 000 ha je uváděna plocha Bt kukuřice v Německu, která je určena pro polní testování.

Teprve na podzim roku 2004 získali čeští zemědělci možnost vyzkoušet nově vyšlechtěné odrůdy kukuřice s označením MON 810, a to na základě zapsání jejich 17 odrůd do Společného katalogu odrůd druhů zemědělských rostlin, který je platným pro všechny státy EU. Zmiňovaná kukuřice MON 810 se vyznačuje novou vlastností - tvorbou vlastního proteinu toxického pro škůdce zavíječe kukuřičného. Takto modifikované plodiny bývají označovány jako Bt plodiny a jejich hlavním přínosem je úspora průmyslových insekticidů a omezení tvorby mykotoxinů v hlavním produktu kukuřice.

S ohledem na možnost pěstování této kukuřice v ČR připravilo MZe tzv. pravidla koexistence, která regulují samotné pěstování těchto plodin, u nichž se uplatňuje specifický přístup EU - předběžná opatrnost. Základními požadavky, které jsou kladeny na zemědělce, pěstujícího geneticky modifikovanou plodinu, je povinná evidence ploch a dodržování určitých (tzv. izolačních) vzdáleností mezi poli různého produkčního typu (s GM plodinami, bez GM plodin a ekologickým), kde je pěstována stejná plodina (např. různé odrůdy/hybridy kukuřice).

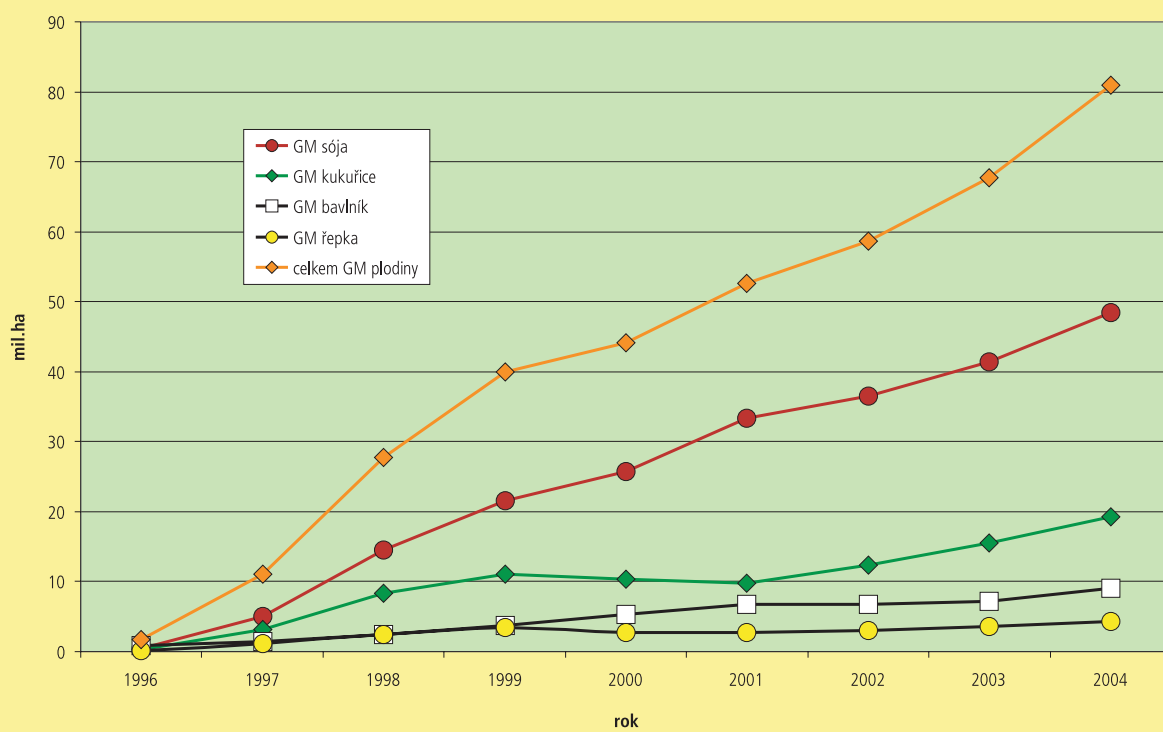
Kromě pravidel koexistence je pěstování geneticky modifikovaných plodin regulováno v rámci zákona č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty, z 22. ledna 2004. Zákon se týká nakládání se životaschopnými geneticky modifikovanými organismy a nakládání s produkty, které obsahují tyto organismy ("genetické produkty").

Zákon stanovuje administrativní postupy při povolování nakládání s GMO, povinnosti žadatelů o nakládání s GMO, působnost správních úřadů i informování veřejnosti. V zákoně jsou zahrnuty podmínky pro uzavřené nakládání s GMO (vědecký výzkum v laboratořích, chovných zařízeních a sklenících, průmyslová výroba v uzavřených provozech) a pro uvádění GMO do životního prostředí (polní pokusy s geneticky modifikovanými rostlinami). Nejprůběžněji regulováno je uvádění GMO na trh (registrace odrůd a komerční pěstování geneticky modifikovaných plodin, popřípadě dovoz a zpracování zemědělských komodit).

Prováděcím předpisem k zákonu je vyhláška č. 209/2004 Sb., o bližších podmínkách nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty. Přílohy vyhlášky obsahují formuláře oznámení nebo žádosti o povolení nakládání s GMO.

Tento zákon je v kompetenci Ministerstva životního prostředí, které v otázkách schvalování GMO spolupracuje s Ministerstvem zemědělství a Ministerstvem zdravotnictví. Kontrolu nad dodržováním podmínek zákona vykonává Česká inspekce životního prostředí. Pro posuzování odborných otázek je MŽP k dispozici poradní orgán - Česká komise pro nakládání s GMO.

Osevní plochy komerčních geneticky modifikovaných plodin ve světě

Pramen: International Service for the Acquisition of Agri - Biotech Applications

ROZVOJ VENKOVA

Program LEADER ČR - dobrý signál pro rozvoj venkova

Cílená podpora ministerstva zemědělství v roce 2004, orientovaná na rozvoj venkova byla realizována především k naplnění základních střednědobých cílů rozvoje venkova po vstupu do Evropské unie v souladu s prioritním zaměřením programového prohlášení vlády České republiky ze dne 22.8.2004.

Pozornost byla zaměřena především na posilování rozmanitosti hospodářských činností na venkově v rámci procesu diversifikace a restrukturalizace zemědělství, zlepšení občanského vybavení a služeb včetně nezbytné infrastruktury a ochrany životního prostředí s důrazem na zhodnocení potenciálu venkovské krajiny a kulturního dědictví.

Ve venkovských oblastech se zejména projevovala snaha o tvorbu nových pracovních míst a zlepšení podmínek pro život rodin a mladých lidí na venkově, především v oblastech s nepříznivým věkovým složením obyvatelstva, s cílem zabránit dalšímu vysídlování venkovských oblastí.

Důraz na rozvoj venkova výrazně poznamenala především reforma Společné zemědělské politiky Evropské unie a tento trend se pozitivně projevil i při realizaci státního investičního Programu LEADER ČR, který vychází z principů evropské iniciativy LEADER na podporu založení místních akčních skupin (tzv. MAS) ve venkovských mikroregionech na základě principu místního partnerství a spolupráce místní samosprávy s podnikatelským sektorem a neziskovými organizacemi.

Celkovým záměrem Programu LEADER ČR v roce 2004 bylo podpořit na principu partnerství sociální a hospodářský rozvoj venkovských mikroregionů a přispět ke zkvalitnění životního prostředí a života na venkově. Program byl určen venkovským mikroregionům s počtem obyvatel od 10 tis. do 100 tis. a hustotou osídlení do 120 obyvatel/km². Zvýhodněny byly zejména mikroregiony s vyšší mírou dlouhodobého vyliďňování a záměry projektů umístěné v obcích do 2000 obyvatel. Program LEADER ČR byl schválen ministrem zemědělství dne 4.3.2004 jako Podpora rozvoje venkovským mikroregionům - podprogram č. 229222 s názvem „Podpora rozvoje - LEADER“.

Program LEADER ČR v roce 2004 byl nastartován za podpory státního rozpočtu České republiky ve výši 77 mil. Kč, jako systémová investiční dotace v rámci širšího rozvoje venkova na základě zákona č. 457/2003 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2004.

Jeho implementace probíhala následně prostřednictvím územně založených 16 místních akčních skupin, které zpracovaly místní rozvojové strategie venkovských mikroregionů v souladu s možnostmi čerpání finančních prostředků na konkrétní projekty v rámci následujících dotačních titulů:

- Zlepšení kvality života ve venkovských oblastech,
- Posílení místního ekonomického prostředí a zhodnocení místní produkce,
- Zhodnocení přírodních a kulturních zdrojů.

Potřeby obnovy venkova jsou stále obrovské, o čemž svědčila i realizace 71 investičních projektů, které byly zahájeny v loňském roce za podpory Programu LEADER ČR v zájmu řešení aktuálních investičních potřeb obnovy a vybavení venkovských obcí a mikroregionů.

Z celkového počtu 71 příjemců podpory bylo 33 subjektů z podnikatelské sféry, 29 z komunální sféry (místní samosprávy) a 9 investičních projektů bylo realizováno v rámci aktivit neziskových subjektů a nevládních organizací.

Pokud jde o charakter a zaměření investičních projektů, lze s důrazem na aktuální řešení potřeb rozvoje venkova za všechny uvést například tyto realizované akce:

- Výstavbu chovatelského zařízení pro chov arabských koní (MAS Podještědí),
- Zařízení penzionu pro pobyty rodin na venkově (MAS Pošumaví),
- Přenosné kulturní a společenské zařízení (velkoplošný stan s příslušenstvím - MAS Vladař),
- Revitalizace Malovarského rybníka u Města Velvary (MAS Přemyslovské střední Čechy),
- Rekonstrukce víceúčelového společenského zařízení TJ Sokol Těšetice (MAS Region Haná),
- Vybudování nového turistického informačního centra pro návštěvníky subregionu Podblanicka (TJ Sokol Louňovice - MAS Posázaví),
- Nákup pasterizačního tunelu (MAS Rozkvět zahrady jižních Čech),
- Pěstování a sklizeň biomasy (MAS Pobeskydí).

Program LEADER ČR v roce 2004 prokázal, že fungování místních akčních skupin má své plné opodstatnění při podněcování aktivit ve venkovském prostoru a napomáhá řešit problémy, které lidé ve venkovských mikroregionech

cítí. Státní podpora Programu LEADER ČR proto bude pokračovat až do roku 2007, kdy již bude možné využívat finanční prostředky z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD) pro období 2007 - 2013.

Pro rok 2005 byl Program LEADER ČR vyhlášen dne 16.12.2004. Své záměry předložilo ve stanoveném termínu 41 místních akčních skupin, z nichž hodnotitelskou komisí Ministerstva zemědělství bylo vybráno 21 místních akčních skupin.

Z prostředků státního rozpočtu je pro rok 2005 vyčleněno 70 mil. Kč, z nichž max. 10 % může být neinvestičních a jsou využity zpravidla pro činnost místních akčních skupin. Většina prostředků bude stejně jako v roce 2004 použita na financování konkrétních investičních projektů, předložených žadateli - příjemci dotace, jejichž výběr bude probíhat v dubnu - květnu 2005. Předpokládá se výběr 70 - 100 projektů, v rámci stejných dotačních titulů jako v roce 2004.